

I. Kademe (1, 2, 3 ve 4. Sınıf)

Beslenme, Sağlık ve Güvenlik

Ders Kitabı İçin

Öğretmen Kılavuz Kitabı

I. Kademe (1, 2, 3 ve 4. Sınıf)

Beslenme, Sağlık ve Güvenlik

Ders Kitabı İçin

BESLENME, SAĞLIK VE GÜVENLİK

ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABI
I. Kademe (1, 2, 3 ve 4. Sınıf)

YAZARLAR

Prof. Dr. Binyamin Birkan

Özel Eğitim Uzmanı Hatice Tanık

Cemile Özlem Can

Özlem Eğin

EDİTÖR

Prof. Dr. Binyamin Birkan

DİL UZMANI

Afife Nurten Aytaç

GÖRSEL TASARIM VE RESİMLEME

Osman Acar

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Mehmet Âkif ERSOY

ANDIMIZ

Türküm, doğuyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi özümden çok sevmektir.

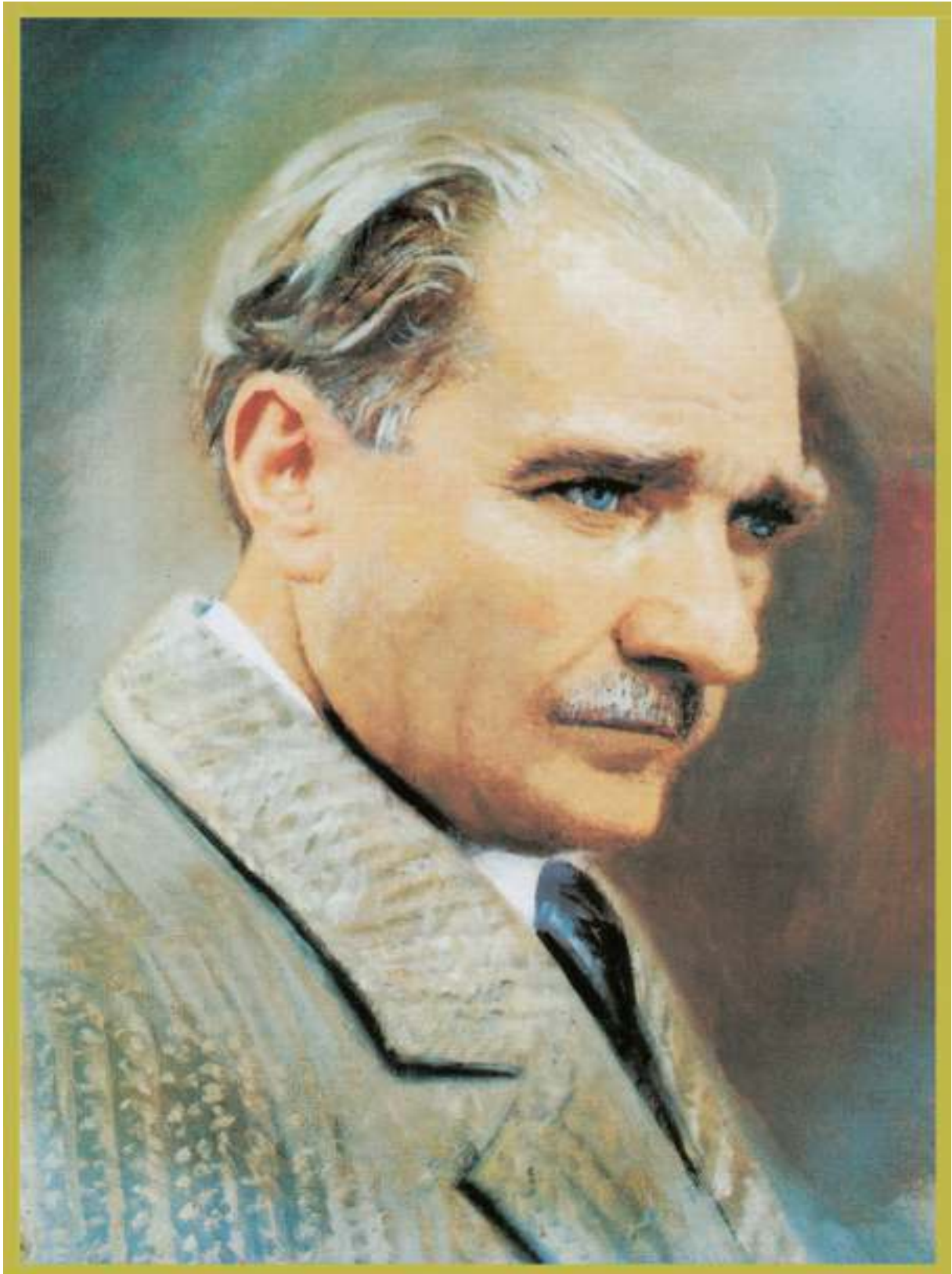
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

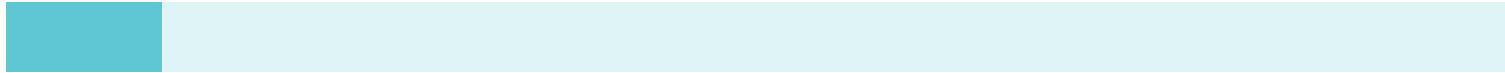
Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. Öğrenme Alanı	
<i>Beslenme</i>	8
2. Öğrenme Alanı	
<i>Sağlığı Koruma</i>	36
3. Öğrenme Alanı	
<i>Hastalıklarla Baş Etme</i>	52
4. Öğrenme Alanı	
<i>Tehlikeleri Fark Etme</i>	68
5. Öğrenme Alanı	
<i>Güvenliği Sağlama</i>	92
6. Öğrenme Alanı	
<i>Cinsel Eğitim</i>	112
<i>Ekler</i>	134
<i>Kaynakça</i>	150

ÖĞRENME ALANI 1

BESLENME

ÖĞRENME ALANI 1

BESLENME

Hedef: 1.1.1. Yemek için hazırlanır.

Hedef Davranış(lar)

1.1. Yemek yerken kullanılan malzemeleri ayırt eder.

1.2. Yemekten önce ellerini yıkar.

1.3. Yemek masasını düzenler.

1.4. Yemeği servis edilinceye kadar bekler.

1.5. Yemeğini kendisi servis eder.

Davranış Tanımı

1.1. Yemek yerken kullanılan malzemeleri ayırt eder.

Öğrenci, yemekte kullanılan araç-gereç resimleri arasından, yönerge verildikten sonra istenilen araç-gereci gösterir. Öğretimi hedeflenen, yemek yerken kullanılan araç-gereçler: kaşık, çatal, peçete, bardak, sürahi, pipet, tabldot **(bk. Etkinlik 1)**.

Öğrenci, ilgili yönerge sunulduktan sonra, çalışma sayfasındaki görsellerden yemekte kullanılanları bağımsız bir şekilde seçer/işaretler **(bk. Etkinlik 2)**.

Öğrenci, eşle yönergesi sunulduktan sonra çalışma sayfasındaki yemekte kullanılan araç-gereci bağımsız bir şekilde işlevi ile eşler **(bk. Etkinlik 3)**.

Öğrenci, eşle yönergesi sunulduktan sonra çalışma sayfasında yer alan araç-gereç resimlerini gerçek nesnelere bağımsız bir şekilde eşleştirir **(bk. Etkinlik 4)**.

1.2. Yemekten önce ellerini yıkar.

1.3. Yemek masasını düzenler.

1.4. Yemeği servis edilinceye kadar bekler.

1.5. Yemeğini kendisi servis eder.

Öğrenci “Yemek veya Yemek zamanı” yönergesinin ardından “Yemeğe Hazırlık Çizelgesi”ni (fotoğraflı/yazılı) takip ederek ellerini yıkar, yemek masasını düzenler, yemeği servis edilinceye kadar bekler ve yemeğini kendisi servis eder. Örnek bir etkinlik çizelgesi verilmiştir **(bk. Etkinlik 5)**. Öğrenci, çizelgedeki adımları bağımsız

olarak gerçekleştirir. Öğrencinin yardım almadan tamamladığı adımlar doğru kabul edilir.

Yemeğe Hazırlık Çizelgesinin Adımları

Fotoğraflı işaret etme/Bakma: İşaret parmağıyla çizelgede yer alan resmi işaret etmesi veya bakmasıdır.

Araç-gereci alma/Yönelme: Araç-gerece yönelmesi (çatal, kaşık, peçete vb. almak için ilgili araç gerece) veya ilgili etkinlik için alana gitmesi (elini yıkamak için lavaboya gitmesi), hedef araç-gereci seçmesi, araç-gereci doğru şekilde tutması, doğru yere araç-gereci koymasındadır.

Etkinliği tamamlama: Tüm araç-gereci kullanması (örn. malzemeleri masaya yerleştirir: masaya su, çatal, kaşık, ekme sepeti ve peçete yerleştirmesi) ya da etkinliği tamamlamak için gerekli tüm basamakları yerine getirmesidir (örn. yemek sırasına girme: sıraya yönelme, sıradaki kişinin arkasına geçme ve sırası gelene kadar sırada bekleme).

Çizelgeye geri dönme: Etkinliği tamamladıktan sonra çizelgede yer alan diğer etkinliği gerçekleştirmek için çizelgesine yönelmesi/bir sonraki basamağa yönelmesidir.

Tik atma/Çizme: Çizelgede yer alan görsellerin yanında bulunan kutuya tik atması veya etkinliğin üstünü çizmesidir.

Ölçme ve Değerlendirme

Yemek için hazırlanma becerisinin, becerisini ölçme değerlendirme aşamasında, beceri kayıt yöntemini kullanınız. Yemek için hazırlanma becerisinin beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz **(bk. Tablo 1-1.)**. Öğrenci yemek için hazırlık yapma çizelgesinde yer alan basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse prova ettirilen basamakları veri formuna (-) olarak kaydediniz. Yemek için hazırlanma becerisinin ölçütü %80'dir. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak grafiğe “•” içi dolu daire simgesi ile aktarabilirsiniz **(bk. Şekil 1-1.)**. Boş veri formlarını, örneklerini ve boş grafik formunu ekte bulabilirsiniz.

Tablo 1-1. Yemek için hazırlanma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/İşaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Çizelgeye geri döner	Tamamladığı etkinliğe tik atar
1. Ellerini yıkar.	+	-	+	-	-
2. Malzemeleri masaya yerleştirir (su, çatal-kaşık, peçete, ekmek sepeti).	+	+	-	-	-
3. Tabildot alır.	-	-	+	-	-
4. Sıraya girer.	-	-	-	-	-
5. Sırasını bekler.	-	-	-	-	-
6. Tabildotu uzatır.	+	-	-	-	-
7. Servisi bekler.	+	-	-	-	-
8. Masaya oturur.	-	-	-	-	-
9. Tabildota meyve/tatlı/yoğurt ekler.	-	-	-	-	-
Doğruluk Oranı	%15,5				
Doğru Adım Sayısı	7				
Toplam Adım Sayısı	45				
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tepki Sayısı}}{\text{Toplam Tepki Sayısı}} \times 100$				

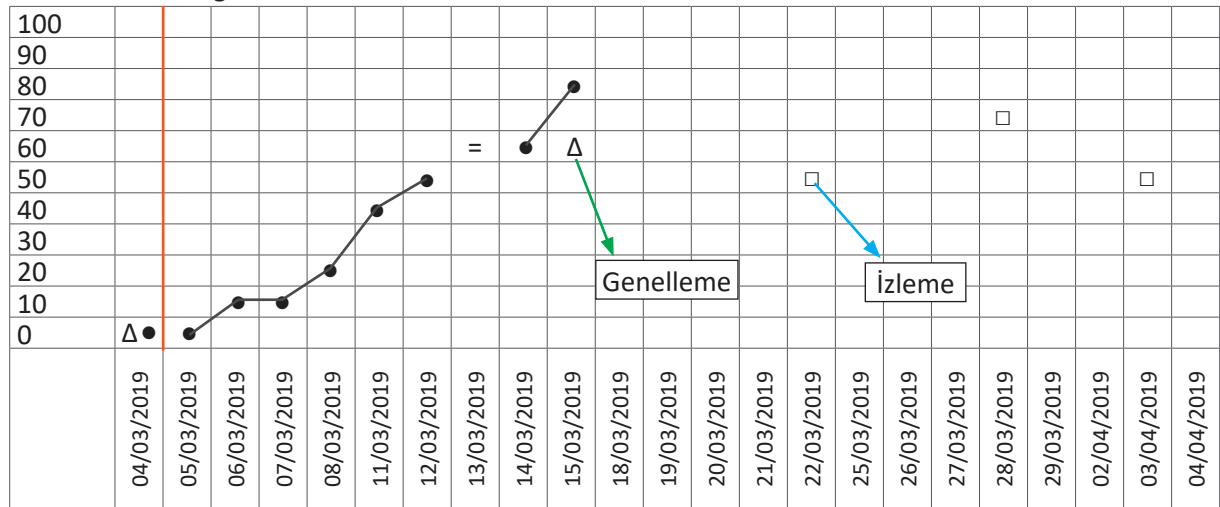
Şekil 1-1. Grafik:

Öğrenci Adı Soyadı: ..... **Hedef Davranış:** .....

Semboller: ● Başlama Düzeyi ve Öğretim   Δ Genelleme   □ İzleme   = Veri Kaybı

Kısaltmalar: Başlama Düzeyi: B.D.

B.D.   Öğretim

Açıklama: Öğrencinin değerlendirme günü okula gelmediği günü grafiğe “=” simgesini kullanarak veri kaybı olarak aktarınız.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrık Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Öğretim Araç-Gereçleri

Her etkinlik için kullanılacak araç-gereçler aşağıda verilmiştir.

Etkinlik 1. Görsel kartlar, makas, pekiştireçler, sembol tahtası.

Etkinlik 2. Çalışma sayfası, kalem, silgi, pekiştireçler, sembol tahtası

Etkinlik 3. Çalışma sayfası, kalem, silgi, pekiştireçler, sembol tahtası

Etkinlik 4. Çalışma sayfası, plastik bardak, çatal, kaşık, tabak ve peçete.

Etkinlik 5. Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyutunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Yemek için hazırlanma becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesne-nesne eşleme
- Nesne-resim eşleme
- Nesneleri tutma, bırakma
- Görsel ayırtlaştırma
- Fiziksel yardım kabul etme
- Olay sıralama yapabilme
- Gruplandırma yapabilme
- Bekleme (5-7 dk.)
- 5 dk. etkinlikle meşgul olma

Öğretim öncesi değerlendirme

Hedef davranışlara ilişkin öğrencinizin performansını belirlemek için öğretime başlamadan önce öğrencinizi yemekhaneye götürünüz. "Hadi, yemek için hazırlık yap!" yönergesini veriniz. Bu aşamada ipucu sunmayınız ve öğrencinin yardım almadan gerçekleştirdiği basamakları belirleyiniz. Yemek için hazırlanma beceri kayıt formunu kullanarak veri toplayabilirsiniz (**bk. Tablo 1-1.**). Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak grafiğe "•" içi dolu daire simgesi ile başlama düzeyi verisi olarak aktarınız (**bk. Şekil 1-1.**).

Ortam düzenleme

Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz, eksiklikleri gideriniz ve güvenliği tehdit eden nesneleri kaldırınız. Etkinlikler ve ortam düzenlemeleri ile ilgili detaylı bilgi için tabloyu inceleyiniz (**bk. Tablo 1-2.**).

Dikkati çekme

Sınıfa getirdiğiniz mutfak araç-gereçleri ile ilgili sorular sorarak (Pipeti göstererek bu nedir?, Bardağı göstererek bardak ile ne yapılır? vb.) derse başlayınız. Öğrencilere, ders süresince etkinlikleri ile meşgul olanların neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Bu çalışmanın sonunda öğrencilerinize yemekhanede yardım almadan yemek öncesi hazırlık yapmayı öğreneceklerini söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (etkinlikler, semboller ve/veya atıştırma malzemeleri) pekiştiriniz.

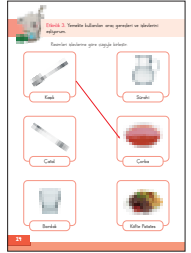

Gözden geçirme ve derse geçiş

Daha önce yemek yerken yemekte kullanılan araç-gereçleri bulmanın öğrenildiğini söyleyiniz. "Şimdi de yemekhanede yemek için nasıl hazırlanmamız gerektiğini öğreneceğiz." diyerek derse başlayınız.

Uygulama

1.1. numaralı hedef davranışı öğrencinin öğrenmesi için dört etkinlik gerçekleştiriniz. (**bk. Etkinlik 1, 2, 3 ve 4**) 1,2,3 ve 4. etkinlikler, 5. etkinliğin ön koşulu değildir. Bu etkinlikler uygulama öncesi, öğrencileri hazırlamak amacıyla gerçekleştirilmelidir. 1.2., 1.3., 1.4. ve 1.5. numaralı hedef davranışları "Etkinlik 5" ile çalışınız. Yemek için hazırlanma becerisinin öğretiminden önce öğrencileriniz ile ders kitabında yer alan dört etkinliği sınıfta tamamlayabilirsiniz. Etkinlik 1'i ayrık denemelerle öğretim yöntemi ile çalışınız. Etkinlik 2-3 ve 4'ün öğretimini ipucunu sunma ve geri çekme yöntemi ile sınıfta gerçekleştiriniz. Etkinlik 5 uygulamalı olarak yemekhanede gerçekleştiriniz. Yanda detaylı olarak her etkinliğin nasıl çalışılacağı anlatılmıştır.

Tablo 1-2. Etkinlikler ve ortam düzenlemeleri

Etkinlik	Öğretim Ortamı	Araç-Gereçler	Açıklama	Düzenleme ve Önlemler
Etkinlik 1 Yemekte kullanılan araç-gereçleri öğreniyorum.	Sınıf	Görsel kartlar, makas, pekiştireçler, sembol tahtası.	Makas kullanmakta zorlanan öğrencilerinizin görsel kartları kesmeleri için yardımcı olunuz.	
Etkinlik 2 Yemekte kullanılan araç-gereçleri seçiyorum.	Sınıf	Çalışma sayfası, kalem, silgi, pekiştireçler, sembol tahtası	Öğretim sırasında kullanılacak olan ödülleri, çalışma alanının içinde ve kolayca ulaşılabilecek bir yerde bulundurunuz.	
Etkinlik 3 Yemekte kullanılan araç-gereç ve işlevlerini eşliyorum.	Sınıf	Çalışma sayfası, kalem, silgi, pekiştireçler, sembol tahtası	Çalışma sayfasında öğrencinizin birden fazla eşleme yapmasına izin vermeyiniz.	
Etkinlik 4 Araç-gereçleri yerleştiriyorum.	Sınıf	Çalışma sayfası, plastik bardak, çatal, kaşık, tabak ve peçete.	Çalışma sayfasında yer alan resimler ile eşleştirmenin yapılacağı malzemeleri kontrol ediniz.	
Etkinlik 5 Yemek için hazırlanıyorum.	Yemekhane	Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyutunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem.	Yemek için hazırlık yapma adımlarını içeren A-4 çalışma kâğıdını pvc kapladıktan sonra öğrencinizin kullanımını kolaylaştırmak için sekreterliğe yerleştiriniz.	

Etkinlik 1. Yemekte kullanılan araç-gereçleri öğreniyorum.

Öğrencinizden, Etkinlik 1' de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (kaşık, peçete, bardak vb.) ve belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek ve isimlerini söyleyerek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz (Bardağı göster). Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisine (**bk. Doğru tepki, Yanlış tepki ve Tepkisiz kalma**) karşılık aşağıdaki adımları uygulayınız. Öğrenci üç kartı bağımsız bir şekilde doğru gösterene kadar kartların yerini değiştirmeyiniz ve süreci devam ettiriniz.

Doğru tepki

Doğru tepki veren öğrenciye davranışla ilişkilendirilmiş övgü ile birlikte sevdiği atıştırma- lıklardan küçük bir miktar ikram edebilir veya kısa süreliğine sevdiği bir etkinlik ile meşgul olmasına izin verebilir ya da sembol sunabilirsiniz.

Yanlış tepki

Ayrık denemelerle öğretim yöntemi, hatasız öğretim yöntemi olup öğrenciniz hataya yöneldiğinde hata yapmasına izin vermeden fiziksel ipucu sunarak doğru kartı göstermesini sağlarsınız. İpuçlu tepkinin ardından öğrenci, hedef yönergeyi bağımsız olarak yerine getirene kadar yönergenizi tekrarlayınız.

Tepkisiz kalma

"Bardağı göster." yönergesi ardından eğer öğrenci tepki vermezse öğrencinin elinden hafifçe tutarak hedef kartı göstermesi için ipucu sununuz ve hemen ardından öğrenciye "Bardağı gösterdin aferin." şeklinde davranışla ilişkili övgü sununuz ancak pekiştirme vermeyiniz. İpuçlu tepkileri ödüllendirmeyiniz. Öğrenciye sunulan aşamalı yardımı mümkün olduğunca kısa sürede geri çekiniz.

Beslenme

Etkinlik 1. Yemekte kullanılan araç-gereçleri öğreniyorum.

Resimleri, çizgileri takip ederek kes.

 Kaşık	 Çatal
 Bardak	 Tablodot
 Peçete	 Sürahi

11

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Beslenme

Etkinlik 2. Yemekte kullanılan araç gereçleri seçiyorum.

Yemekte kullandığın araç gereçleri işaretle.

☐ Bardak	☐ Makas	☐ Kaşık
☐ Çatal	☐ Tarak	☐ Pipet
☐ Mandal	☐ Pecete	☐ Lego
☐ Top	☐ Sürahi	☐ Tablodot

13

Etkinlik 3. Yemekte kullanılan araç gereçleri ve işlevlerini eşliyorum.

Resimleri işlevlerine göre çizgiyle birleştir.

☐ Kaşık	☐ Sürahi
☐ Çatal	☐ Çorba
☐ Bardak	☐ Köfte Patates

14

Etkinlik 2. Yemekte kullanılan araç-gereçleri seçiyorum.

Öğrenciniz Etkinlik 2’de yer alan çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. Çalışma sayfasında yer alan resimleri işaret ederek ve isimlerini söyleyerek resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrencinizin dikkatini etkinliğe yönelttikten sonra “Yemekte kullanılan araç-gereçleri bul.” yönergesini veriniz. Yönergeyi verdikten sonra hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız **(bk. Tablo 1-3.)**. Öğrenciniz etkinlikte ustalaştıkça ipuçlarını azaltınız.

Etkinlik 3. Yemekte kullanılan araç-gereç ve işlevlerini eşliyorum.

Öğrencinizin Etkinlik 3’te yer alan çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. Çalışma sayfasında yer alan resimleri göstererek bu nesnelere ne işe yaradığını sorunuz (örn. kaşıkla ne yapılır?). Öğrencilerinizin dikkatini çektikten sonra “Yemekte kullanılan araç-gereçleri işlevleri ile eşle.” yönergesini veriniz. Yönergeyi verdikten sonra hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız **(bk. Tablo 1-3.)**. Öğrenciniz etkinlikte ustalaştıkça ipuçlarını azaltınız.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Etkinlik 4. Araç-gereçleri yerleştiriyorum.

Öğrencinize Etkinlik 4'ün bulunduğu çalışma sayfasını açmalarını söyleyiniz. Sayfayı makas işaretinin bulunduğu kısımdan kesmesini isteyiniz. Çalışma sayfasını uygulamada tekrar kullanacağınız için pvc ile kaplamanız öğretim materyalinin yırtılması ve yıpranmasını önleyebilir. Çalışma sayfasında yer alan resimleri öğrencinize göstermesi için sorular sorunuz (örn. peçeteyi göster vb.). Öğrenciniz etkinliğe dikkatini yönettikten sonra gerçek nesnelere (plastik bardak, tabak, kaşık, çatal ve peçete) masasına yerleştiriniz. Daha sonrasında öğrencinizin hazır olduğunu kontrol ettikten sonra "Araç-gereçleri yerlerine yerleştir." yönergesini veriniz. Yönergeyi verdikten sonra hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekmeyle öğretim yönteminin basamaklarını uygulayınız (bk. Tablo 1-3.). Öğrenciniz etkinlikte ustalaştıkça ipuçlarını azaltınız. Çalışmayı yemekhanede yapabileceğiniz gibi sınıfta da uygun ortamı hazırlayarak yapabilirsiniz.

Etkinlik 5. Yemek için hazırlanıyorum.

Öğrencinizi yemekhaneye götürünüz ve yemek için hazırlık yapma çizelgesini göstererek "Hadi, yemek için hazırlık yap!" yönergesini veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek fotoğraflı etkinlik çizelgesini takip ederek yemek için hazırlık yapma becerisinde yer alan basamakları yerine getirmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz (bk. Tablo 1-3.). Başta öğrencinizin sizinle işbirliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Beslenme

Etkinlik 4. Araç-gereçleri yerleştiriyorum.

Resme göre masayı hazırla.

1 Peçete

2 Çatal

3 Tabak

4 Bıçak

5 Kaşık

6 Bardak

17

Beslenme

Etkinlik 5. Yemek için hazırlanıyorum.

Haydi, yemek için hazırlan.

1. Ellerini yıka.

2. Masayı hazırla.

3. Tabildot al.

4. Sıraya gir.

5. Sıranı bekle.

6. Tabildotu uzat.

7. Servisi bekle.

8. Masaya otur.

9. Meyve, tatlı, yoğurt al.

19

Tablo 1-3. İpucu kullanımı örnek resim ve açıklamalar

İpucu Türü	Uygulama	Resimlerle Uygulama
Elle Yönlendirme	“Hadi, yemek için hazırlan!” başlangıç yönergesi sunulduktan sonra öğrencinin tepkide bulunması için bekleyiniz. Öğrenci tepkide bulunmadığında ya da yanlışa yöneldiğinde hemen arkasına geçerek ellerinizi öğrencinin ellerinin üzerine gelecek şekilde yerleştirerek beceri basamaklarında ipucu sununuz. İpuçları yemek için hazırlık yapma becerisinin her bir basamağı için beş basamaktan oluşur: a) Fotoğrafi işaret etme/Bakma, b) Araç-gereci alma/Yönelme, c) Etkinliği tamamlama, d) Çizelgeye geri dönme e) Tik atma/Çizme.	
Aşamalı Yardım	Öğrenci ile birkaç oturum elle yardım aşamasında çalıştıktan sonra öğrencinin kısmi fiziksel ipucuna geçiş için hazır olduğunu düşündüğünüzde artık tam fiziksel ipucunu sunmayıp kısmi fiziksel ipucu sununuz. Öğrencinin elleri üzerine uyguladığınız tam fiziksel yardımın yoğunluğunu azaltınız.	
Uzamsal Geri Çekme	Öğrenci daha az fiziksel ipucuna ihtiyaç duyduğunda uzamsal silikleştirmeye geçiniz. Önce öğrencinin bileklerinden, zamanla ön kol, dirsek ve en son omuzdan yönlendirme yapınız. Öğrencinin ihtiyaç duyduğu ipucu türünü belirlerken anlık olarak karar veriniz. Öğrencinin yanlış yapmasına ve yanlışa yönelmesine asla izin vermeyiniz. Gerektiğinde elle yönlendirme aşamasına geri dönebilirsiniz.	
Gölge Olma	Öğrenci, denemelerde çoğunlukla bağımsız olarak doğru tepkide bulunduğu öğrencinin arkasında durunuz. Öğrenciye temas etmeden, tam arkasında yanlışa yönelmesine fırsat vermemek amacıyla öğrencinin gölgesi durumunda olunuz. Öğrenciniz yanlışa yöneldiği anda hemen ipucu sununuz.	
Fiziksel Yakınlığın Azaltılması	Bu aşama, öğrencinin denemelerde ustalaştığı, çok az yardıma ihtiyaç duyduğu aşamadır. Bu aşamada öğrencinizin bir adım gerisinde durarak fiziksel yakınlığınızı azaltmak ile başlayınız. Daha sonra üç adım ve sonunda 1 metre uzaklaşarak fiziksel yakınlığı azaltınız. Öğrenciniz yanlışa yöneldiği anda hemen ipucu sununuz.	

Genelleme

Yemek için hazırlanma becerisinin öğretimi- ne başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyalleri değiştirilerek genelleme verisi toplayınız. Genelleme verisini grafiğe “Δ” içi boş üçgen simgesi kullanılarak aktarabilirsiniz. (bk. Şekil 1-1.).

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi önemlidir. Beceriye izleme listesine alınız (bk. Tablo 1-4.). Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra ilk bir ay içerisinde belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştirilmelidir (örneğin; 5, 10 ve 20 gün sonra). İzleme verilerini grafiğe “□” içi boş kare simgesi ile aktarabilirsiniz (bk. Şekil 1-1.).

Aileye Yönelik Öneriler

Aileler, evde yemek için hazırlık yapma/yemek çizelgesi/sofra kurma vb. çizelgeleri kullanarak çocuklarının günlük yaşam becerilerini, ev ortamında da bağımsız olarak gerçekleştirmelerini sağlayabilirler. Okul ortamında öğrenilen becerilerin ev ortamında da sürdürülmesi öğrencilerin hem öğrendiği beceriyi farklı ortamlara aktarmasını hem de öğrendiği beceriyi sürdürmesini sağlar. Aile ile iş birliği yaparak ev ortamında becerinin devam etmesini destekleyiniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Yemek için hazırlık yapma becerisi Sosyal Beceriler Dersi Öğretim Programının “*Duygu ve Davranış Yönetimi*” öğrenme alanı “1.3.1. Planlanan etkinliklere uyar.” ve Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının “*Öz Bakım Becerileri*” öğrenme alanı “1.1.4. Yemek yeme becerilerini beceri analizindeki basamakları izleyerek gerçekleştirir.” hedefleri ile ilişkilidir. Öğrencilerinizin fotoğraflı/yazılı etkinlik çizelgeleri aracılığıyla günlük etkinlikleri yerine getirebilmek için uygulama fırsatlarına ulaşacaklardır.

Ders kitabında verilen bir çok resim ve çalışma sayfası tekrar kullanılacağı için pvc ile kaplayarak yırtılmasını ve yıpranmasını engelleyebilirsiniz.

Etkinlik çizelgeleri öğrencilere yönergeye bağımlı olmadan hareket edebilme ve basamaklar arası bağımsız geçiş yapabilme becerilerinin kazandırılmasında kolaylık sağlayıcı bilgiler vermesi bakımından önemlidir.

Öğrencilerinizin bireysel özelliklerini göz önünde bulundurarak etkinlik çizelgelerini kesişim dosyaya yerleştirme, kitap üzerinde kullanma veya teknoloji kullanarak bilgisayar yada tablet bilgisayarlara aktararak farklı çizelgeler kullanabilirsiniz. Teknolojiye entegre edilmiş fotoğraflı yada yazılı etkinlik çizelgeleri ile öğrencilerinizin birçok beceriyi çeşitli ortamlara kolayca taşımasını sağlayabilirsiniz.

Tablo 1-4. Örnek izleme listesi formu

Öğrenci	Hedef	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	İzleme Tarihleri		
Ece Mutlu	1.1.1. Yemek için hazırlanır.	01.01.2018	25.03.2018	01.05.2018	15.05.2018	30.05.2018
		%10	%80	%80	%70	%80
	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....
	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....
	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....	.../.../....

Öğretime başlamadan önce mutlaka başlangıç yönergesi (“Hadi, yemek için hazırlan!”, yemek zamanı, yemek vb. öğrencinizin dil düzeyine uygun yönerge oluşturunuz.) sununuz. Öğrenciniz yemek için hazırlık yapma çizelgesini takip ederken onunla konuşmayınız ve çizelge, materyaller ve etkinlikler arasına girmeyiniz.

Her etkinlik için ders kitabında yönerge yazılmıştır. Fakat bu yönergeleri öğrencilerinizin her biri için dil düzeyleri ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak bireyselleştirebilirsiniz.

Öğretim aşamasında yapılan yönlendirmeler; çocuğun hata yapmasını önleyecek sıklıkta ve yoğunlukta olmalıdır. Öğrencinize fiziksel yardımları arkasından sununuz ve ipuçlarını öğrenciniz beceride ustalaştıkça azaltınız.

Öğrenciniz herhangi bir basamağı tekrarlayıcı davranış sergileyerek ya da uygun olmayan şekilde gerçekleştirirse uygun şekilde gerçekleştirilmeyen basamağı öğrencinize tekrardan yaptırınız. Öğretime başladıktan sonra öğrenci yoğun davranış problemleri gösteriyorsa öğrencinizin yemek için hazırlık yapma çizelgesi takip etmesini durdurarak sakinleşmesini bekleyiniz ve sonra en baştan tekrar başlayınız.

Beslenme Sağlık ve Güvenlik Dersinin tüm kademelerinde öğreneni merkeze alan etkinlik çizelgeleri öğretim yöntemi ile oluşturulmuş etkinliklere çok sayıda yer verilmiştir. Etkinlik çizelgeleri ile karmaşık beceriler resimli ve yazılı ipuçları kullanılarak basamaklara ayrılmıştır. Böylece öğrenciler resimli veya yazılı ipuçları takip ederek karmaşık becerileri kolaylıkla gerçekleştirebileceklerdir. Örnekleri sunulan çizelgelerin öğretim uygulamalarında çok defa kullanılacağı göz önünde bulundurulmuş ve tek sayfaya yerleştirilmiştir. Öğrencinizin ihtiyaçlarını ve özelliklerini göz önünde bulundurarak sayfaları keserek ve pvc ile kaplayarak tekrar kullanabilirsiniz veya ders kitabından takip edebilecek öğrenciler için kitabı kullanabilirsiniz. Çizelgelerde her basamağın yanında veya altında boş kutular bulunmaktadır. Bu kutular

öğrenci bu basamağı gerçekleştirdikten sonra tik atması için yerleştirilmiştir. Öğrencilerinizin özelliklerine göre tik atma, üstünü çizme veya sembol ileletme şeklinde de kullanabilirsiniz.

Ayrıca tek sayfaya yerleştirilen resimler alt alta sıralandığında sayfaya sığmayacak sayıda olduğu için yan sütunda devam ettirilmiştir. Bu sıra öğrencinin takibini kolaylaştırması açısından kırmızı ok çizilerek görselleştirilmiştir. Öğrencilerinizin öğrenme özelliklerine göre bu kutulara numaralar da (örneğin; 1-2-3-4... gibi) ekleyebilirsiniz.

Etkinlik çizelgeleri ve ipucunu sunma ve ipucunu geri çekme gibi yöntemlerle ilgi daha detaylı bilgi için öğretmen kılavuzunun sonunda yer alan kaynakçadaki kitap, makale ve tezleri inceleyebilirsiniz.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.1.2. Yemek sırasında kurallara uyar.

Hedef Davranış(lar)

- 2.1. Katı gıdaları çiğneyerek yutar.
- 2.2. Ağızdaki lokma bitince konuşur.
- 2.3. Yemeğini ağız kapalı yer.
- 2.4. Küçük lokmalar hâlinde yer.
- 2.5. Küçük yudumlar hâlinde içer.
- 2.6. Konuşmadan önce ağızını peçete ile siler.
- 2.7. Tabagındaki yemeği bitirir.

Davranış Tanımı

Öğrenci kendisine karışık olarak verilen resimler (ağızını peçete ile silen çocuk, ağız açık yemek yiyen çocuk ve ağızına büyük bir dilim ekmeğe götürülen çocuk, ağızına çok yemek almış çocuk, küçük ekmeğe parçası alan çocuk resmi) arasından bağımsız olarak doğru resmi gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenci “Yemeğine başla!” yönergelerinin ardından yemek çizelgesini (fotoğraflı/yazılı) takip ederek katı gıdaları çiğneyerek yutar, ağızdaki lokma bitince konuşur, yemeğini ağız kapalı yer, küçük lokmalar hâlinde yer, küçük yudumlar hâlinde içer, konuşmadan önce ağızını peçete ile siler ve tabagındaki yemeği bitirir. Örnek bir etkinlik çizelgesi verilmiştir (**bk. Etkinlik 2**). Öğrencinin yardım almadan tamamladığı adımlar doğru kabul edilir.

Yemek Sırasında Kurallara Uyma Çizelgesinin Adımları

Fotoğraflı işaret etme/Bakma: İşaret parmağıyla çizelgede yer alan resmi işaret etmesi veya bakmasıdır.

Araç-gereci alma: Hedef araç-gereci seçmesi (örn. ağızını silmek için peçeteyi alması), araç-gereci doğru şekilde tutmasıdır.

Etkinliği tamamlama: Beceriyi tamamlamak için gerekli tüm basamakları yerine getirmesidir (örn. ekmeğten küçük bir parça koparması).

Tik atma/Çizme/Sembolü iletme: Çizelgede yer alan görsellerin yanında bulunan kutuya tik atması, etkinliğin üstünü çizmesi veya sembolü iletmesidir.

Öğrenciye “Yemek sırasında yapılması gereken doğru davranışları işaretler.” yönergesi verildiğinde bağımsız bir şekilde çalışma sayfasındaki doğru görselleri (ağızını peçete ile silen çocuk, çatal kullanarak yemek yiyen çocuk vb.) işaretler (**bk. Etkinlik 3**).

Ölçme ve Değerlendirme

Yemek sırasında kurallara uyma becerisinin becerisini ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Yemek sırasında uyulması gereken kuralları bulma davranış kayıt formunu inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 1-5**). Öğrenci resimler arasından doğru olanı gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. Yemek sırasında uyulması gereken kuralları bulma becerisinin ölçütü %80’dir.

Tablo 1-5. Yemek sırasında uyulması gereken kuralları bulma davranış kayıt formu

Taklit edilecek sesler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Ekmeği küçük parça ısırarak çocuk	-	-	-	-	-	-	+	+	-									
Ağız kapalı yemek yiyen çocuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Ağızını peçeteye silen çocuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Ağızına küçük lokma alan çocuk	-	-	-	-	-	-	+	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%25			%			%			%		

Yemek sırasında kurallara uyma becerisinin beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 1-6.**). Öğrenci, yemek çizelgesinde yer alan basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse prova ettirilen basamakları veri formuna (-) olarak kaydediniz. Yemek için hazırlanma becerisinin ölçütü %80'dir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrık Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Öğretim Araç-Gereçleri

Her etkinlik için kullanılacak araç-gereçler aşağıda verilmiştir.

Etkinlik 1. Görsel kartlar, makas, pekiştiriciler, sembol tahtası.

Etkinlik 2. Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyutunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem, çizelgedeki adımları ilerletmek için sembol.

Etkinlik 3. Çalışma sayfası, kalem, pekiştiriciler, sembol tahtası.

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Yemek sırasında kurallara uyma becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesne-resim eşleme
- Nesnelere tutma, bırakma
- Görsel ayırtma
- Fiziksel yardım kabul etme
- Bekleme (5-7 dk.)
- 5 dk. etkinliklerle meşgul olma
- Çiğneme
- Ağızını açma-kapama
- Yutma

Öğretim öncesi değerlendirme

Hedef davranışlara ilişkin öğrencinin performansını belirlemek için öğretim öncesi performansını değerlendiriniz. Yemek sırasında uyulması gereken kuralları bulma becerisinin becerisini değerlendirmek için öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi (örn. doğru olanı göster.) sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örn. ağızını peçete ile silen çocuk) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer

Tablo 1-6. Yemek sırasında kurallara uyma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/İşaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Çizelgeye geri döner
1. Ekmekten küçük bir parça koparır.	+	-	+	-
2. Ekmeği ağızına alır.	+	+	-	-
3. Bir kaşık çorba/yemek alır.	-	-	+	-
4. Ağızı kapalı olacak şekilde çiğner.	-	-	-	-
5. Ağızındaki yiyeceği yutar.	-	-	-	-
6. Ağızını peçeteye siler.	+	-	-	-
7. Nesnelere veya tercih ettiği oyuncak hakkında sohbet eder.	+	-	-	-
Doğruluk Oranı	%25			
Doğru Adım Sayısı	7			
Toplam Adım Sayısı	28			
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tepki Sayısı}}{\text{Toplam Tepki Sayısı}} \times 100$			

tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 1-5.**).

Yemek sırasında kurallara uyma becerisinin öğretimine başlamadan önce öğrencinizi yemekhaneye götürünüz. “Hadi, yemeğine başla!” yönergesini veriniz. Bu aşamada ipucu sunmayınız ve öğrencinin yardım almadan gerçekleştirdiği basamakları belirleyiniz. Yemek sırasında kurallara uyma beceri kayıt formunu kullanarak öğrencinize ait öğretim öncesi performansını belirleyebilirsiniz (**bk. Tablo 1-6.**).

Ortam düzenleme

Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz, eksiklikleri gideriniz ve güvenliği tehdit eden nesnelere kaldırınız. Etkinlikler ve ortam düzenlemeleri ile ilgili detaylı bilgi için aşağıdaki tabloyu inceleyiniz (**bk. Tablo 1-7.**).

Dikkati çekme

Sınıfa getirdiğiniz görsel kartlar ile ilgili sorular sorarak (Ağzından su damlayan çocuk resmi göstererek çocuk şimdi ne yapmalı? Büyük bir ekmeği ağzına götürün çocuk ve küçük bir parça

ekmeği ağzına götürün çocuk resmi göstererek hangisi doğru? vb.) derse başlayınız. Öğrencilere ders süresince etkinlikleri ile meşgul olanların neler kazanacağı açıklanır.

Güdüleme

Bu çalışmanın sonunda öğrencilerinize yemekte kurallara uymayı öğreneceklerini söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (etkinlikler, semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Öğrencilere daha önce, yemek için hazırlık yapmayı öğrendiklerini hatırlatınız. Bu çalışma ile birlikte yemek yerken uyulması gereken kuralları öğreneceklerini söyleyiniz.

Uygulama

Yemek sırasında kurallara uyma becerisinin öğretiminden önce öğrencilerin ile ders kitabında yer alan birinci etkinliği sınıfta tamamlayınız (**bk. Etkinlik 1 ve Etkinlik 3**). Etkinlik 1, Etkinlik 2'nin ön koşulu olmayıp uygulama öncesi öğrencileri hazırlamak için gerçekleştirilmelidir. Etkinlik 1'i ayrı denemelerle öğretim yöntemi ve Etkinlik 3 'ü ipucu sunma ve ipucunu geri çekme öğretim yöntemi ile çalışınız. Etkinlik 2'nin öğretimini ipucunu sunma ve geri çekme yöntemi ile uygulamalı olarak yemekhanede gerçekleştiriniz. Aşağıda detaylı olarak her etkinliğin nasıl çalışılacağı anlatılmıştır.

Tablo 1-7. Etkinlikler ve ortam düzenlemeleri

Etkinlik	Öğretim Ortamı	Araç-Gereçler	Açıklama
Etkinlik 1 Yemek sırasında uyulması gereken kuralları buluyorum.	Sınıf	Görsel kartlar, makas, pekiştiriciler, sembol tahtası	Makas kullanmakta zorlanan öğrencilerinizin görsel kartları kesmeleri için yardımcı olunuz.
Etkinlik 2 Yemekte kurallara uyuyorum.	Yemekhane	Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyutunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem, sembol, sohbet için gerekli oyuncak veya nesnelere, peçete	Öğretim sırasında çizelgeyi öğrencinizin kolaylıkla takip edeceği şekilde yerleştiriniz.

Beslenme

Etkinlik 1. Yemek sırasında uyulması gereken kuralları buluyorum.

Resimlere bak ve doğru olanı bul.

21

Beslenme

Etkinlik 2. Yemekte kurallara uyuyorum.

Haydi, yemeğe başla.

1. Ekmekten küçük parça kopar.

2. Ekmeği ağızına al.

3. Kaşığına yemek al.

4. Ağız kapalı yemeği çiğne.

5. Ağızını peçete ile sil.

6. Sohbet et.

25

Etkinlik 1. Yemekte uyulması gereken kuralları buluyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (ağızını peçete ile silen çocuk, ağızı açık yemek yiyen çocuk ve ağızına büyük bir dilim ekmek götürülen çocuk resmi) ve belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz, resimlere bak doğru olanı göster. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. ile pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenci üç kartı bağımsız bir şekilde doğru gösterene kadar kartların yerini değiştirmeyiniz ve süreci devam ettiriniz.

Etkinlik 2. Yemekte kurallara uyuyorum.

Öğrencinizi yemekhaneye götürünüz ve çizelgesini göstererek “Hadi, yemeğine başla!” yönergesi veriniz. Öğrencinin fotoğraflı etkinlik çizelgesini takip ederek yemek sırasında kurallara uyma becerisinin basamaklarını (Ekmekten küçük bir parça koparır, ekmeği ağızına alır, bir kaşık çorba alır, ağız kapalı olacak şekilde ağızdaki yiyecekleri çiğner, ağızdaki yiyeceği yutar, ağızını peçeteye siler ve nesnelere veya tercih ettiği oyuncak hakkında sohbet eder.) yerine getirmesini sağlayınız. Çizelgeyi takip ederek çizelgede yer alan fotoğrafı işaret etme/bakması, araç-gereci alması, etkinliği tamamlaması ve tik atması veya sembolü iletmesi basamaklarında elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle işbirliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz.

Öğrenciniz sohbet başlatmak için çizelgesinde yer alan konuşma resmine geldiğinde sohbet başlatması için bekleyiniz. Eğer öğrenci sohbet başlatmazsa sesli ya da yazılı repliklerin yer aldığı oyuncak ve nesneyi alması, üzerindeki kare bas konuşa basması için veya yazılı repliği okuması için ipucu sununuz. Öğrenciniz repliği söylediğinde (Örneğin: Araba ile oynarım.) replikle ilgili öğrencinizin dil becerilerini geliştirecek bir replik (Örneğin: Kırmızı araba ile oynarım.) ile karşılık veriniz. Öğrenciniz “Kırmızı araba ile oynarım.” diye karşılık verirse “Kırmızı araba ile oyun oynamayı seviyorum.” gibi bir replikle sohbeti sürdürebilirsiniz. Daha sonrasında öğrencinizi yemeğine devam etmesi için çizelgesine yönlendiriniz. Öğrenciniz replikleri söylemede ustalaştığında replikleri son kelimedden başlayarak silikleştiriniz. Replik silikleştirmeyi son sözcükten başlayarak ilk sözcüğe doğru hiç sözcük kalmayınca kadar silikleştirerek gerçekleştiriniz. Silikleştirme sürecinde kare bas konuşa kaydettiğiniz “Araba ile oynarım.” repliği ilk önce “araba ile.....” sonra “araba .....” ve daha sonra kare bas konuş veya yazılı kart boş kalacak şekilde silikleştirilir. En sonunda boş kare bas konuş kaldırılır. Aşağıda “Araba ile oynarım.” sesli/yazılı repliğe ilişkin silikleştirme basamakları verilmiştir (bk. Şekil 1-2.).

Şekil 1-2. Replik silikleştirme basamakları

Replik
• Araba ile oynarım.
Replik silikleştirme basamağı 1
• Araba ile
Replik silikleştirme basamağı 2
• Araba
Replik silikleştirme basamağı 3
• Boş kare bas konuş/boş yazılı kart
Replik silikleştirme basamağı 4
• Boş kare bas konuş/boş yazılı kartı kaldırma

Etkinlik 3. Yemek sırasında yapılması gereken doğru davranışları buluyorum.

Etkinlik 2’de belirlenen ölçüt karşılandıktan sonra öğrenciniz ile sınıfta Etkinlik 3’ü çalışabilirsiniz. Etkinlik 3’ün olduğu çalışma sayfasını

öğrencinizden açmasını isteyiniz. “Yemek sırasında yapılması gereken doğru davranışları işaretle.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek doğru resimleri (çatal kullanarak yemek yiyen çocuk, ağzını peçete ile silen çocuk, pipet kullanarak süt içen çocuk vb.) işaretlemesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Yemek sırasında kurallara uyma becerisinin öğretimine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyaller, ortam veya kişi değiştirilerek genelleme verisini toplayabilirsiniz.

izleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra ilk bir ay içerisinde belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz. (örneğin 5, 10 ve 20 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

Aileleri, evde çocukları yemek yerken çocuklarının hangi kurallara uyması gerektiği konusunda bilgilendiriniz. Veri formlarını ve öğretimde kullandığınız materyallerin bir örneğini aile ile paylaşınız. Öğrencilerinizin çeşitli ortamlarda yemek sırasında kurallara uyma konusunda becerisini nasıl sürdürebilecekleri konusunda ailelerinizi bilgilendirebilirsiniz.

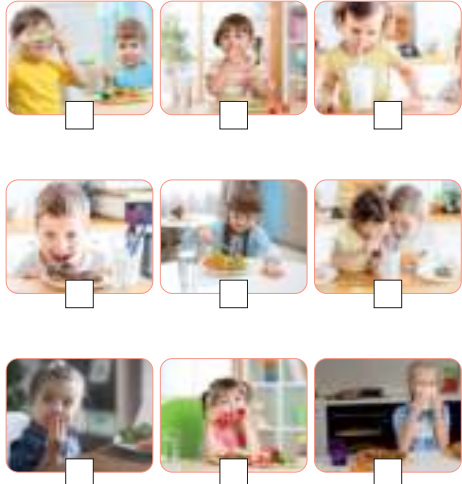
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Yemek için hazırlık yapma becerisi Sosyal Beceriler Dersi Öğretim Programının “**Toplumsal Yaşam Kuralları**” öğrenme alanı “1.8.1. Yemeğini toplumsal kurallara uygun şekilde yer.” ve hayat bilgisi dersinin “**Öz Bakım Becerileri**”

Beslenme

Etkinlik 3. Yemek sırasında yapılması gereken doğru davranışları buluyorum.

Yemek sırasında yapılması gereken doğru davranışları işaretleyin.

27

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

öğrenme alanı “1.1.4. Yemek yeme becerilerini beceri analizindeki basamakları izleyerek gerçekleştirir.” hedefi ile ilişkilidir. Öğrencileriniz fotoğraflı/yazılı etkinlik çizelgeleri aracılığıyla yemek sırasında kurallara uyararak toplumsal yaşam kurallarına uyum sağlamayı gerçekleştirecektir.

Öğrencinizin çiğneme ve yutma ile ilgili sorunları var ise bu ön koşulu ayrıca çalışınız. Aksi durumda öğrenciniz çizelgeyi takip etmede zorluklar yaşayabilir.

Sesli ve yazılı replikleri üç denemeye rağmen söylemeyen/okumayan öğrencilerinizle bu replikleri ayrıca ayrı denemelerle öğretim ile çalışınız.

Ayrı demelerle öğretim, etkinlik çizelgeleri, replikli öğretim ve ipucunu sunma ve ipucunu geri çekme gibi yöntemlerle ilgi daha detaylı bilgi için öğretmen kılavuzunun sonunda yer alan kaynakçada önerilen kitap, makale ve tezleri inceleyebilirsiniz.

Öğrenenlerin öğrenme sürecine aktif katılımları öğretim programlarında öğretmenlerin tercih ettiği öğretim yöntem ve tekniklerin öğrenen merkezli olmasına bağlıdır. Özellikle özel gereksinimli öğrencilere bağımsızlık kazandıran etkinlik çizelgelerine bu ders kapsamında bir çok hedefin öğretilmesi sürecinde yer verilmiştir. Etkinlik çizelgeleri, ipucunu sunma ve ipucunu geri çekme ve replikli öğretim yöntemleri hakkında daha detaylı bilgi için kılavuzun sonunda yer alan kaynakçada önerilen kitap, makale ve tezleri inceleyebilirsiniz. Ayrıca Eğitim Bilişim Ağı (EBA)' dan bu yöntemlere ilişkin videolar izleyebilirsiniz.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.1.3. Beslenme becerilerini yerine getirir.

Hedef Davranış(lar)

3.4. Çatal kullanarak yemek yer.

Davranış Tanımı

Öğrenci, çalışma sayfasındaki görsellerden çatal kullanılarak yenilen yiyecekleri ortada yer alan çatal resmi ile bağımsız bir şekilde çizerek eşleştirir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenci, “Çatal ile yenilenleri işaretle.” yönergesi verildiğinde bağımsız bir şekilde çalışma sayfasında çatal ile yenilmesi gereken yiyecek görsellerini işaretler (**bk. Etkinlik 2**).

Öğrenci “Yemeğine başla.” yönergesinin ardından yemek çizelgesini (fotoğraflı/yazılı) takip ederek çatalı tutar, çatalı yiyeceğe batırır, yiyeceği (meyve, makarna, patates, vb.) ağızına götürür, çataldan yiyeceği dudakları ile çeker, çatalı uygun yere bırakır, ağızındaki yiyeceği çiğner, ağızındaki yiyeceği yutar, ağızını peçete ile

siler. Örnek bir etkinlik çizelgesi verilmiştir (**bk. Etkinlik 3**). Öğrencinin yardım almadan tamamladığı adımlar doğru kabul edilir.

Çatal Kullanarak Yemek Yeme Çizelgesinin Adımları

Fotoğraflı işaret etme/Bakma: İşaret parmağıyla çizelgede yer alan resmi işaret etmesi veya resme bakmasıdır.

Araç-gereci alma: Hedef araç-gereci seçmesi (örneğin çatalı alması), araç-gereci doğru şekilde tutmasıdır.

Etkinliği tamamlama: Beceriyi tamamlamak için gerekli tüm basamakları yerine getirmesidir (örneğin ağızındaki yiyeceği yutması).

Tik atma/Çizme/Sembölü ilerletme: Çizelgede yer alan görsellerin yanında bulunan kutuya tik atması, etkinliğin üstünü çizmesi veya sembolü ilerletmesidir.

Öğrenciye “Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamla eşle.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında resimleri oluş sırasına göre rakamlarla eşleştirir (**bk. Etkinlik 4**).

Tablo 1-8. Çatal kullanarak yemek yeme beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/işaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembölü ilerletir
1. Çatalı tutar.	+	+	+	-
2. Çatalı yiyeceğe batırır.	+	-	+	-
3. Yiyeceği (meyve, makarna, patates, meyve vb.) ağızına götürür.	+	-	-	-
4. Çataldan yiyeceği dudakları ile çeker.	-	-	-	-
5. Çatalı uygun yere bırakır.	+	-	-	-
6. Ağızındaki yiyeceği çiğner.	-	-	-	-
7. Ağızındaki yiyeceği yutar.	+	+	-	-
8. Ağızını peçete ile siler.	+	-	-	-
Doğruluk Oranı	%31,2			
Doğru Adım Sayısı	9			
Toplam Adım Sayısı	10			
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Adım Sayısı}}{\text{Toplam Adım Sayısı}} \times 100$			

Ölçme ve Değerlendirme

Çatal kullanarak yemek yeme becerisinin becerisini ölçme değerlendirme aşamasında, beceri kaydı yöntemi kullanınız. Çatal kullanarak yemek yeme becerisinin beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 1-8.**). Öğrenci yemek çizelgesinde yer alan basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse prova ettirilen basamakları veri formuna (-) olarak kaydediniz. Çatal kullanarak yemek yeme becerisinin ölçütü %80'dir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Öğretim Araç-Gereçleri

Her etkinlik için kullanılacak araç-gereçler aşağıda verilmiştir.

Etkinlik 1. Çalışma kâğıdı, pekiştireçler, sembol tahtası.

Etkinlik 2. Çalışma kâğıdı, kalem, pekiştireç, sembol tahtası.

Etkinlik 3. Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyutunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem, çizelgedeki adımları ilerletmek için sembol.

Etkinlik 4. Çalışma kâğıdı, kalem, pekiştireç, sembol tahtası.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Çatal kullanarak yemek yeme becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesneleri tutma, bırakma
- Fiziksel yardım kabul etme
- Çiğneme
- Ağızını açma-kapama
- Yutma
- Emme

Öğretim öncesi değerlendirme

Hedef davranışlara ilişkin öğrencinin performansını belirlemek için öğretime başlamadan

önce öğrenci yemekhaneye götürünüz. “Hadi yemeğine başla!” yönergesini veriniz. Bu aşamada ipucu sunmayınız ve öğrencinin yardım almadan gerçekleştirdiği basamakları belirleyiniz. Çatal kullanarak yemek yeme beceri kayıt formunu kullanarak veri toplayabilirsiniz (**bk. Tablo 1-8.**).

Ortam düzenleme

Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz, eksiklikleri gideriniz ve güvenliği tehdit eden nesnelere kaldırınız.

Dikkati çekme

Sınıfa görsel kartlar ve plastik çatal – kaşık getiriniz. Görsel kartlardaki yiyecekleri göstererek sorular sorunuz (Yoğurdu ne ile yeriz? Makarnayı ne ile yeriz? Çorbayı ne ile yeriz? vb.). Öğrencilere ders süresince etkinlikleri ile meşgul olanların neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda çatal kullanarak yemek yemeyi öğreneceklerini söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (etkinlikler, semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Daha önce, yemek yerken yemekte uyulması gereken kuralları öğrendiklerini, bu dersin sonunda ise çatal kullanarak yemek yemeyi öğreneceklerini söyleyiniz.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uygulama

Çatal kullanarak yemek yeme becerisinin öğretiminden önce öğrencileriniz ile öğrenci kitabındaki etkinliği sınıfta tamamlayınız (**bk. Etkinlik 1 ve Etkinlik 2**). Etkinlik 1 ve Etkinlik 2, Etkinlik 3'ün ön koşulu olmayıp uygulama öncesi öğrencileri hazırlamak için gerçekleştirilmelidir. Çatal kullanarak yemek yeme etkinliğini yemekhanede çalışınız (**bk. Etkinlik 3**). Etkinlik 3'te belirlenen hedefe ulaştıktan sonra öğrencilerinizle sınıfta Etkinlik 4'ü öğrenilen bilgileri tekrar etmek için çalışabilir veya ev ödevi olarak verebilirsiniz.

Öğrencinizin Etkinlik 1' de yer alan çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. Çalışma sayfasında yer alan resimleri işaret ederek ve isimlerini söyleyerek resimlere bakmasını sağlayınız Öğrenciniz etkinliğe dikkatini yönelttikten sonra "Çatal kullanarak yediğimiz yiyecekleri bul ve çizerek eşle." yönergesini veriniz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız. Başta öğrencinizin sizinle işbirliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz. Öğrenciniz etkinlikte ustalaştıkça ipuçlarını azaltınız. Etkinlik 2'yi de benzer şekilde ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yöntemi ile çalışınız.

Etkinlik 3. Çatal kullanarak yemek yiyorum.

Sınıftaki etkinlikler tamamlandıktan sonra Etkinlik 3'ü çalışmak için öğrenciyi yemekhaneye götürüp çizelgeyi göstererek "Hadi, yemeğine başla!" yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek, fotoğraflı etkinlik çizelgesini takip ederek çatal kullanarak yemek yeme becerisinin basamaklarını (çatalı tutma, çatalı yiyeceğe batırma, yiyeceği meyve-makarna-patates vb. ağızına götürme, çataldan yiyeceği dudakları ile çekme, çatalı uygun yere bırakma, ağızdaki yiyeceği çiğneme, ağızdaki yiyeceği yutma ve ağızını peçete ile silme) yerine getirmesini sağlayınız. Çizelgeyi takip ederek çizelgede yer alan fotoğrafı işaret etme/bakması, araç-gereci alması, etkinliği tamamlaması ve tik atması veya sembolü iletmesi basamaklarında elle yön-

Beslenme

Etkinlik 1. Çatal ile yenen yiyecekleri buluyorum.

Çatal ile yenen yiyecekleri çizgi ile birleştir.

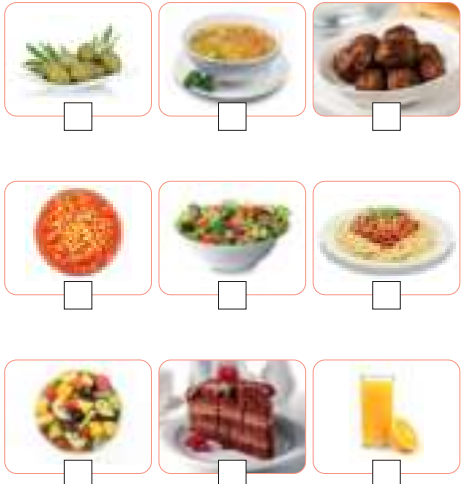

29

Etkinlik 2. Çatal ile yenen yiyecekleri seçiyorum.

Çatal ile yenenleri işaretle.

30

Beslenme

Etkinlik 3. Çatal kullanarak yemek uydurum.

Haydi, yemeğe basla.

1. Çatalı tut.

2. Çatalı yiyeceğe batır.

3. Yiyeceği ağzına götür.

4. Çataldan yiyeceği dudaklarınla çek.

5. Çatalı uygun yere bırak.

6. Yiyeceği çiğne.

7. Ağızdaki yiyeceği yut.

8. Ağızını peçeteyle sil.

31

Beslenme

Etkinlik 4. Çatalla yemek yemenin resimlerini oluş sırasına göre sıralıyorum.

Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamla eşle.

Çataldan yiyeceği dudaklarınla çek.

Yiyeceği ağzına götür.

Çatalı tut.

Çatalı yiyeceğe batır.

1

2

3

4

33

lendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz. Öğrenci çizelgesinde sıra atlar, yanlış etkinliğe yönelirse çizelgeye döndürerek tekrar doğru basamağı gerçekleştirmesini sağlayınız. Problem davranış çıkarır ise öğrencinizin çizelgeyi takip etmesine izin vermeyerek çizelgeyi durdurunuz. Öğrenciniz uygun davranışlar sergiler hâlde geldikten sonra öğrencinin oturumdaki tüm basamakları en baştan yerine getirmesini sağlayınız. Bu sırada öğrenciyi ödüllendirmeyiniz ve sembollerini dönüştürmeyiniz.

Etkinlik 4. Çatalla yemek yemenin resimlerini oluş sırasına göre sıralıyorum.

Etkinlik 3'te belirlenen ölçüt karşılandıktan sonra öğrenciniz ile sınıfta Etkinlik 4'ü çalışabilirsiniz. Etkinlik 4'ün olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. "Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamla eşle." yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek çatalla yemek yemenin oluş sırasına uygun şekilde resimleri rakamlarla eşleştirmesi için öğrencinize elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Çatal kaşık kullanarak yemek yeme becerisinin öğretime başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyaller, ortam veya kişi değiştirilerek genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için

Hedef: 1.1.4. Yemek sonrasında kurallara uyar.

Hedef Davranış(lar)

- 3.1. Yemeği bitirince masasındaki diğer kişileri bekler.
- 3.2. Yemek masasını toplar.
- 3.3. Yemekten sonra ellerini yıkar.
- 3.4. Yemekten sonra dişlerini fırçalar.

Davranış Tanımı

Öğrenciye "Çizelgeni takip et." yönergesi verildiğinde yemek sonrası kuralları yerine getirmek için çizelgesini (fotoğraflı/yazılı) takip ederek yemeğini bitirir, masadaki kişilerin yemeklerini bitirmesini bekler, yemek masasını toplar, ellerini yıkar ve dişlerini fırçalar. Öğrencinin yardım almadan tamamladığı adımları doğru kabul ediniz (**bk. Etkinlik 1**).

Yemek Sonrası Kurallara Uyma Çizelgesinin Adımları

Fotoğraflı işaret etme/Bakma: İşaret parmağıyla çizelgede yer alan resmi işaret etmesi veya resme bakmasıdır.

Araç-gereci alma: Hedef araç-gereci seçmesi (örneğin çatalı alması), araç-gereci doğru şekilde tutmasıdır.

Etkinliği tamamlama: Beceriye tamamlamak için gerekli tüm basamakları yerine getirmesidir (örneğin ağızdaki yiyeceği yutması).

Tik atma/Çizme/Sembolü iletme: Çizelgede yer alan görsellerin yanında bulunan kutuya tik atması, etkinliğin üstünü çizmesi veya sembolü iletmesidir.

Ölçme ve Değerlendirme

Yemek sonrası kurallara uyma becerisini ölçme değerlendirme aşamasında, beceri kaydı yöntemi kullanınız. Yemek sonrası kurallara uyma becerisinin beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 1-9**). Öğrenci yemek çizelgesinde yer alan basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse prova ettirilen basamakları veri formuna (-) olarak kaydediniz. Yemek sonrası kurallara uyma becerisinin ölçütü %80'dir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Tablo 1-9. Yemek sonrası kurallara uyma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/işaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembolü iletir
1. Yemeğini bitirir.	+	+	+	+
2. Masadaki kişilerin yemeklerini bitirmesini bekler.	+	-	-	+
3. Yemek masasını toplar.	+	+	+	+
4. Ellerini yıkar	+	+	-	-
5. Dişlerini fırçalar.	+	+	-	-
Doğruluk Oranı	%70			
Doğru Adım Sayısı	14			
Toplam Adım Sayısı	20			
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Adım Sayısı}}{\text{Toplam Adım Sayısı}} \times 100$			

Öğretim Araç-Gereçleri

Her etkinlik için kullanılacak araç-gereçler aşağıda verilmiştir.

Etkinlik 1. Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyutunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem, çizelgedeki adımları iletirmek için sembol.

Etkinlik 2. Çalışma kâğıdı, pekiştireçler, sembol tahtası.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Yemek sonrası kurallara uyma becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Yemek yeme
- Fiziksel yardım kabul etme
- 5-10 dk. bekleme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğrencinizin performansını belirlemek için öğretime başlamadan önce öğrenciyi yemekhaneye götürünüz. “Çizelgeni takip et!” yönergesini veriniz. Bu aşamada ipucu sunmayınız ve öğrencinin yardım almadan gerçekleştirdiği basamakları belirleyiniz. Yemek sonrası kurallara uyma beceri kayıt formunu kullanarak veri toplayabilirsiniz (**bk. Tablo 1-9**).

Ortam düzenleme

Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz, eksiklikleri gideriniz ve güvenliği tehdit eden nesnelere kaldırınız.

Dikkati çekme

Derse başlamadan önce öğrencilerinizin çizelgelerinde yer alan görsellere (yemek yiyen çocuk, yemeğini bitirmiş ağzını silen çocuk, masada arkadaşlarının yemeğini bitirmesini bekleyen çocuk, masayı toplayan çocuk, ellerini yıkayan ve dişlerini fırçalayan çocuk resmi) bakmasını sağlayınız ve öğrencilerinize sırası ile ne olduğunu anlatınız. Daha sonrasında yemekte çizelgeyi takip edenlerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (semboller ve/veya atıştırmalıklar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Öğrencilerinize daha önce yemekte çatal kullanılarak yemek yemeyi öğrendiklerini söyleyiniz. Şimdi de yemekhanede yemek sonrasında yapılması gereken kurallara uymayı öğreneceksiniz, diyerek derse başlayınız.

Uygulama

Yemek sonrası kurallara uyma becerisinin öğretime önce yemekhanede uygulamalı çalışmayı gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**). Daha sonra sınıfta kendimi değerlendiriyorum etkinliğini gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 2**).

Etkinlik 1. Yemek sonrası kurallara uyuyorum.

Öğrencilerinizi yemekhaneye götürünüz ve çizelgeyi göstererek “Hadi, çizelgeni takip et!” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek fotoğraflı etkinlik çizelgesini takip ederek yemek sonrası kurallara uyma becerisinin basamaklarını (yemeğini bitirme, masadaki kişilerin yemeklerini bitirmesini bekleme, yemek masasını toplama, ellerini yıkama ve dişlerini fırçalama) yerine getirmesini sağlayınız. Çizelgeyi takip ederek çizelgede yer alan fotoğrafı işaret etme/bakması, araç-gereci alması, etkinliği tamamlaması ve tık atması veya sembolü iletmesi basamaklarında elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Öğrencinizin bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz. Öğrenci yemek sonrası kurallara uyma becerisini gerçekleştirirken iş birliği göstererek doğru tepkiler verir ise oturma sonlandırılmadan önce son sembolü kazandırınız ve sembollerini dönüştürülerek öğrencinin ödüle ulaşmasını sağlayınız. Öğrenci çizelgesinde sıra atlar, yanlış etkinliğe

Beslenme

Etkinlik 1. Yemek sonrası kurallara uyuyorum.

Haydi, çizelgeni takip et.

1. Yemeğini bitir.

2. Diğerlerini bekle.

3. Masayı topla.

4. Ellerini yıka.

5. Dişlerini fırçala.

35

Beslenme

Etkinlik 2. Kendimi değerlendiriyorum.

Haydi kendini değerlendir.

Yemekten önce ellerimi yıkadım.

Masağı hazırladım.

Yemeğimi bekledim.

Yemeğimi küçük lokmalar halinde yedim.

Çatal kullandım.

37

yönelirse çizelgeye döndürerek tekrar doğru basamağı gerçekleştirmesini sağlayınız. Problem davranış çıkarır ise öğrencinizin çizelgeyi takip etmesine izin vermeyerek çizelgeyi durdurunuz. Öğrenciniz uygun davranışlar sergiler hâle geldikten sonra oturdaki tüm basamakları en baştan yerine getirmesini sağlayınız. Bu sırada öğrenciyi ödüllendirmeyiniz ve sembollerini dönüştürmeyiniz.

Etkinlik 2. Kendimi değerlendiriyorum.

Bu çalışma öğrencinize şimdiye kadar beslenme dersinde öğretmeyi hedeflediğiniz davranışların öğrenciniz tarafından değerlendirilmesini içermektedir. Öğrencilerinizin Etkinlik 2' de yer alan çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. Çalışma sayfasında yer alan resimleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz etkinliğe dikkatini yönelttikten sonra "Hadi, yaptıklarını işaretle." yönergesini veriniz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına geçerek öğrencinizin yemekte uyulması gereken kurallardan hangilerinde başarılı olduysa o basamaklarda yer alan gülen yüz ikonunu işaretlemesi ya da yuvarlak içerisine almasını sağlayınız. Eğer öğrenciniz bazı basamaklarda yardım aldıysa ve hataya yöneldiyse o basamağa düşünen yüz ikonunu işaretlemesini/ yuvarlak içerisine almasını sağlayınız. Ve öğrencinizin resmi işaret etmesini sağlayarak (örneğin ağzını silme) "..... yaparken" daha dikkatli olmalısın diye öğrencinizin dikkatini zorlandığı basamağa çekiniz.

Genelleme

Yemek sonrası kurallara uyma becerisinin öğretime başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyaller ve kişi değiştirilerek genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için iki haftada bir kez yemek sonrası kurallara uyup uymadığını belir-

ÖĞRENME ALANI 2

SAĞLIĞI KORUMA

ÖĞRENME ALANI 2

SAĞLIĞI KORUMA

Hedef: 1.2.1. Sağlıkla ilgili kavramları ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

- 1.1. Sağlık çalışanlarını ayırt eder.
- 1.2. Sağlıkla ilgili araç-gereçleri ayırt eder.
- 1.3. Sağlıkla ilgili ilaçları ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye ..... 'yı göster (örneğin "Doktoru göster.", "İğneyi göster." "Şurubu göster." vb.) yönergesi verildiğinde bağımsız olarak önündeki üç resim arasından doğru olanı gösterir (**bk. Etkinlik 1, Etkinlik 2 ve Etkinlik 3**).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

Sağlık çalışanları: Doktor, hemşire, diş hekimi, ambulans görevlisi

Sağlık araç-gereçleri: Şırınga (iğne), pamuk, yara bandı, ateş ölçer, steteskop, dil çubuğu

İlaçlar: Şurup, hap, krem, dezenfektan, göz damlası, burun spreyi.

Öğrenciye "Resimlere bak, ilaçları uygun organlarla eşle." yönergesi verildiğinde bağımsız bir şekilde çalışma sayfasında yer alan ilaçları doğru organ görseli ile çizerek eşleştirir (**bk. Etkinlik 4**).

Ölçme ve Değerlendirme

Sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme hedefinin ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Davranış kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 2-1.**). Öğrenci bağımsız olarak ilgili resmi gösterirse artı (+)

Tablo 2-1. Sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Sağlık Çalışanları																		
Doktor	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Hemşire	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Diş hekimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%			%			%		
Sağlık Öğretim Araç-Gereçleri																		
Şırınga (iğne)																		
Pamuk																		
Yara bandı																		
Ateş ölçer																		
Steteskop																		
Dil çubuğu																		
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%			%			%		
İlaçlar																		
Şurup																		
Krem																		
Hap																		
Dezenfektan																		
Göz damlası																		
Burun spreyi																		
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%			%			%		

alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. Sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme hedefinin ölçütü %80'dir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrık Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştireçler, sembol tahtası, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Sağlık ile ilgili kavramları ayırt etme hedefinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesne-nesne eşleme
- Nesne-resim eşleme
- Farklı olanı ayırt etme
- Gruplandırma yapabilme
- İşitsel ayırma
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi (Örneğin: Doktoru göster.) sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örneğin doktor) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (bk. Tablo 2-1.).

Ortam düzenleme

Öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi

resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız. Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltti öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (semboller ve/veya atıştırmalıklar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Öğrencilerinize daha önce yemek sonrası kurallara uymayı öğrendiklerini söyleyiniz. Şimdi de sağlıkla ilgili kavramları öğreneceksiniz, diyerek derse başlayınız.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uygulama

Sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme için Etkinlik 1, Etkinlik 2 ve Etkinlik 3'ü ayrıık denemelerle öğretim yöntemi ile çalışınız. Bu çalışmalar tamamlandıktan sonra Etkinlik 4'ü ipucunu sunma ve geri çekme yöntemi ile çalışınız.

Etkinlik 1. Sağlık çalışanlarını ayırt ediyorum.

Etkinlik 2. Sağlıkla ilgili araç gereçleri ayırt ediyorum.

Etkinlik 3. İlaç çeşitlerini ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1'de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (doktor, hemşire, dış hekim vb.) ve belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz "Doktoru göster.". Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. ile pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenci üç kartı bağımsız bir şekilde doğru gösterene kadar kartların yerini değiştirmeyiniz ve süreci devam ettiriniz. Etkinlik 2 ve Etkinlik 3'ü de yukarıda anlatıldığı gibi ayrıık denemelerle öğretim yöntemi ile çalışınız.

Etkinlik 4. İlaçları organlar ile eşliyorum.

Etkinlik 1, Etkinlik 2 ve Etkinlik 3'te belirlenen ölçüt karşılandıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 4'ü çalışabilir veya aile çalışmalarını kapsamında ev ödevi olarak verebilirsiniz. Etkinlik 4'ün olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. "Resimlere bak, ilaçları uygun organlarla eşle." yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek ilacı kullanılması gereken organ ile eşlemesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği

Sağlığı Koruma

Etkinlik 1. Sağlık çalışanlarını ayırt ediyorum.

Resimlere bak ve adı söyleneni göster:

 DOKTOR	 DIŞ DOKTORU
 HEMŞİRE	 AMBULANS GÖREVLİSİ

43

Sağlığı Koruma

Etkinlik 2. Sağlıkla ilgili araç gereçleri ayırt ediyorum.

Resimlere bak ve adı söyleneni göster:

 İĞNE	 PAMUK
 YARA BANDI	 ATEŞ ÖLÇER
 STETOSKOP	 DİL ÇUBUĞU

45

Sağlığı Koruma

Etkinlik 3. İlaç çeşitlerini ayırt ediyorum.

Resimlere bak ve adı söyleneni göster:

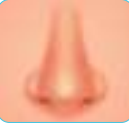

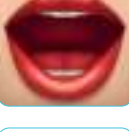

 ŞURUP	 HAP
 KREM	 DEZENFEKTAN
 BURUN SPREYİ	 GÖZ DAMLASI

47

Sağlığı Koruma

Etkinlik 4. İlaçları organlar ile eşliyorum.

Resimlere bak, ilaçları uygun organlarla eşle.

 ŞURUP	
 GÖZ DAMLASI	
 KREM	
 BURUN SPREYİ	

49

yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme hedefinin öğretimine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan resimleri değiştirerek genelleme verisi toplayınız.

izleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara görsel kartları öğrencinizin masasına yerleştiriniz ve sordunuz resmi göstermesini sağlayınız. Eğer öğrencinizin atladığı veya doğru yapmadığı basamaklar varsa bu basamaklarda yardım sununuz. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin 10, 15 ve 25 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

izleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra hedef davranışların yer aldığı, resimleri ve veri formunun örneklerini aile ile paylaşınız. Evde nasıl çalışabilecekleri konusunda aileyi bilgilendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Sağlığı ile ilgili kavramları ayırt etme hayat bilgisi dersinin **“meslekler”** öğrenme alanı **“1.9.1. Mesleklere ait özellikleri ayırt eder.”** hedefi ile ilişkilidir. Temel bir hedef olan sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme, beslenme sağlık ve güvenlik dersinin hastalıklarla baş etme öğrenme alanında çalışılacak hedeflerin gerçekleştirilmesi için temel oluşturması bakımından önemlidir.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....
.....

Hedef: 1.2.2. Giyinme ile ilgili kavramları ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

2.1. Mevsime ve hava durumuna göre kıyafetleri ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye “Yazlık kıyafeti göster.”, “Kışlık kıyafeti göster.” yönergeleri verildiğinde önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

Yazlık kıyafetler: Şort, kısa kollu tişört, sandalet, şapka, mayo

Kışlık kıyafetler: Kazak, mont, bot, atkı-bere-elden, yağmurluk, hırka

Öğrenciye eşle yönergesi verildiğinde, elindeki resmi hava durumunu gösteren görsellerin altındaki yere bağımsız bir şekilde yerleştirir (**bk. Etkinlik 2**).

Öğrenciye “Dışarıda kar yağıyor, çocuk dışarı çıkarken hangi kıyafetleri giymeli, çizgiyle göster.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında yer alan kışlık kıyafetleri çocuk görseli ile birleştirir (**bk. Etkinlik 3**).

Ölçme ve Değerlendirme

Giyinme ile ilgili kavramları ayırt etme hedefinin ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Mevsime göre kıyafetleri ayırt etme davranış kayıt formunu (**bk. Tablo 2-2.**) ve hava durumuna göre kıyafetleri eşleme davranış kayıt formunu (**bk. Tablo 2-3.**) inceleyebilirsiniz.

Öğrenci mevsime göre kıyafet ayırt etme becerisinde bağımsız olarak ilgili resmi gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. Mevsime göre kıyafetleri ayırt etmenin ölçütü %80'dir.

Öğrenci elindeki resmi hava durumu ile doğru olarak eşler ise artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi eşlerse veri formuna (-) olarak kaydediniz. Hava durumuna göre kıyafetleri eşlemenin ölçütü %80'dir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrı Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştiriciler, çalışma sayfası sembol tahtası, ödül panosu.

Tablo 2-2. Mevsime göre kıyafetleri ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme									
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			
Yazlık	+	-	-	-	-	-	-	-	-										
Kışlık	+	+	+	+	+	-	-	-	-										
Doğruluk Oranı	%67			%33			%0			%			%			%			

Tablo 2-3. Hava durumuna göre kıyafetleri eşleme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme									
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			
Güneşli	+	-	-	-	-	-	-	-	-										
Yağmurlu	+	+	+	+	+	-	-	-	-										
Karlı	+	-	-	-	-	-	-	-	-										
Doğruluk Oranı	%56			%22			%0			%			%			%			

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Giyinme ile ilgili kavramları ayırt etme hedefinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesne-nesne eşleme
- Nesne-resim eşleme
- Farklı olanı ayırt etme
- Gruplandırma yapabilme
- Sıcak-soğuk kavramını ayırt etme
- Yaz-kış kavramını ayırt etme
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi (Örneğin: Yazlık kıyafeti göster.) sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örneğin şort) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirici vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 2-2.**). Benzer bir oturumu "hava durumuna göre kıyafetleri eşleme" etkinliği için de gerçekleştiriniz (**bk. Tablo 2-3.**). Etkinlik 2'de yer alan hava durumunu gösteren resimleri ve yazlık-kışık kıyafetleri öğrencinizin masasına yerleştiriniz. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra öğrencinize resimli kartı (örneğin şemsiye) vererek "Resme bak ve eşle." yönergesini sununuz. İpucu sunmayınız ve hava durumuna göre kıyafetleri eşleme davranış kayıt formunu kullanarak öğrencinizin başlama düzeyi performansını belirleyiniz.

Ortam düzenleme

Öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi

resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız. Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Daha önce sağlık ile ilgili kavramları öğrenmiştik diyerek hatırlatıcı resimleri gösteriniz. Şimdi de yazın ve kışın giydiğimiz kıyafetleri öğreneceksiniz, diyerek derse başlayınız.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uygulama

Mevsime ve hava durumuna göre kıyafetleri ayırt etme becerisinin öğretimi için üç etkinlik gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1, Etkinlik 2 ve Etkinlik 3**). Her etkinliğin nasıl çalışılacağı aşağıda detaylı olarak anlatılmıştır.

Etkinlik 1. Mevsime ve hava durumuna göre kıyafetlerimi ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. Resimler arasından biri yazlık, diğer ikisi kışlık veya biri kışlık diğer ikisi yazlık kıyafetlerden oluşan 3 resim belirleyiniz (şort, kazak, bot vb.) ve belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz “Yazlık kıyafeti göster.”. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız.

Etkinlik 2. Hava durumuna göre eşyaları eşliyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 2’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. Hava durumunu gösteren resimleri öğrencinizin masasına yerleştiriniz (güneşli hava, yağmurlu hava ve karlı hava). Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde öğrencinize resimli kartı (örneğin şemsiye) vererek “Resme bak ve eşle.” yönergesini sununuz. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç

Sağlığı Koruma

Etkinlik 1. Mevsime ve hava durumuna göre kıyafetlerimi ayırt ediyorum.

Resimlere bak, kışlık ve yazlık alanları göster.

 ŞORT	 TİŞÖRT
 SANDALET	 MAYO
 ŞAPKA	

51

Sağlığı Koruma

Etkinlik 2. Hava durumuna göre eşyaları eşliyorum.

Hava durumuna göre eşyaları eşle.

 GÜNEŞLİ HAVA	 YAĞMURLU HAVA
 KARLI HAVA	 ŞAPKA
 ŞEMŞİYE	 ATKI, BERE, ELDİVEN

55

Sağlığı Koruma

Etkinlik 3. Hava durumuna göre eşya seçiyorum.

Dışarıda kar yağıyor, çocuk dışarı çıkarken hangi kıyafetleri giymeli? Çizgiyle göster:

59

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. ile pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak resmi doğru yere yerleştirmesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru yere eşlemesini sağlayınız.

Etkinlik 3. Hava durumuna göre eşya seçiyorum.

Etkinlik 2’de belirlenen ölçüte ulaştıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 3’ü çalışabilir veya aile çalışmalarını kapsamında ev ödevi olarak verebilirsiniz. Etkinlik 3’ün olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. “Dışarıda kar yağıyor, çocuk dışarı çıkarken hangi kıyafetleri giymeli, çizgiyle göster.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek kışlık kıyafetlerle çocuk resmini eşlemesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Giyanme ile ilgili kavramları ayırt etme hedefinin öğretime başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan resimleri veya çalıştığınız ortamı değiştirilerek genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara görsel kartları öğrencinizin masasına yerleştiriniz ve sordunuz resmi göstermesini sağlayınız. Eğer öğrencinizin atladığı veya doğru yapmadığı basamaklar varsa bu basamaklarda yardım sununuz. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin 10, 15 ve 25 gün sonra).

Hedef: 1.2.3. Kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapar ya da kişisel bakımını/temizliğini kendisi gerçekleştirir.

Hedef Davranış(lar)

3.1. Saç kesimi sırasında iş birliği yapar.

Davranış Tanımı

Öğrenci ekipmanlar (suluk, fırça, fön makinesi, tarak vb.) ve ayna olan masanın önündeki koltuğa oturup üzerinde beyaz önlüğü ile yanına gelen kuaför, boynuna önlüğü taktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur; kuaför, saçlarına eli ile dokunduğunda 10 saniye boyunca kafasını öne doğru tutar; saç kesme makinesi (1 metre uzaklıkta) sesini duyduğunda elleri dizlerinin üzerinde olacak şekilde hareket etmeden 10 saniye boyunca uygun şekilde oturur, saç kesme makinesi saçının arkasında kulağına yakın mesafede çalışır bir şekilde tutulduğunda 15 saniye boyunca kafasını oynatmadan oturur; saç kuaför tarafından taranırken 10 saniye boyunca hareket etmeden oturur; kuaför kulağının yanında ve saçının arkasında makası açıp kapattığında makas sesini duyduktan sonra 15 saniye hareket etmeden sessizce oturur. Basamaklar; ancak öğrenci basamaklıp ve uygun olmayan davranış (bağırma, ağlama, yerinden kalkmaya çalışma vb.) sergilemediğinde doğru olarak kabul edilir. Her bir basamağa, bir önceki basamakta 3 oturum art arda ölçüte ulaşıncaya geçilir.

Ölçme ve Değerlendirme

Saç kesimi sırasında iş birliği yapma hedefinin ölçme değerlendirme aşamasında, korkuya sebep olabilecek bir durum ile karşılaşma olasılığı nedeniyle ön değerlendirme oturumu gerçekleştirmeyiniz. **Değişen ölçütler deseni** kullanılarak (1. basamak 3 oturum art arda doğru olarak tamamlandıktan sonra 2.basamağa geçilir. 1. ve 2. basamakların doğru olarak tamamlanmasının ardından 3. basamağa geçilir ve bu şekilde diğer basamaklar tamamlanmaya kadar devam edilir.) her oturumda veri alınır. Ölçme sırasında **beceri kayıt formuna (bk. Tablo 2-4.)** hedef davranış tanımında yer alan her bir ba-

samak gerçekleştirildiğinde davranış tanımına uygun olarak gerçekleştirildi ise doğru (+) uygun olmayan davranış sergilendiğinde yanlış (-) olarak kaydediniz. Saç kesimi sırasında iş birliği yapma hedefinin ölçütü her basamağın üst üste üç oturum uygun şekilde gerçekleştirilmesidir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Şekil Verme

Öğretim Araç-Gereçleri

Koltuk, masa, ayna, beyaz önlük, boyun için önlük, havlu, sprey, suluk, tarak, fırça, fön makinesi, elektrikli saç kesme makinesi, makas, pekiştiriciler, timer, sembol tahtası.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Saç kesimi sırasında iş birliği yapma hedefinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- 5-10 dakika oturma
- 5-10 dakika bekleme
- Alarm sesini ayırt etme
- İki basamaklı yönergelere uyma
- Saç tarama sırasında işbirliği yapma
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretim öncesi değerlendirmeyi korkuya neden olabilecek durumlar oluşturması nedeniyle gerçekleştirilmeyiniz.

Ortam düzenleme

Okulunuzda var ise saç bakımı atölyesi yok ise sınıfınızda veya uygun bir ortamda, karşısında ayna olan bir masa ve masanın önünde bir sandalye hazırlayınız. Saç kesimi sırasında kullanacağınız materyalleri buraya yerleştiriniz. Ortamda kesici veya tehlikeye neden olabilecek materyalleri (sprey, makas, elektrikli aletler) gözetiminizde kullanılmaya kadar kitli bir dolaba yerleştiriniz. Öğrencileriniz için sembol tahtaları hazırlayınız ve her öğrenciniz için sembollerini dönüştürdüğü ayrımlı pekiştiriciler belirleyiniz.

Dikkati çekme

Öğrencinize saçlarının çok uzamış olduğunu ve bakım yapma zamanının gelmiş olduğunu söyleyiniz. “Kuaföre gidip saçlarına bakım yaptırılım.” diyerek öğrencinin dikkatini uygulamaya çekiniz.

Güdüleme

Çok hızlı bir şekilde çocuğa sembol kazandırınız. Böylece her basamakta başarılı olan öğrenci bütün sembollerini kazanarak ödül seçer. Bu uygulamalarda öğrencinin özellikle tercih et-

tiği ve sevdiği ödüller kullanınız (uzun dinlenme araları, çok sevdiği yemek ve etkinlikler gibi). Hatalar ortaya çıktığında sembol vermeyiniz ve oturumun sonunda öğrenciye sembollerin tamamını kazandırmayınız ve sıradaki derse devam etmesini sağlayınız.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Çalışmayı gerçekleştireceğiniz ortamda bulunan ekipmanları kontrol ediniz ve eksik olanları temin ediniz. Öğrencinin sembol tahtası ve ödülleri kontrol ediniz.

Tablo 2-4. Saç kesimi sırasında iş birliği yapma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme									
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			
Basamak 1. Ayna olan masanın önündeki koltuğa oturup üzerinde beyaz önlüğü ile yanına gelen kuaför, boynuna önlüğü taktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur.	+	+	+	+	+	+	+	+	+										
Basamak 2. Kuaför, saçlarına eli ile dokunduğunda 10 saniye boyunca kafasını öne doğru tutar.																			
Basamak 3. Saç kesme makinesi (1 metre uzaklıkta) sesini duyduğunda elleri dizlerinin üzerinde olacak şekilde hareket etmeden 10 saniye boyunca uygun şekilde oturur.																			
Basamak 4. Saç kesme makinesi saçının arkasında kulağına yakın mesafede çalışır bir şekilde tutulduğunda 15 saniye boyunca kafasını oynatmadan oturur.																			
Basamak 5. Kuaför tarafından saç taranırken 10 saniye boyunca hareket etmeden oturur.																			
Basamak 6. Kuaför, kulağının yanında ve saçının arkasında makası açıp kapattığında makas sesini duyduktan sonra 15 saniye hareket etmeden sessizce oturur.																			
Doğruluk Oranı	%17			%17			%17			%			%			%			

Uygulama

Saç kesimi sırasında iş birliği yapma hedefi 6 basamaktan oluşmaktadır. Her basamak üç oturum üst üste doğru olarak gerçekleştirilmedikçe diğer basamakların öğretimine geçmeyiniz. Uygulama öncesi öğrenciniz ile Etkinlik 1'de yer alan resimler üzerinde konuşabilirsiniz. Etkinlik 1'de yer alan her bir resim şekil verme sürecinin basamağını oluşturmaktadır. Uygulama ortamı kontrol edildikten sonra "Hadi, saç bakımı zamanı." diyerek öğrencinizi uygulama alanına yönlendiriniz. Her basamakta öğretmen ve öğrencinin gerçekleştireceği davranışlar aşağıda verilmiştir (bk. Şekil 2-1.). Uygulamaya Basa-

mak 1'den başlayınız. Öğrenci uygun davranışlar sergileyerek basamak 1'i tamamladığında çok hızlı bir şekilde çocuğa sembol kazandırınız ve ödüle (en çok tercih ettiği yiyecek, etkinlik ve nesne vb.) ulaşmasını sağlayınız. Pekiştirme sürecini yardımcı öğretmenden gerçekleştirmesini isteyiniz. Hatalar ortaya çıktığında sembol vermeyiniz. Basamak 1 üç oturum üst üste doğru şekilde gerçekleştirilirse Basamak 2'ye geçebilirsiniz. Basamak 2 gerçekleştirilirken artık basamak 1'i ödüllendirmeyiniz. Tüm basamakları bir önceki basamağı sönmeye bırakarak, hedef basamağı pekiştirerek tamamlayınız.

Şekil 2-1. Saç kesimi sırasında iş birliği yapma basamakları

Basamak 1
Kuaför/Öğretmen: Kuaför rolü için beyaz önlüğü giyer. Saç kestiren kişi/Öğrenci: Ayna olan masanın önündeki koltuğa oturup üzerinde beyaz önlüğü ile yanına gelen kuaför boynuna önlüğü taktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur.
Basamak 2
Kuaför/Öğretmen: Kuaför saçlarına elleri ile dokunur. Saç kestiren kişi/Öğrenci: Kuaför saçlarına eli ile dokunduğunda 10 saniye boyunca kafasını öne doğru tutar.
Basamak 3
Kuaför/Öğretmen: Kuaför saç kesme makinesini 1 metre uzaklıkta çalıştırır ve elinde tutar. Saç kestiren kişi/Öğrenci: Saç kesme makinesi (1 metre uzaklıkta) sesini duyduğunda elleri dizlerinin üzerinde olacak şekilde hareket etmeden 10 saniye boyunca uygun şekilde oturur.
Basamak 4
Kuaför/Öğretmen: Kuaför saç kesme makinesini yakın mesafede tutar. Saç kestiren kişi/Öğrenci: Saç kesme makinesi saçının arkasında kulağına yakın mesafede çalışır bir şekilde tutulduğunda 15 saniye boyunca kafasını oynatmadan oturur.
Basamak 5
Kuaför/Öğretmen: Kuaför, öğrencinin saçını tarar. Saç kestiren kişi/Öğrenci: Saçı kuaför tarafından taranırken 10 saniye boyunca hareket etmeden oturur.
Basamak 6
Kuaför/Öğretmen: Kuaför öğrencinin ensesinde ve kulağının üzerinde makası açıp kapatır. Saç kestiren kişi/Öğrenci: Kuaför kulağının yanında ve saçının arkasında makası açıp kapattığında makas sesini duyduktan sonra 15 saniye hareket etmeden sessizce oturur.

Öğrenci, tüm basamakları tamamladıktan sonra, genellemenin nasıl yapılacağını planlayınız, kişi ve ortamlar arası olarak uygulayabilirsiniz. Eğer öğrenci genelleme yapılırken tüm basamakları yerine getirmeye kadar uygulamaya devam ediniz. Öğrenci farklı ortamlarda beceriyi doğru şekilde yerine getirene kadar öğretime devam ediniz. Son genelleme uygulamasını gerçek bir kuaför salonunda gerçekleştiriniz. Kuaför salonunda gerçekleştirilecek uygulamaya öğrencinin ebeveynini de dahil ediniz.

Öğrenci, okul ortamında genelleme değerlendirmelerine ilişkin ölçütleri sağladıktan sonra, okul ortamı dışındaki genelleme değerlendirmeleri yapıncaya kadar (örneğin saç bakım atölyesi) izleme verisi alınız. Bu süreçte üç oturum izleme verisi gerçekleştirebilirsiniz (5, 7 ve 10 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

Saç kesimi sırasında iş birliği yapma hedefinin son genelleme oturumu, gerçek bir kuaför salonunda aile ile gerçekleştirileceği için aileyi uygulama oturumlarına davet ediniz. Aile ile her aşamayı ve uygulamanın nasıl gerçekleştirildiğini paylaşınız. Muhtemel sorunlar karşısında nasıl davranılması gerektiği konusunda aileyi bilgilendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Öğrenciniz için çok etkili olacak pekiştireçler belirlediğinizden emin olunuz.

Uygulamayı bitirdikten sonra uygulama sırasında kullandığınız materyalleri ortalıkta bırakmayınız.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Sağlığı Koruma

Etkinlik 1. Saç kesimi sırasında iş birliği yapıyorum.

Haydi saç bakımı zamanı.

61

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

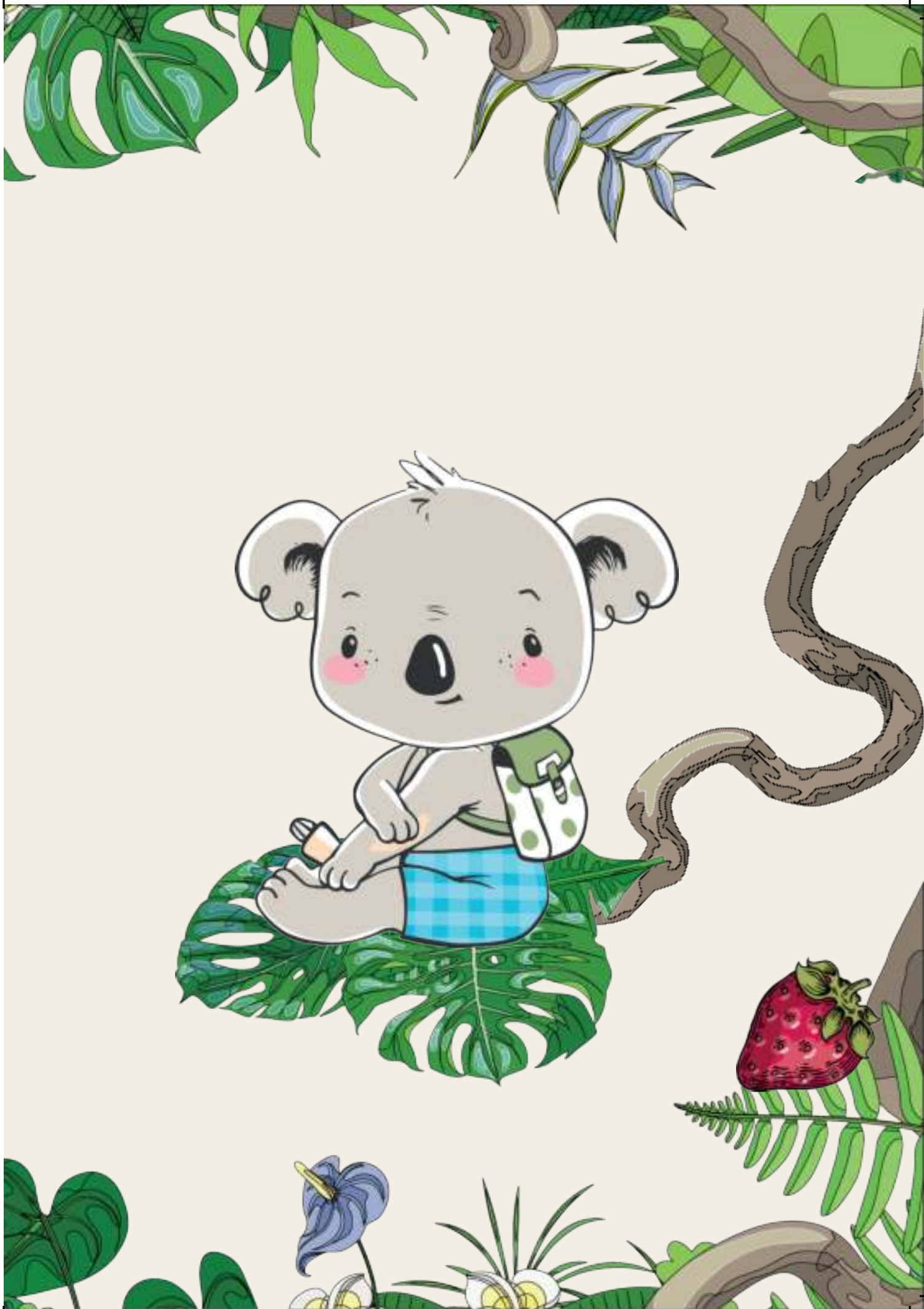

ÖĞRENME ALANI 3

HASTALIKLARLA BAŞ ETME

ÖĞRENME ALANI 3

HASTALIKLARLA BAŞ ETME

Hedef: 1.3.1. Sağlığı ile ilgili önemli durumları fark eder.

Hedef Davranış(lar)

1.2. Yaralanmış yerini gösterir.

Davranış Tanımı

Öğrenciye yaralı olanı göster (örneğin “üzerinde yara olan kol”, “uçuklamış dudak” vb.), yönergesi verildiğinde bağımsız olarak önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (bk. Etkinlik 1).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

• Kesilmiş, kanamış, morarmış, çizik el, kol, dudak, ayak/diz

Öğrenciye "Vücudundaki yaralı bölgeyi göster (örneğin “üzerinde yara olan kol”, “uçuklamış dudak”, “morarmış diz” vb.)" yönergesi verildiğinde öğrenci, bağımsız olarak vücudundaki yaralı bölgeyi gösterir (bk. Etkinlik 2).

Ölçme ve Değerlendirme

Resimler arasından yaralı olanları gösterme ve kendi üzerinde yaralanmış yerini gösterme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80'dir. Resimler arasından yaralı olanı göstermede, öğrenci, bağımsız olarak ilgili resmi gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz (bk. Tablo 3-1.). Vücudundaki yaralı bölgeyi göstermede, öğrenci bağımsız olarak yaralı bölgesini gösterirse/işaret ederse (+) alır. İpucu sunulmasının ardından gösterirse (-) alır (bk. Tablo 3-2.).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrık Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştiriciler, ayna, sembol tahtası, ödül panosu.

Tablo 3-1. Resimler arasından yaralı olanı gösterme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Yaralı el	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Yaralı dudak	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Yaralı kol	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Yaralı ayak/diz	-	-	-	+	+	+	+	+	-									
Doğruluk Oranı	%0			%25			%17			%			%			%		

Tablo 3-2. Vücudundaki yaralı bölgeyi gösterme davranış kayıt formu

Öğretim									Genelleme									
Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			
-	+	-	-	-	-	-	-	-										
-	+	-	-	-	-	-	-	-										
%33			%0			%0			%			%			%			

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Yaralanmış yerini göstermenin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesne-nesne eşleme
- Nesne-resim eşleme
- Farklı olanı ayırt etme
- Görsel dikkat
- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi (örneğin yaralı olanı) sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örneğin yaralı ayak/diz) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 3-1.**).

Öğrenciniz ile ayna karşısına geçiniz. İlgili yönergeyi (Örneğin: Yaralı göster.) sununuz. Öğrenci vücudundaki (örneğin ayağındaki) çizgiyi gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 3-2.**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1'in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi, resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında, resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Ders başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz.

Etkinlik 2'nin öğretimi için öğrenciniz ile ayna karşısına geçiniz. Öğrencinizin kollarını ve ayaklarını açıp yarasını göstermesi için üzerinde bol tişört, gömlek ve pantolon vb. kıyafetler giymesini sağlayınız. Ders başlamadan önce boy aynasının sağlam bir şekilde durup durmadığını kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltti öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Öğrencilerinize daha önce saç kesimi sırasında iş birliği yapmayı öğrendiklerini, bu çalışma ile vücutlarında oluşan yaraları fark etmeyi ve göstermeyi öğreneceklerini söyleyiniz.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

Uygulama

Yaralanmış yerini göstermenin öğretimine önce masada resimler ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**). Daha sonra ayna karşısında öğrencinizin vücudundaki yaralı bölgeleri göstermesi etkinliğini gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 2**).

Etkinlik 1. Yaralanmış olanı gösteriyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (yaralı diz/ayak resmi, ayak ve diz resmi) ve belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz “Yaralı olanı göster.”. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. ile pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz doğru resmi bağımsız olarak gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: ayağa kalk, kalem ver, kaç yaşındasın? adın ne? vb.). Öğrenciniz bu yönergeler ardından tekrar doğru resmi gösterirse diğer resimlerin (örneğin şişmiş/uçuklamış dudak, kanayan parmak) öğretimine geçebilirsiniz.

Etkinlik 2. Yaramı gösteriyorum.

Resimlerle çalışma etkinliği tamamlandıktan sonra öğrencinizin aynanın karşısına geçmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana ayakta durunuz. Öğrencinizin önce yüzünün her iki tarafına sonra her iki koluna ve daha sonra dizine kadar ayaklarına bakmasını sağlayınız. Öğrencinizin yüz ayak ve kolunda çizik, morluk, yara vb. varsa bu bölgeleri parmağı ile dokunmadan göstermesini sağlayınız. Öğrencinizin yaralı bölgelere dikkatini çektikten sonra “Yaranı göster.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği

Hastalıklarla Baş Etme

Etkinlik 1. Yaralanmış alanı gösteriyorum.

Resimlere bak, yaralı alanı göster.

65

Hastalıklarla Baş Etme

Etkinlik 2. Yaramı gösteriyorum

Ellerini, kollarını, yüzünü incele, yaranı göster.

69

Hedef: 1.3.2. Sağlığı ile ilgili durumlarda önlem alır.

Hedef Davranış(lar)

2.1. Yara ve çizik olan bölgelerine krem sürer.

Davranış Tanımı

Öğrenci “Yarana krem sür.” yönergesi verildiğinde; kremi alma, kapağı açma, parmağını kreme yaklaştırma, parmağına kremi sıkma ve parmağındaki kremi yarasına sürme adımlarını takip ederek bağımsız bir şekilde yarasına krem sürer (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenciye “Resimlere bak, doğru olan davranışı işaretle.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında verilen durum (örneğin bir yerin yaralanmışsa) için yapılması gereken doğru davranışın resmini (Örneğin: annemden/öğretmenimden krem isterim.) bağımsız olarak işaretler (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme becerisinin ölçme değerlendirme aşamasında, beceri kaydı yöntemi kullanılır. Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme becerisinin beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 3-3.**). Öğrenci beceri analizindeki basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse veya pro-

va ettirilen basamakları veri formuna (-) olarak kaydediniz. Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme becerisinin ölçütü %80’dir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Bekleme Süreli Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Krem, pekiştireçler, sembol tahtası, ödül panosu, çalışma sayfası, kalem.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Sağlıkla ilgili ilaçları ayırt etme
- Nesnelere tutma, bırakma
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğrencinizin performansını belirlemek için öğretime başlamadan önce öğrencinize krem vererek “Yarana krem sür!” yönergesini veriniz. Bu aşamada ipucu sunmayınız ve öğrencinin yardım almadan gerçekleştirdiği basamakları belirleyiniz. Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme beceri kayıt formunu kullanarak veri toplayabilirsiniz (**bk. Tablo 3-3.**).

Tablo 3-3. Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme beceri kayıt formu

Bildirimler	...../...../.....	...../...../.....	...../...../.....	...../...../.....
1. Kremi alır.	+	+	+	+
2. Kapağı açar.	-	-	-	+
3. Kreme parmağını yaklaştırır.	-	-	+	+
4. Parmağına krem sıkar.	-	-	-	-
5. Kremi yarasına sürer.	+	+	-	-
Doğruluk Oranı	%40	%40	%40	%60
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tep. Sayısı}}{\text{Toplam Tep. Sayısı}} \times 100$			

Uygulama

Yara ve çizik olan bölgesine krem sürme becerisi için iki etkinlik gerçekleştiriniz. Tüm etkinliklerin nasıl çalışılacağı aşağıda detaylı olarak anlatılmıştır.

Etkinlik 1. Yaralanmış veya çizilmiş bölgeye krem sürüyorum.

Öğrencinizin Etkinlik 1’de yer alan resimlere bakmasını sağlayınız. Makas işaretinin olduğu yerden çalışma sayfasını kesmesini isteyiniz. Çalışma sayfasını pvc ile kapladıktan sonra sekreterliğe yerleştirilmesini sağlayınız. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra krem vererek “Hadi, yarana krem sür!” yönergesi veriniz. bekleyiniz. Öğrenciniz krem sürme basamaklarını (kremi alma, kapağı açma, kreme parmağını yaklaştırma, parmağına krem sıkma ve kremi yarasına sürme) doğru olarak gerçekleştirirse öğrenciye davranışla ilişkilendirilmiş övgü ile sevdiği atıştırmalıklardan küçük bir miktar ikram ediniz, kısa süreliğine, sevdiği bir etkinlik ile meşgul olmasına izin veriniz veya sembol sununuz. Öğrenciniz hataya yöneldiğinde ipucu sununuz ancak ipucu sunulan tepkileri pekiştirmeyiniz, sadece davranışı onaylayınız (Örneğin “Hadi, yarana krem sür.” yönergesinin ardından kremi alması için fiziksel ipucu sununuz. Öğrenci fiziksel ipucunun sunulmasının ardından kremi alırsa “Kremi aldın.” gibi onay ifadesi kullanınız.). Bu şekilde becerinin tüm basamaklarını tamamlayınız. Bekleme süreli öğretim süreçlerine, öğrenci, becerinin ana yönergesi verildikten sonra, tüm beceri basamaklarını ipucu verilmeden bağımsız olarak gerçekleştirene kadar devam ediniz.

Etkinlik 2. Doğru davranışları buluyorum.

Etkinlik 1’de belirlenen ölçüt karşılandıktan sonra öğrencilerinizden Etkinlik 2’yi öğrendiği bilgileri tekrar etmek için çalışabilirsiniz. Öğrencinizden Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını açmasını isteyiniz. “Resimlere bak, doğru olan davranışı işaretle.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek resimler arasından doğru olanları seçmesi için öğrencinize

Hastalıklarla Baş Etme

Etkinlik 1. Yaralanmış veya çizilmiş bölgeye krem sürüyorum.

Hadi, yarana krem sür!

1. Kremi al.

2. Kremin kapağını aç.

3. Parmağını tüpün ucuna yaklaştır.

4. Kremi sık.

5. Parmağındaki kremi yarana sür.

71

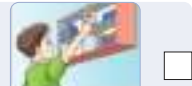
Hastalıklarla Baş Etme

Etkinlik 2. Doğru davranışları buluyorum.

Resimlere bak, doğru olan davranışı işaretle.

Bir yerim yaralanmışa

kendim için krem seçerim.

annemden veya öğretmenimden krem isterim.

Kremin kapağını açtıktan sonra

parmağıma biraz krem alırım.

yaraya bolca krem sıkarım.

73

Hedef: 1.3.3. Sağlığı ile ilgili önemli durumlarda iş birliği yapar.

Hedef Davranış(lar)

3.7. İğne olurken iş birliği yapar.

Davranış Tanımı

Öğrenci tıbbi sarf malzemeleri olan bir tepsi yakınındaki bir masanın üzerine konulduğunda ve hemşire elinde iğne ile odaya girip iğneyi tepsiye bıraktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur; bir elini avuç içi aşağıya bakacak şekilde dizinin üstüne ya da sandalyenin kenarına koyar; başını uzattığı diğer kolunun ters tarafına çevirir; tepsideki sarf malzemeleri sesli bir şekilde (kâğıt, naylon veya tıkrırtılar) 15 saniye süreyle düzenlenirken yerinde sessizce oturur; üst kolu alkollü pamuk veya bir mendil ile temizlenirken yerinde sessizce oturur; üst kolunun derisi 10 saniye süresince hafifçe sıkıştırılırken yerinde sessizce oturur; kolunun sıkıştırılan bölgesine buz ya da ataç dokundurulurken sessizce yerinde oturur; koluna yara bandı yapıştırıldığında yerinde sessizce oturur; yerinden kalkmasına izin verilene dek yerinde sessizce oturur. Basamaklar ancak öğrenci basamaklıp ve uygun olmayan davranış (bağırma, ağlama gibi) sergilemediğinde doğru olarak kabul edilir. Her bir basamağa, bir önceki basamakta 3 oturum art arda ölçüte ulaşıncaya geçilir.

Ölçme ve Değerlendirme

İğne olma sırasında iş birliği yapma hedefinin ölçme değerlendirme aşamasında, korkuya sebep olabilecek bir durum ile karşılaşma olasılığı nedeniyle ön değerlendirme oturumu gerçekleştirmeyiniz. **Değişen ölçütler deseni** kullanarak (1. basamak 3 oturum art arda doğru olarak tamamlandıktan sonra 2.basamağa geçilir. 1. ve 2. basamakların doğru olarak tamamlanmasının ardından 3. basamağa geçilir ve bu şekilde diğer basamaklar tamamlanincaya kadar devam edilir.) her oturumda veri alınır. Ölçme sırasında **beceri kayıt formuna (bk. Tablo 3-4.)** hedef davranış tanımında yer alan her bir basamak gerçekleştirildiğinde davranış tanımına uygun olarak gerçekleştirildi ise doğru (+) uy-

gun olmayan davranış sergilendiğinde yanlış (-) olarak kaydediniz. İğne olma sırasında iş birliği yapma hedefinin ölçütü her basamağın üst üste üç oturum uygun şekilde gerçekleştirilmesidir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Şekil Verme

Öğretim Araç-Gereçleri

Sembol tahtası, öğrencinin tercihlerinden oluşan bir seçim panosu, doktor veya hemşire rolü için beyaz önlük, enjeksiyon ve çeşitli tıbbi sarf malzemeleri (pamuk, kolonya, yara bandı), tıbbi sarf malzeme tepsi, öğrenci için kısa kollu bir tişört ve şapka.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

İğne olma sırasında iş birliği yapma hedefinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- 5-10 dakika oturma
- 5-10 dakika bekleme
- İki basamaklı yönergeler uyma
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretim öncesi değerlendirme korkuya neden olabilecek durumlar oluşturması nedeniyle gerçekleştirilmeyiniz.

Ortam düzenleme

Her oturumdan önce öğrencinin kısa kollu bir tişört giymesini ve bekleme odasında (Koridor ya da öğretim yapılacak yere yakın bir sınıf olabilir.) beklemesini sağlayınız. Öğrencinin şapkasını giymesini sağlayınız ve daha sonra öğrenciyi doktor ya da hemşire rolü üstlenen kişinin yanına götürüp ona nerede oturacağını gösteriniz.

Dikkati çekme

Öğrenciye “Bil bakalım ne oldu?” denir. Öğrenci “Ne oldu?” ve benzeri sözlü bir tepki verdiğinde veya dikkatini öğretmenine yönelttiğinde öğretmen “Bugün doktoru ziyaret edeceğiz, doktor seni bekliyor.” diyerek öğrencinin dikkatini uygulamaya çekiniz.

Tablo 3-4. İğne olma sırasında iş birliği yapma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme																
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3												
Basamak 1. Tıbbi sarf malzemeleri olan bir tepsi, yakınındaki bir masanın üzerine konulduğunda ve hemşire elinde iğne ile odaya girip iğneyi tepsiye bıraktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur.	+	+	+	+	+	+	-	-															
Basamak 2. Bir elini avuç içi aşağıya bakacak şekilde dizinin üstüne ya da sandalyenin kenarına koyar; başını, uzattığı diğer kolunun ters tarafına çevirir.																							
Basamak 3. Başını, uzattığı diğer kolunun ters tarafına çevirir.																							
Basamak 4. Tepsideki sarf malzemeleri sesli bir şekilde (kâğıt, naylon veya tıktırlar) 15 saniye süreyle düzenlenirken yerinde sessizce oturur.																							
Basamak 5. Üst kolu alkollü pamuk veya bir mendil ile temizlenirken yerinde sessizce oturur.																							
Basamak 6. Üst kolunun derisi 10 saniye süresince hafifçe sıkıştırılırken yerinde sessizce oturur.																							
Basamak 7. Kolunun sıkıştırılan bölgesine buz ya da ataç dokundurulurken sessizce yerinde oturur																							
Basamak 8. Koluna yara bandı yapıştırıldığında yerinde sessizce oturur.																							
Basamak 9. Yerinden kalkmasına izin verilene dek yerinde sessizce oturur.																							
Doğruluk Oranı	%11		%11		%3,7		%		%		%												

Güdüleme

Çok hızlı bir şekilde, çocuğa sembol kazandırınız. Her basamakta başarılı olan öğrencinin bütün sembollerini kazanarak ödül seçmesini sağlayınız. Bu uygulamalarda öğrencinin özellikle tercih ettiği ve sevdiği ödüller kullanınız (uzun dinlenme araları, çok sevdiği yemek ve etkinlikler gibi). Hatalar ortaya çıktığında sembol verilmez ve oturumun sonunda öğrenci sembollerin tamamını kazanamaz, öğrenci oturumun sonunda özel bir ödül seçemez, öğrencinin sıradaki dersine devam etmesini sağlayınız.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Tıbbi sarf malzemeleri kontrol ediniz ve eksik olanları gideriniz. Öğrencinin sembol tahtası ve ödülleri kontrol ediniz; bir eksiklik var ise uygulamadan önce gideriniz. Bir önceki oturumda, uygulaması gerçekleştirilecek basamağa ait veriler gözden geçiriniz. Yeni oturumda kullanılacak pekiştireçleri gözden geçiriniz ve eksikleri tamamlayınız.

Uygulama

Etkinlik 1. İğne olurken iş birliği yapıyorum.

İğne olma sırasında iş birliği yapma hedefi 9 basamaktan oluşmaktadır. Her basamak üç oturum üst üste doğru olarak gerçekleştirilmedikçe diğer basamakların öğretimine geçmeyiniz. Uygulama ortamı kontrol edildikten sonra “Hadi, kontrol zamanı.” diyerek öğrencinizi uygulama alanına yönlendiriniz. Öğretmen uygulama sırasında öğrenciye çeşitli yönergeler (Yerine otur, bekle, bana bak, elini aşağıya indir, kalk gibi) verir ve uygun davranışları için sembol kazandırır. Diğer yönergeleri veren kişi ise beceri analizinde yer alan basamakların tamamında ölçütü karşılayıncaya kadar hemşire ya da doktor (H/D) rolü üstlenmeye devam eder. H/D bir kişinin gerçek bir doktora gittiğinde karşılaşabileceği türden yönergeler verir ve sorular sorar (“Bugün kendini nasıl hissediyorsun?”, “Daha iyisin öyle değil mi?”, “Biraz acı hissedebilirsin.” gibi). Gerekli hâllerde öğretmen “Bana bak!”, “Elini aşağı indir!” gibi yönergeler de verebilir ve aşamalı yardımda bulunur (Öğrencinin eli-

ni aşağı indirmesine yardım eder.). Öğretmen çok hızlı bir şekilde çocuğa sembol kazandırır. Böylece her basamakta başarılı olan öğrenci bütün sembollerini kazanarak ödül seçer. Bu uygulamalarda öğrencinin özellikle tercih ettiği ve sevdiği ödüller kullanılmalıdır (uzun dinlenme araları, çok sevdiği yemek ve etkinlikler gibi). Hatalar ortaya çıktığında sembol verilmez ve oturumun sonunda öğrenci sembollerin tamamını kazanamaz, öğrenci oturumun sonunda özel bir ödül seçemez, sıradaki dersine devam eder. Hedef basamaklar tamamlanmadan öğrencinin uygulamayı terk etmesine izin verilmez, öğretmen yerinde oturması ve uygun davranışları göstermesi için (sessizce bekleme) aşamalı yardım kullanır. Böylece oturum sonlanmadan önce tüm hedef basamaklar yerine getirilmiş olur.

Genelleme

Öğrenci tüm basamakları tamamladıktan sonra, genellemenin nasıl yapılacağını planlayınız, kişi ve ortamlar arası olarak uygulayabilirsiniz. Eğer öğrenci genelleme yapılırken tüm basamakları yerine getirmese birbirini izleyen 3 oturumun tümünü doğru gerçekleştirene kadar uygulamaya devam ediniz. Veriler öğrencinin bu beceriyi farklı kişiler ve okulun farklı ortamlarında doğru olarak yerine getirdiğini gösterdiğinde, öğretmen, hemşire ya da doktor rolünü oynayan kişi okulun dışında en az 2 farklı yerde genellemeye ilişkin uygulama yapmalıdır. Öğrenci bu farklı ortamlarda beceriyi doğru şekilde yerine getirene kadar öğretime devam ediniz. Daha sonra herhangi bir muayenehanede öğretmen ve okuldan doktor veya hemşire rolü üstlenen kişiler olmaksızın genellemeye ilişkin uygulama gerçekleştirilir ve öğrenci bütün basamakları doğru şekilde yerine getirene dek uygulama devam edilir. Son genelleme uygulaması ise öğrencinin D/H ile herhangi bir tıbbi merkezde gerçek iğne olmasıyla gerçekleştirilir. Bundan sonra, öğrencinin ebeveyni de bu uygulamaya katılır.

Hastalıklarla Baş Etme

Etkinlik 1. İğne olurken iş birliği yapıyorum.

Haydi, iğne olalım!

75

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

İzleme

Öğrenci, okul ortamında genelleme değerlendirilmelerine ilişkin ölçütleri sağladıktan sonra, okul ortamı dışındaki genelleme değerlendirmeleri yapılınca kadar (örneğin yerel ofis binalarında veya çocuk doktorunun ofisinde) izleme verisi alınır. Bu süre zarfında, öğrencilere, farklı tanıdık öğretmenlerle farklı okul ortamlarında görev analizindeki tüm görevleri tamamlamak için haftada en az iki fırsat verilir. Öğrenci herhangi bir hata yaparsa eğitime devam ediniz.

Bir sağlık merkezinde öğrencinin becerileri başarıyla yerine getirmesi açısından, programa izleme olarak devam edilir. İzleme verisi almak için izlenecek yöntem şu şekildedir: Haftada iki kere yapılan uygulamada birbirini izleyen üç veri noktası; haftada bir kez yapılan uygulamada birbirini izleyen üç veri noktası; iki haftada bir yapılan uygulamada birbirini izleyen üç veri noktası ve son olarak aylık olarak alınan veri. İzleme oturumları sırasında öğrenci, beceri analizindeki (hedef davranışın tanımı) tüm basamakları başarıyla tamamlamazsa, eğitim üç ardışık değerlendirmede herhangi bir hata ortaya çıkmayınca kadar sürdürünüz ve izleme verisi tekrar alınız.

Aileye Yönelik Öneriler

İğne olma sırasında iş birliği yapma hedefinin son genelleme oturumunu gerçek bir hastane/ sağlık ocağı vb. ortamda aile ile gerçekleştireceği için aileyi uygulama oturumlarına davet ediniz. Aile ile her aşamayı ve uygulamanın nasıl gerçekleştirildiğini paylaşınız. Muhtemel sorunlar karşısında nasıl davranılması gerektiği konusunda bilgilendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Öğrenci muayene sandalyesinde oturmalı ve kendisine izin verilene kadar ayağa kalkmamalıdır.

Yönerge verildikten sonra avuçları aşağı doğru olacak şekilde ellerini dizlerinin üzerine koymalıdır. Bu sırada doktor ya da hemşire rolü oynayan kişiye ya da gerçek doktor ya da hem-

şireye bakmamalı; öğretmenine ya da ebeveynine bakmalıdır.

Öğrenci uygulama boyunca bir şapka takmalı ve izin verilene kadar çıkarmamalı ya da şapkasına dokunmamalıdır; sadece kendisine sorulan soruları cevaplamalı ya da gerekli durumlarda "Teşekkür ederim.", "Affedersin.", "Merhaba!" gibi tepkilerde bulunmalıdır. Bu tepkiler herhangi bir basmakalıp davranış ya da problem davranış olmaksızın ortaya çıkarsa uygun davranış olarak kabul edilmelidir.

Basmakalıp davranışlar öğrencinin özellikleri ve programının gerektirdiği durumlar göz önünde bulundurularak her öğrenci için bireysel olarak belirlenmelidir. Problem davranışlar ise şu şekilde sıralanabilir: bağırma, ağlama, kaçma, çeşitli materyalleri zorla alma, nesnelere işlevsiz olmayan şekilde kullanma, bozma, kaçma, vurma, tekme atma, ısırma.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÖĞRENME ALANI 4

TEHLİKELERİ FARK ETME

ÖĞRENME ALANI 4

TEHLİKELERİ FARK ETME

Hedef: 1.4.1. Yaralanmalara sebep olabilecek durumları fark eder.

Hedef: 1.4.2. Yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alır.

Hedef Davranış(lar)

1.2. Kaygan zemini ayırt eder.

2.2. Kaygan zemini güvenli geçer.

Davranış Tanımı

Öğrenciye kaygan zemini göster (örneğin “su dökülmüş yol”, “muz kabuğu olan zemin” vb.) yönergesi verildiğinde bağımsız olarak önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (bk. Etkinlik 1).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

Su dökülmüş zemin, muz kabuğu olan zemin, karlı/buzlanmış yol

Öğrenciye kapıya aç yönergesi verildiğinde bağımsız olarak güvenlik önlemi olarak ıslak zemini geçer (bk. Etkinlik 2).

Ölçme ve Değerlendirme

Kaygan zemini ayırt etme ve kaygan zemini güvenli geçme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanılır. Ölçüt %80'dir. Öğrenci resimler arasından kaygan zemini bağımsız olarak ilgili resimler arasından gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. (bk. Tablo 4-1.). Kaygan zemini güvenlik önlemi olarak geçmesi istendiğinde, öğrenci bağımsız olarak güvenlik önlemlerinden herhangi birini (öğretmeni çağırma, üzerinden atlayarak geçme ve yeri silme) gerçekleştirirse (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yaparsa (-) alır (bk. Tablo 4-2.).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrı Denemelerle Öğretim , İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştiriciler, sembol tahtası, ödül panosu.

Tablo 4-1. Resimler arasından kaygan zemini ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Islak yol	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Muz kabuklu yol	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Buzlu-karlı yol	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%			%			%		

Tablo 4-2. Kaygan zemini güvenli geçme davranış kayıt formu

Öğretim									Genelleme									
Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			
-	+	-	-	-	-	-	-	-										
-	+	-	-	-	-	-	-	-										
%33			%0			%0			%			%			%			

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Kaygan zemini güvenli geçmenin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel dikkat
- Görsel ayırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme
- Islak-kuru kavramını ayırt etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi "Kaygan zemini göster." sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örneğin su dökülmüş zemini) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermezsiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermezsiniz. Elde edilen veriler öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-1.**).

Öğrenciler sıralarında otururken elinizdeki suyu sınıf kapısının önüne dökünüz. Öğrencinizden kapıyı açmasını isteyiniz. Öğrenci ıslak zemini gördüğünde üzerinden atlayarak geçerse, zemini yer silme aracı ile silerse veya ıslak zeminin geçmeyip öğretmeninden yardım isterse davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da ıslak zemini dikkate almadan üzerinden geçerse (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermezsiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermezsiniz. Elde edilen veriler öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-2.**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1' in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Ders başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz.

Etkinlik 2'nin öğretimi için öğrencinizin yerlerine oturmasını bekleyiniz. Öğrencilerinizin video, resim, materyal vb. etkinlikler ile ilgilenmesini sağlayınız. Sınıfın kapısının önüne yeterli miktarda su dökünüz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma malımları) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uygulama

Kaygan zemini ayırt etmenin öğretimine önce masada resimler ile ayırık denemelerle öğretim yöntemiyle gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**). Daha sonra sınıf kapısının önünde kaygan zemini güvenli geçme çalışmasını ipucunu sunma ve ipucunu geri çekmeyle öğretim yöntemiyle gerçekleştiriniz. (**bk. Etkinlik 2**).

Etkinlik 1. Kaygan zemini ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (bisiklet yolu resmi, kaygan zemin işareti olan resim ve çimli alan resmi). Belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masalarına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz “Kaygan zemini göster.”. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz doğru resmi bağımsız olarak gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: Ayağa kalk, kalem ver, kaç yaşındasın, adın ne? vb.). Öğrenciniz bu yönergeler ardından tekrar doğru resmi gösterirse. Diğer resimlerin (örneğin muz kabuklu zemin ve buzlu yol) öğretimine geçebilirsiniz. Diğer resimlerin öğretimini de ayırık denemelerle öğretim ile gerçekleştiriniz.

Etkinlik 2. Kaygan zeminden güvenli geçiyorum.

Resimlerle çalışma etkinliği tamamlandıktan sonra Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını açmasını öğrencilerinizden isteyiniz. Çalışmaya başlamadan önce resimler üzerinde öğrencilerinizle konuşunuz (Örneğin: öğrenci dışarı çıkmak istiyor ama kapının önüne su dökülmüş bu

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 1. Kaygan zemini ayırt ediyorum.

Resimlere bak, kaygan alan zemini göster:

79

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 2. Kaygan zeminden güvenli geçiyorum.

Resimlere bak, sen ne yapardın göster?

Islak yeri gördün.

Ne yapmalısın?

Haber veririm. Dikkatli geçerim. Yeri temizlerim.

83

durumda ne yapması gerekiyor? gibi). Resimler hakkında konuşma tamamlandıktan sonra kısa süreliğine öğrencinize ilgilenmeleri için bir video, materyal ya da resim veriniz. Bu sırada kapının önüne yeterli miktarda su dökünüz. Öğrencinize “Kapıyı aç.” yönergesini sununuz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına geçerek öğrencinizin üç seçenektan birisini (haber verme, dikkatli geçme ve yeri silme) gerçekleştirmek için ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz (**bk. Şekil 4-1.**).

Genelleme

Kaygan zemini güvenli geçmenin öğretimine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan ortam (farklı sınıf, atölye, yemekhane, merdiven vb. ortamlarında) değiştirilerek genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara kaygan zeminde güvenli geçmesini sağlayınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen

Şekil 4-1. İpucu kullanımı ve açıklamalar

ELLE YÖNLENDİRME
Başlangıç yönergesi sunulduktan sonra öğrencinin tepkide bulunması için bekleyiniz. Öğrenci tepkide bulunmadığında ya da yanlış yönelmiş olduğunda öğrencinizin hemen arkasına geçerek tam fiziksel yardım uygulayarak beceri gerçekleştirmesini sağlayınız.
AŞAMALI YARDIM
Öğrencinin kısmi fiziksel ipucuna geçiş için hazır olduğunu düşündüğünüzde artık tam fiziksel ipucunu sunmayıp kısmi fiziksel ipucu sununuz. Uyguladığınız tam fiziksel yardımın yoğunluğunu azaltınız.
UZLAMSAL GERİ ÇEKME
Öğrenciniz daha az fiziksel ipucuna ihtiyaç duyduğunda bu aşamaya geçiniz. Önce öğrencinin bileklerinden zamanla ön kol, dirsek ve en son omuzdan yönlendirme yapınız. Öğrencinizin ihtiyaç duyduğu ipucu türünü belirlerken anlık olarak karar veriniz. Öğrencinin yanlış yapmasına ve yanlış yönelmesine asla izin vermeyiniz. Gerekliğinde elle yönlendirme aşamasına geri dönebilirsiniz.
GÖLGE OLMA
Öğrenci becerinin birçok adımını bağımsız olarak gerçekleştirebildiğinde öğrencinin arkasında durunuz. Öğrenciye temas etmeden, tam arkasında yanlış yönelmesine fırsat vermemek amacıyla öğrencinin gölgesi durumunda olunuz. Öğrenciniz yanlış yönelmiş olduğunda hemen ipucu sununuz.
FİZİKSEL YAKINLIĞIN AZALTILMASI
Bu aşama, öğrencinin beceriyi ustalıkla gerçekleştirebildiği çok az yardıma ihtiyaç duyduğu aşamadır. Bu aşamada öğrencinizin bir adım gerisinde durarak fiziksel yakınlığı azaltmak ile başlayınız. Daha sonra üç adım ve sonunda 1 metre uzaklaşarak fiziksel yakınlığı azaltınız. Öğrenciniz yanlış yönelmiş olduğunda hemen ipucu sununuz.

Hedef: 1.4.3. Yaralanmalara sebep olabilecek durumlar karşısında önlem alır.

Hedef Davranış(lar)

3.2. Oyun parkındaki araçları güvenli kullanır.

Davranış Tanımı

Öğrenciden, salıncağa binmesi istendiğinde, bağımsız olarak salıncağa güvenli binme basamaklarını (salıncağın yanında bekleme, salıncağa oturma, güvenlik kemerini takma, salıncakta sallanırken iki eliyle zincirleri tutma, inmek için salıncağı durdurma, kemeri kaldırarak salıncaktan inme, salıncağın önünden/arkasından dikkatli bir şekilde geçme) yerine getirir **(bk. Etkinlik 1)**.

Öğrenciye “Resimlere bak, doğru olan davranışı işaretle.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında verilen durum (örneğin parkta salıncağa binmek istediğimde) için yapılması gere-

ken doğru davranışın resmini (Örneğin: Güvenlik kemerini takarım.) bağımsız olarak işaretler **(bk. Etkinlik 2)**.

Ölçme ve Değerlendirme

Oyun parkındaki araçları güvenli kullanma davranışının ölçme ve değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenci, basamakları bağımsız bir şekilde yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. **(bk. Tablo 4-3)**.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Timer, pekiştireçler, çalışma sayfası, kalem, ödül panosu, sembol tahtası.

Tablo 4-3. Oyun parkındaki araçları güvenli kullanma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 1			Öğrenci 2		
	Tarih			Tarih			Tarih			Tarih		
	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../	../..../
1. Salıncağın yanında bekler.	-	-	-	-	-	-						
2. Salıncağa oturur.	-	-	-	-	-	-						
3. Güvenlik kemerini takar.	-	-	-	-	-	-						
4. Salıncakta sallanırken iki eliyle zincirleri tutar.	-	-	-	-	-	-						
5. İnmek için salıncağı durdurur.	-	-	-	-	-	-						
6. Kemeri kaldırarak salıncaktan iner.	-	-	-	-	-	-						
7. Salıncağın önünden/arkasından dikkatli bir şekilde geçer.	-	-	-	-	-	-						
Doğruluk Oranı:	%0	%0	%0	%0	%0	%0						

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Oyun parkındaki araçları güvenli kullanmanın öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Tutma-bırakma
- Tek basamaklı yönergelere uyma
- Fiziksel yardım kabul etme
- Bekleme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrencinize “Salıncağa bin.” yönergelerini veriniz. Güvenlik nedeniyle hemen öğrencinizin arkasına geçerek gerekli basamaklarda ipucu sununuz. Öğrencinizin bağımsız gerçekleştirdiği basamakları davranış kayıt formuna artı (+); ipucu aldığı basamakları (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermeyiniz. Elde edilen veriler öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-3.**).

Ortam düzenleme

Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltene öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmalarını gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

Oyun parkındaki araçları güvenli kullanmanın öğretimi için iki etkinlik gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1 ve Etkinlik 2**). Tüm etkinliklerin nasıl çalışılacağı aşağıda detaylı olarak anlatılmıştır.

Etkinlik 1. Oyun parkındaki araçları güvenli kullanıyorum.

Oyun parkındaki araçları güvenli kullanmanın öğretimine başlamadan önce resimler üzerinde öğrencinizle konuşunuz (Örneğin: Öğrenci önce salıncağa binmek için bekliyor, salıncağa oturuyor, güvenlik kemerini takıyor.) (**bk. Etkinlik 1**). Resimler hakkında konuşma tamamlandıktan sonra makas işaretinin olduğu yerden çalışma sayfasını kesmesini isteyiniz. Çalışma sayfasını pvc ile kapladıktan sonra sekreterliğe yerleştirilmesini sağlayınız. Öğrenciniz ile bahçeye gidiniz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra öğrencinize “Salıncağa bin.” yönergelerini sununuz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz.

Etkinlik 2. Doğru davranışları buluyorum.

Etkinlik 1’de belirlenen ölçüt karşılandıktan sonra öğrencilerinizden Etkinlik 2’yi çalışabilirsiniz. Öğrencinizden Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını açmasını isteyiniz. “Resimlere bak, doğru olan davranışı işaretle.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek resimler arasından doğru olanları seçmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Tehlikeleri Fark Etme

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 1. Oyun parkındaki araçları güvenli kullanıyorum.

Haydi, salıncağa bin!

1. Salıncağın yanında bekle.

2. Salıncağa otur.

3. Güvenlik kemerini tak.

4. Sallanırken tutun.

5. İnmek için salıncağı durdur.

6. Kemerini kaldırarak salıncaktan in.

7. Salıncağın önünden ve arkasından dikkatli geç.

85

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 2. Doğru davranışları buluyorum.

Resimlere bak, doğru olan davranışı işaretle.

Parkta salıncağa binmek istediğimde

Güvenlik kemerimi takarım.

Tutunmadan sallanırım.

Haydi sınıf!

Salıncaktan inmek istediğimde

Hemen inmeye çalışırım.

Salıncağın durmasını beklerim.

87

Genelleme

Oyun parkındaki araçları güvenli kullanmanın öğretimine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan kişi (farklı öğretmen ve aile bireyleri) ile genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara salıncağa binmesini sağlayınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin 15, 25 ve 45 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

İzleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra hedef davranışların yer aldığı, resimleri ve veri formunun örneklerini aile ile paylaşınız. Oyun parkı vb. alanlarda nasıl çalışabilecekleri konusunda aileyi bilgilendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Oyun parkındaki araçları güvenli kullanma özel gereksinimli öğrencilerin toplumsal ortamlarda uygun davranışları sergilemeyi öğrenmeleri açısından önemlidir. Bu becerinin öğrenilmesi toplumsal yaşama uyum ve katılımı artırmaya katkı sağlar.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.4.4. Tehlikeli nesnelere ayırt eder.
Hedef: 1.4.5. Tehlikeli nesnelere belirleyerek güvenli davranışlar sergiler.

Hedef Davranış(lar)

4.1. Kesici nesnelere ayırt eder.

5.1. Kesici nesnelere güvenli şekilde tutar.

Davranış Tanımı

4.1. Kesici nesnelere ayırt eder.

Öğrenciye kesici olanı/tehlikeli olanı göster (örneğin “kırık cam”, “bıçak” vb.) yönergesi verildiğinde bağımsız olarak önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

Bıçak, kırık cam, makas

5.1. Kesici nesnelere güvenli şekilde tutar.

Öğrenciye bıçağı kullan yönergesi verildiğinde bağımsız olarak güvenli bir şekilde bıçağı tutarak yiyecek/meyveyi keser (**bk. Etkinlik 2**). Bıçağı kullanma şu basamakları içerir: (a) bıçağı sapından tutma, (b) bıçağın kesme kısmını keseceği yiyeceğin ortasına yerleştirme, (c) diğer eli ile yiyeceğin uç kısmından tutma, (d) bıçağı kaldırmadan yiyecek ortadan ikiye ayrılana kadar ileri geri hareket ettirme, (e) bıçağı uygun şekilde bırakma. Beceri analizinde yer alan basamak sırasına göre yapılmalıdır.

Öğrenciye “Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamı resmin altına yaz.” yönergesi verildiğinde bağımsız olarak çalışma sayfasındaki resimlerin altına oluş sırasına göre rakamları yazar (**bk. Etkinlik 3**).

Ölçme ve Değerlendirme

Kesici nesnelere ayırt etme ve kesici nesnelere güvenli şekilde tutma davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenci resimler arasından kesici nesnelere bağımsız olarak gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz (**bk. Tablo 4-4.**). Bıçağı kullan yönergesi verildiğinde, öğrenci bağımsız olarak 10 saniyeden fazla ara vermeden ve yardım almadan beceriyi tamamlarsa (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yaparsa (-) alır (**bk. Tablo 4-5.**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrı Denemelerle Öğretim , İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Öğretim Araç-Gereçleri

Etkinlik 1. Görsel resimler, makas, pekiştiriciler, sembol tahtası, ödül panosu.

Etkinlik 2. Saplı bıçak, yiyecek kesme tahtası, yumuşak yiyecekler (ekmek, meyve), sembol tahtası.

Etkinlik 3. Çalışma sayfası, kalem, pekiştirici.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Kesici nesnelere güvenli şekilde tutmanın öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel dikkat
- Görsel ayırtlama
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme

Tablo 4-4. Resimler arasından kesici nesnelere ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Kırık cam	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Bıçak	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Makas	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%			%			%		

Tablo 4-5. Bıçağı güvenli şekilde tutma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 1			Öğrenci 2		
	Tarih			Tarih			Tarih			Tarih		
	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..
1. Bıçağı sapından tutar.	-	-	-	-	-	-						
2. Bıçağın kesme kısmını keseceği yiyeceğin ortasına yerleştirir.	-	-	-	-	-	-						
3. Diğer eli ile yiyeceğin uç kısmından tutar.	-	-	-	-	-	-						
4. Bıçağı kaldırmadan yiyecek ortadan ikiye ayrılana kadar ileri geri hareket ettirir.	-	-	-	-	-	-						
5. Bıçağı uygun şekilde bırakır.	-	-	-	-	-	-						
Doğruluk Oranı:	%0	%0	%0	%0	%0	%0						

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi “Kesici olanı/tehlikeli olanı göster.” sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örneğin bıçağı) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirici vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-4.**).

Öğrencinizden bıçağı kullanarak ekmeği kesmesini isteyiniz. Davranış tanımında yer alan basamakları doğru şekilde gerçekleştirirse (+); eğer yardım sunulmasının ardından gerçekleş-

tirse (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirici vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-5.**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1’in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz.

Etkinlik 2’nin öğretimi için bıçak, kesme tahtası ve ekmeği hazırlayınız. Derse başlamadan

önce, ders sırasında kullanılacak pekiştireçleri ve sembol tahtalarını kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (semboller ve/veya atıştırmalıklar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

Kesici nesnelere ayırt etmenin öğretimine önce masada resimler ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**). Bu beceride ölçütü gerçekleştiren öğrencileriniz ile kesici nesnelere güvenli şekilde tutmanın öğretimine geçiniz (**bk. Etkinlik 2**). Uygulama çalışması tamamlandıktan sonra sınıfta kesici nesnelere dikkatli kullanmanın resimlerini oluş sırasına göre sıralama etkinliğini gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 3**).

Etkinlik 1. Kesici nesnelere ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (bıçak, kumanda ve oyuncak uçak). Belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz “Kesici olanı göster.” Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 1. Kesici nesnelere ayırt ediyorum.

Resimlere bak, kesici olan nesnelere göster:

89

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 2. Kesici nesnelere güvenli şekilde tutuyorum.

Haydi, ekmeği kes!

1. Bıçağı sapından tut.

2. Bıçağı ekmeğin ortasına koy.

3. Diğer elinle ekmeğin ucundan tut.

4. Bıçağı ileri geri hareket ettirerek kes.

5. Bıçağı güvenli şekilde koy.

91

Hedef: 1.4.6. Acil/doğal afet durumlarını ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

6.3. Acil durumları ayırt eder.

Öğrenciye acil durumu göster yönergesi verildiğinde önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

Mutfakta yangın, trafik kazası, mutfak/banyo su baskını, yere düşmüş kişi

Öğrenciye “Resimlere bak, acil durumları tehlike işaretiyle eşleştir.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasının ortasında bulunan tehlike işareti ile acil durumları (bayılma, parmağın kanaması vb.) eşleştirir (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Acil durumları ayırt etme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenci, resimler arasından acil durumları bağımsız olarak gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. (**bk. Tablo 4-6.**)

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrik Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştireçler, sembol tahtası, kalem, silgi, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Acil durumları ayırt etmenin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel dikkat
- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi “Acil durumu göster.” sununuz. Öğrenci, önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örneğin mutfakta yangın) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-6.**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1’ in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Derse

Tablo 4-6. Acil durumları ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme									
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			
Mutfakta yangın	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Trafik kazası	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Mutfakta/banyoda su baskını	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Yere düşmüş kişi	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%0			%0			%0			

başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (semboller ve/veya atıştırmalıklar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait yapılan çalışmaları gözden geçirerek önceki ders ile ilgili hatırlatmalar da bulununuz.

Uygulama

Acil veya doğal afet durumlarını ayırt etmenin öğretimi için iki etkinlik gerçekleştiriniz. Acil durumları ayırt etmenin öğretimi masada ayrıık denemelerle öğretim yöntemi ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**). Acil durumları öğreniyorumun öğretimi ipucu sunma ve geri çekmeyle öğretim yöntemi ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 2**).

Etkinlik 1. Acil durumları ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (alev çıkmış tencere, tezgâhta tencere ve yemek sofrası). Belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masalarına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz “Acil durumu göster.”. Öğ-

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 1. Acil durumları ayırt ediyorum.

Resimlere bak, tehlikeli olan durumları göster.

95

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 2. Acil durumları öğreniyorum.

Resimlere bak, acil durumları tehlike işaretleriyle eşleştir.

99

rencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz doğru resmi bağımsız olarak gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: Ayağa kalk, kalem ver, kaç yaşındasın, adın ne, pencereyi göster, tahtayı göster vb.). Öğrenciniz bu yönergeler ardından tekrar doğru resmi gösterirse diğer resimlerin (örneğin trafik kazası ve su baskını) öğretimine geçebilirsiniz. Diğer resimlerin öğretimini de ayrı denemelerle öğretim ile gerçekleştiriniz.

Etkinlik 2. Acil durumları öğreniyorum.

Etkinlik 1’de belirlenen ölçüte ulaştıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 2’nin öğretimini sınıfta çalışma sayfası üzerinde gerçekleştirebilirsiniz. Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. “Resimlere bak, acil durumları tehlike işaretiyle eşleştir.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek acil durumları tehlike işareti ile eşlemesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Acil durumları ayırt etmenin öğretime başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan resimleri değiştirilerek genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin

beceriyi unutmaması için ara ara resimli kartları kullanarak acil durumları göstermesini sağlayınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin 15, 25 ve 45 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

İzleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra hedef davranışların yer aldığı, resimleri ve veri formunun örneklerini aile ile paylaşınız. Evde nasıl çalışabilecekleri konusunda aileyi bilgilendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Acil durumları ayırt etmenin öğrenilmesi günlük yaşamda ortaya çıkabilecek kaza ve yaralanmaların önüne geçilmesinde oldukça önemlidir. Bu nedenle çeşitli ortam ve durumlarda bu becerinin aile ile iş birliği yapılarak desteklenmesini sağlayınız.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.4.7. Suyun güvenli/tehlikeli olup olmadığını ayırt eder.

Hedef: 1.4.8. Su bulunan yerlerde güvenli davranışlar sergiler.

Hedef Davranış(lar)

7.4. Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt eder.

8.1. Havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergiler.

Davranış Tanımı

7.4. Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt eder.

Öğrenciye tehlikeli olanı göster, yönergesi verildiğinde önündeki üç resim arasından (örneğin “dolu küvetin yanında fişe takılı saç kurutma makinesi olan resim”) bağımsız olarak gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğretimi Hedeflenen Resimler

Kurutma makinesi olan küvet, dalgalı deniz, süs havuzuna girmiş çocuklar

8.1. Havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergiler.

Öğrenciye doğru davranışları bul yönergesi verildiğinde çalışma sayfasındaki doğru davranışları (örneğin “şezlongda yatan çocuk”, “ebeveyni ile havuza bakan çocuk”) bağımsız olarak işaretler (**bk. Etkinlik 2**).

Öğrenciye 3'lü olay sıralama kartlarını sırala ve anlat yönergesi verildiğinde bağımsız olarak

resimleri doğru bir şekilde sıralar ve her resimle ilgili kelime/cümle söyler (**bk. Etkinlik 3**).

Öğrenciye “resmi incele havuzdaki tehlikeli davranışların üzerine çarpı işareti çiz” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasındaki havuzdaki tehlikeli davranışların üzerine bağımsız olarak çarpı işareti çizer (**bk. Etkinlik 4**).

Ölçme ve Değerlendirme

Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt etme ve havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergileme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt etmenin ölçütü %80'dir. Öğrenci resimler arasından havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri bağımsız olarak gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz (**bk. Tablo 4-7.**). Öğrenciye öğrenci bağımsız olarak doğru resimleri işaretlerse işaretlediği doğru sayısı kadar puan alır. Ölçüt 6 resmin tamamını doğru işaretlemesidir (**bk. Tablo 4-8.**). Öğrenci resimleri doğru olarak sıralarsa (+) alır. İpucu sunulmasının ardından sıralarsa (-) alır. Öğrencinin her resme verdiği sözel tepki sayısı replikli ya da repliksiz olarak kaydedilir. Her söylenen replik için veri formunun replikli kısmına (/) işareti koyunuz. Öğrencinin resme uygun söylediği replik dışında diğer kelime ya da cümleler için (φ) işaretini kullanarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-9.**).

Tablo 4-7. Resimler arasından banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Kurutma makinesi olan küvet	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Dalgalı deniz	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Süs havuzuna girmiş çocuklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%0			%0			%0		

Tehlikeleri Fark Etme

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrık Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Replikli Öğretim

Öğretim Araç-Gereçleri

Etkinlik 1. Görsel resimler, makas, pekiştiriciler, sembol tahtası, ödül panosu.

Etkinlik 2. Çalışma sayfası, kalem, silgi.

Etkinlik 3. Görsel resimler, masa, sandalye, kare bas konuş.

Etkinlik 4. Çalışma sayfası, kalem, pekiştiriciler

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt etme ve havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergileme davranışlarının öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel dikkat
- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme
- Gruplandırma yapabilme
- Benzerlikleri bulma
- Farklılıkları bulma
- İşitsel ayırtlaştırma

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi “Tehlikeli olanı göster.” sununuz. Öğrenci, önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örn. saç kurutma makinesi olan küvet) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirici vermezsiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise

Tablo 4-8. Havuz bulunan alanlarda doğru davranışları bulma (hedef 6 doğru resmin işaretlemesi)

Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Öğretim	Genelleme	Öğretim	Genelleme	Öğretim	Genelleme
...1.... / ...6..	..... /	...1.... / ...6..	..... /	...1.... / ...6..	..... / .....
...3.... / ...6..	..... /	...2.... / ...6..	..... /	...3.... / ...6..	..... / .....
...3.... / ...6..	..... /	...2.... / ...6..	..... /	...3.... / ...6..	..... / .....
...4.... / ...6..	..... /	...3.... / ...6..	..... /	...4.... / ...6..	..... / .....
...4.... / ...6..	..... /	...3.... / ...6..	..... /	...5.... / ...6..	..... / .....
...5.... / ...6..	..... /	...4.... / ...6..	..... /	...6.... / ...6..	..... / .....

Tablo 4-9. Havuz bulunan alanlarda doğru davranışları sıralama ve anlatma davranış kayıt formu

Tarih	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
	Motor	R’li	R’siz	Motor	R’li	R’siz	Motor	R’li	R’siz
..... / ..... /	-	/							
..... / ..... /	-	/							
..... / ..... /	-	//							
..... / ..... /	-	//							
..... / ..... /	+	///							

herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermezsiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-7.**).

Öğrencinizden çalışma sayfasındaki doğru resimlere bakmasını ve resimlerdeki doğru davranışları işaretlemesini isteyiniz. Bağımsız bir şekilde doğru resimleri işaretlerse (+); eğer yardım sunulmasının ardından işaretlerse veri formuna (-) olarak kaydediniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 4-8.**).

Öğrencinizden resimleri sıralamasını ve anlatmasını isteyiniz. Bağımsız olarak resimleri doğru sıralarsa veri formunun motor kısmına artı (+) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirici vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermezsiniz. Resimler sıralandıktan sonra resimleri anlatmasını isteyiniz. Yazılı/sesli replikleri söylerse ya da resimlere uygun kelime/cümle kurarsa veri formunda replikli ve repliksiz kısma kaydediniz. Sözlü ipucu ve pekiştirici sunmayınız (**bk. Tablo 4-9.**).

Ortam düzenleme

Öğretim için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz. Etkinlik 3'te yer alan resimler için okuma bilmeyen öğrencileriniz için dil becerilerine uygun sesli replik kaydediniz (Örneğin: Havuza gidiyorum.).

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dik-

katini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma- lar) pekiştiriniz

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçi- rerek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabi- lecek tehlikeleri ayırt etme ve havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergileme davra- nışlarının öğretiminde etkinlik gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**), (**bk. Etkinlik 2**) ve (**bk. Etkinlik 3**). Etkinlikler arası geçişte öğrencilerinizin belirlenen ölçütü karşılamalarını dikkate alınız. Et- kinlik 4'ü öğrencinizin öğrendiği bilgileri tekrar etmesi için çalışabilirsiniz.

Etkinlik 1. Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1'de yer alan re- simleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (kurutma makinesi olan küvet, köpüklü küvet ve içi su dolu küvet). Belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağla- yınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğren- cinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resim- lere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz "Tehlikeli olanı göster.". Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğ- rencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nes- ne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz**

Tehlikeleri Fark Etme

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 1. Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt ediyorum.

Resimlere bak, tehlikeli olan durumları göster:

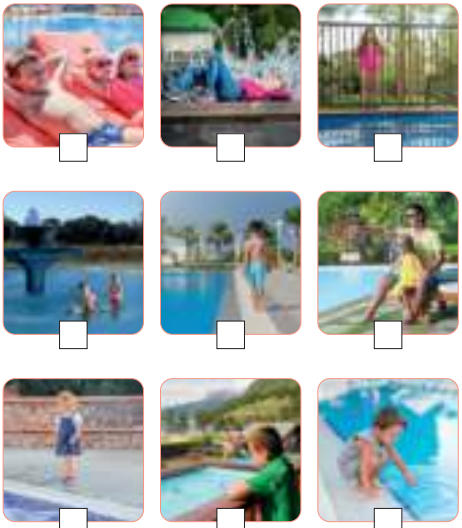

101

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 2. Havuz bulunan yerlerde güvenli davranışları buluyorum.

Resimlere bak, tehlikeli olan durumları göster:

105

kalma durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz doğru resmi bağımsız olarak gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: Ayağa kalk, kalem ver, kaç yaşındasın, adın ne , pencereyi göster, tahtayı göster vb.). Öğrenciniz bu yönergeler ardından tekrar doğru resmi gösterirse diğer resimlerin (örneğin dalgalı deniz ve girilmez işareti olan göl) öğretimine geçebilirsiniz. Diğer resimlerin öğretimini de ayrıık denemelerle öğretim ile gerçekleştiriniz.

Etkinlik 2. Havuz bulunan yerlerde güvenli davranışları buluyorum.

Öğrencilerinizden “Etkinlik 2”nin olduğu çalışma sayfasını açmasını isteyiniz. Çalışmaya başlamadan önce resimlere işaret ederek bakmalarını sağlayınız. Sonra öğrencinize “Doğru davranışları bul.” yönergesini sununuz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Etkinlik 3. Havuz bulunan yerlerde güvenli davranışlar sergiliyorum.

Öğrencinizden, Etkinlik 3'te yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. Resimlerin her birine işaret ederek dikkatini resimlere vermesini sağlayınız. Okuma bilen öğrenciniz için resimlerin altında yer alan yazıları okumasını isteyiniz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra "Sırala ve anlat." yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek resimli kartları olay sırasına göre sıralaması için ipucunu sunma ve geri çekme yöntemini kullanınız. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Öğrenciniz resimleri kartları sıraladıktan sonra okuma bilen öğrencileriniz için olayları oluş sırasına göre anlatması için yazılı replikleri okuması için yönlendiriniz. Öğrenciniz repliği söylediğinde (Örneğin: Havuza gidiyorum.) karşılık olarak "Havuza bakmaya gidiyorum." gibi resim ile ilgili bir replik söyleyiniz. Eğer öğrenciniz 3 oturum üst üste replikleri başarı ile söylerse replik silikleştirme sürecine başlayabilirsiniz. Önce son kelimelerin üzerini renkli post-it ile kapatınız (Örneğin: Havuza gidiyorum.). Öğrenciniz "havuza" repliğini gördüğünde "Havuza gidiyorum." şekilde tamamlarsa cümlemin tamamını post-it ile kapatabilirsiniz. Öğrenciniz tüm replikler silikleştirildiğinde cümleyi söylemeye devam ederse veya resimle ilgili bir cümle kurarsa repliksiz ifade olarak kaydediniz. Replik silikleştirildiğinde öğrenciniz repliği söylemezse silikleştirilen son kelime öğrenciye gösterilerek repliği hatırlamasını sağlayınız. Okuma bilmeyen öğrencileriniz için kare bas konuşları kullanınız. Ses kayıt cihazlarına replikleri kaydediniz. Öğrencinizin resimleri sıraladıktan sonra resimlere ait kare bas konuşları resimlerin altına veya üzerine yerleştiriniz. Öğrencinizi kare bas konuşa basması için gerekirse elle yönlendiriniz. Öğrenciniz repliği tekrar ederse (Örneğin: Havuza gidiyorum.) karşılık olarak "Havuza bakarken dikkatli olurum." gibi resim ile ilgili bir replik söyleyiniz. Öğrenciniz 3 oturum üst üste replikleri başarı ile söylerse replik silikleştirme

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 3. Havuz bulunan yerlerde güvenli davranışlar sergiliyorum.

Resimlere bak, güvenli davranışları sırala.

Havuza gidiyorum.

Kenardan bakıyorum.

Geri dönüyorum.

107

Tehlikeleri Fark Etme

Etkinlik 4. Havuzda tehlikeli davranışları buluyorum.

Resmi incele, havuzdaki tehlikeli davranışların üzerine çarpı işareti çiz.

109

sürecine başlayabilirsiniz. Kare bas konuştuğu replikleri son kelimelerini kaldırarak yeni replikleri (örneğin havuza) kaydediniz. Tüm replikler silikleştirilene kadar sürece devam ediniz. Öğrencinizin repliksiz ifadelerden faydalanması için her replikli ifadeyi kullandığında dil becerisine ve resimle ilgili bir cümle kurmayı unutmayınız.

Kare bas konuş

Havuza gidiyorum.

Etkinlik 4. Havuzda tehlikeli davranışları buluyorum.

Etkinlik 3'te belirlenen ölçüte ulaştıktan sonra öğrencinizden öğrenciniz ile Etkinlik 4'ü öğrendiği bilgileri tekrar etmesi için sınıfta çalışma sayfası üzerinde çalışabilirsiniz. Etkinlik 4'ün olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. "Resmi inceleyerek havuzdaki tehlikeli davranışların üzerine çarpı işareti çiz." yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına tehlikeli davranışların üzerine çarpı işareti çizmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerisembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt etme ve havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergileme davranışlarının öğretilmesine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyaller (farklı resimler) veya farklı kişi (farklı öğretmen veya aile) ile genelleme verisi toplayabilirsiniz.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Öğrettiğiniz becerileri izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara resimler ile tekrar çalışınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin; 15, 25 ve 45 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

İzleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra etkinlik 3'te yer alan resimleri aile ile paylaşınız ve su bulunan alanlarda uygulama yapmaları konusunda yönlendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Günlük yaşamda su bulunan alanlarda tehlikeleri ayırt etme ve havuz bulunan alanlarda güvenli davranışlar sergileme becerisinin öğrencilere kazandırılması tehlikeye neden olabilecek durumların fark edilmesini sağlaması açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle çeşitli ortam ve durumlarda bu beceriyi aile ile iş birliği yaparak destekleyiniz.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÖĞRENME ALANI 5

GÜVENLİĞİ SAĞLAMA

ÖĞRENME ALANI 5 GÜVENLİĞİ SAĞLAMA

Hedef: 1.5.1. Acil doğal afet durumlarda güvenliği sağlamak için iş birliği yapar.

Hedef Davranış(lar)

1.3. Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapar.

Davranış Tanımı

Öğrenci alarm sesini duyduğunda; ayağa kalkma, öğretmenin verdiği yönergeyi dinleme, sıraya girme, sıralı bir şekilde yürüme ve belirlenen alanda bekleme adımlarını bağımsız bir şekilde gerçekleştirir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenciye “Resimlere bak, alarm sesini duyunca yapman gerekenleri uygun rakam ile eşleyerek sırala.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında resimleri oluş sırasına göre rakamlarla eşleştirir (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapma becerisinin ölçme değer-

lendirme aşamasında, beceri kaydı yöntemi kullanılır. Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapmanın beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 5-1.**). Öğrenci beceri analizindeki basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse veya prova ettirilen basamaklar veri formuna (-) olarak kaydediniz. Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapmanın ölçütü %100'dür.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Öğretim Araç-Gereçleri

Etkinlik çizelgesi, kalem, sembol, sembol tahatası.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapma becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Yönerge takip etme

Tablo 5-1. Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/İşaret eder Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembolü iletir
1. Ayağa kalkar.	+	+	-
2. Kapının önüne gider.	+	-	-
3. Sıraya girer.	-	-	-
4. Bina dışına çık, yönergesini dinler.	-	-	-
5. Sıralı bir şekilde yürür.	-	-	-
6. Bekleme alanında bekler.			
Doğruluk Oranı	%20		
Doğru Adım Sayısı	3		
Toplam Adım Sayısı	15		
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Adım Sayısı}}{\text{Toplam Adım Sayısı}} \times 100$		

Etkinlik 1. Acil durumlarda veya doğal afet durumlarında güvenli bölgeye giderken iş birliği yapıyorum.

Alarm sesi çaldıktan sonra öğrencilerinize “Acil durum için hazırlanın.” yönergesini veriniz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına geçerek ipucunu sunma ve geri çekme ile öğretim yönteminin adımlarını uygulayınız. Öğrencinizin çizelgeyi almasını sağlayarak çizelgesinde bulunan her basamakta yer alan resme bakması/işaret etmesi, etkinliği gerçekleştirmesi ve gerçekleştirdiği etkinliğin yanında bulunan kutucuğa tik atmasını sağlayınız. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Etkinlik 2. Acil durumlarda güvenli bölgeye giderken iş birliği yapmayı oluş sırasına göre sıralıyorum.

Etkinlik 1’de belirlenen ölçüte ulaştıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 2’nin öğretimini sınıfta çalışma sayfası üzerinde çalışabilirsiniz. Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. “Resimlere bak, alarm sesini duyunca yapman gerekenleri uygun rakam ile eşleyerek sırala.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek acil durumlarda yapılması gerekenlerin oluş sırasına uygun şekilde resimleri rakamlarla eşleştirmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapma becerisinin öğretimine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 1. Acil durumlarda veya doğal afet durumlarında güvenli bölgeye giderken iş birliği yapıyorum.

Acil durum için hazırlanın.

1. Ayağa kalk.

2. Kapının önüne git.

3. Sırağa gir.

4. "Bina dışına çık." yönergesini dinle.

5. Sıralı bir şekilde yürü.

6. Toplanma alanında bekle.

113

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 2. Acil durumlarda güvenli bölgeye giderken iş birliği yapmayı oluş sırasına göre sıralıyorum.

Resimlere bak, alarm sesini duyunca yapman gerekenleri uygun rakam ile eşleyerek sırala.

Toplanma alanında bekle.

Kapının önüne git.

Sıralı bir şekilde yürü.

"Bina dışına çık." yönergesini dinle.

Sırağa gir.

1

2

3

4

5

115

Hedef: 1.5.2. Trafik bilgi ve kurallarını ayırt eder.

Hedef Davranışlar:

2.5. Günlük yaşamda kullanılan işaret levhalarını ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye “Resimlere bak ve ..... göster.” (örneğin “okul geçidi”) yönergesi verildiğinde önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenciye “İşaret levhalarını görselleriyle eşle.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında yer alan işaret levhalarını kullanıldıkları yerlere uygun görseller ile bağımsız bir şekilde eşler (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Günlük yaşamda kullanılan işaret levhalarını ayırt etmenin ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenci resimler arasından adı söyleneni bağımsız olarak gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. (**bk. Tablo 5-2**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrı Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştireçler, sembol tahtası, çalışma sayfası, kalem, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Günlük yaşamda kullanılan işaret levhalarını ayırt etmenin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Eşleme
- Görsel dikkat
- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme
- Gruplandırma yapabilme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi “..... göster.” sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi (örn. okul geçidi) gösterir/ parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 5-2**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1’ in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi resimleri keserek

Tablo 5-2. Resimler arasından adı söyleneni gösterme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Okul geçidi	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Üst geçit	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Trafik ışıkları	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Hastane	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Yaya geçidi	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Alt geçit	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%0			%0			%0		

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 1. Günlük yaşamda kullanılan işaret levhalarını ayırt ediyorum.

Resimlere bak ve adı söyleneni göster.

 Okul Geçidi	 Alt Geçit
 Yaya Geçidi	 Polis
 Bisiklet Yolu	 Üst Geçit

117

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Ders başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma- lar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçi- rerek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulu- nunuz.

Uygulama

Günlük yaşamda kullanılan işaret levhaları ayırt etmenin öğretimi için iki etkinlik ger- çekleştiriniz. Etkinlik 1'in öğretimini ayrı- kenemelerle öğretim yöntemi ile gerçekleştiri- niz (bk. Etkinlik 1). İşaret levhalarını kullanıldıkları yer- lere göre eşlemenin öğretimini ipucu sunma ve geri çekmeyle öğretim yöntemi ile gerçekleştiri- niz (bk. Etkinlik 2).

Etkinlik 1. Günlük yaşamda kullanılan işaret levhalarını ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1'de yer alan re- simleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (okul geçidi, alt geçit ve yaya geçidi). Belirledi- ğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yer- leştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektiğinden son-

ra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız ve yönergenizi sununuz “.....(okul geçidini) göster.”. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz doğru resmi bağımsız olarak gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: Ayağa kalk, kalem ver, kaç yaşındasın?, adın ne?, pencereyi göster, tahtayı göster vb.). Öğrencinize bu yönergeler ardından tekrar “..... (okul geçidini) göster.” yönergesi sununuz. Öğrenciniz doğru resmi gösterirse diğer resimlerin (örn. yaya geçidi, üst geçit vb.) öğretime geçebilirsiniz. Diğer resimlerin öğretimini de ayrıık denemelerle öğretim ile gerçekleştiriniz.

Etkinlik 2. İşaret levhalarını kullandıkları yerlere göre eşliyorum.

Etkinlik 1’de belirlenen ölçüte ulaştıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 2’yi işaret levhalarını tekrar etmek için çalışabilirsiniz. Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. “İşaret levhalarını görselleriyle eşle.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek işaret levhalarını kullandıkları yerler ile eşlemesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

Günlük yaşamda kullanılan işaret levhaları ayırt etmenin öğretime başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan son-

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 2. İşaret levhalarını kullandıkları yerlere göre eşliyorum.

İşaret levhalarını görselleriyle eşle.

121

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.5.3. Trafikte güvenli davranışlar sergiler.

Hedef Davranış(lar)

3.2. Araçlarda güvenlikle ilgili kurallara uyar.

Davranış Tanımı

Öğrenciye “Servise bin.” yönergesi verildiğinde bağımsız olarak serviste güvenlik kurallarına uyar (**bk. Etkinlik 1**). Araçta güvenlik kurallarına uyma şu basamakları içerir:

- Servis kapısında durma,
- Sırasını bekleme,
- Servise binme,
- Koltuğa oturma,
- Emniyet kemerini takma,
- Araç durana kadar bekleme,
- Kemerini açma,
- İş birliği yaparak inme.

Beceri analizde yer alan basamak sırasına göre gerçekleştirilmelidir.

Ölçme ve Değerlendirme

Araçlarda güvenlikle ilgili kurallara uymanın ölçme değerlendirme aşamasında, beceri kaydı yöntemini kullanınız. Ölçüt %100'dür. Servise

bin, yönergesi verildiğinde, öğrenci beceri basamaklarını bağımsız bir şekilde gerçekleştirirse (+) alır. İpucu sunulmasının ardından gerçekleştirirse (-) alır (**bk. Tablo 5-3.**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Etkinlik Çizelgeleri

Öğretim Araç-Gereçleri

Çalışma sayfası, pekiştiriciler, sembol tahtası.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Araçlarda güvenlik kurallarına uymanın öğretimi gerçekleştirilmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Fiziksel yardım kabul etme
- Bekleme
- İki basamaklı yönergeleri takip etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrencinizden servise binmesini isteyiniz. Davranış tanımında yer alan

Tablo 5-3. Araçlarda güvenlik kurallarına uyma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 1			Öğrenci 2		
	Tarih			Tarih			Tarih			Tarih		
	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..	.././..
Servis kapısında durur.	-	-	-	-	-	-						
Sırasını bekler.	-	-	-	-	-	-						
Servise biner.	-	-	-	-	-	-						
Koltuğa oturur.	-	-	-	-	-	-						
Emniyet kemerini takar.	-	-	-	-	-	-						
Araç durana kadar bekler.	-	-	-	-	-	-						
Kemerini açar.	-	-	-	-	-	-						
İş birliği yaparak iner.	-	-	-	-	-	-						
Doğruluk Oranı:	%0	%0	%0	%0	%0	%0						

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 1. Araçlarda güvenlikle ilgili kurallara uyuyorum.

Haydi, servise bin!

1. Servisin kapısında dur.

2. Sıranı bekle.

3. Servise bin.

4. Koltuğuna otur.

5. Emniyet kemerini tak.

6. Araç durana kadar otur.

7. Kemerini aç.

8. İş birliği yaparak in.

123

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

basamakları doğru şekilde gerçekleştirirse (+); eğer yardım sunulmasının ardından gerçekleştirirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirici vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 5-3.**).

Ortam düzenleme

Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak pekiştiricileri ve sembol tahtalarını kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Uygulama boyunca öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulunuz.

Uygulama

Öğrencileriniz ile araçlarda güvenlik kurallarına uymanın öğretimini ipucunu sunma ve geri çekme yöntemi ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**).

Etkinlik 1. Araçlarda güvenlikle ilgili kurallara uyuyorum.

Araçlarda güvenlik kurallarına uymanın öğretimine başlamadan önce resimler üzerinde öğrencinizle konuşunuz. Resimler hakkında konuşma tamamlandıktan sonra makas işaretinin olduğu yerden çalışma sayfasını kesmesini isteyiniz. Çalışma sayfasını pvc ile kapladıktan sonra sekreterliğe yerleştirilmesini sağlayınız. Öğrenciniz ile bahçeye gidiniz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra öğrencinize "Haydi, servise bin." yönergelerini sununuz. Yönergeyi verdikten sonra öğrencinizin hemen arkasına

Hedef: 1.5.4. İlk yardım hakkında temel kavramları ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

4.1. İlk yardım gerektiren durumları ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye "Resimlere bak, ilk yardım uygulanması gereken bir durumun olduğu resmi (örneğin burnu kanayan çocuk resmi) göster." yönergesi verildiğinde öğrenci, önündeki üç resim arasından doğru olanı bağımsız olarak gösterir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenciye "Resimlere bak, ilk yardım uygulanması gerekenleri ilk yardım çantasıyla eşleştir." yönergesi verildiğinde çalışma sayfasının ortasında yer alan ilk yardım çantası ile ilk yardımda uygulanması gereken durumları bağımsız olarak çizerek eşleştirir (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

İlk yardım gerektiren durumları ayırt etmenin ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80'dir. Öğrenci resimler arasından ilk yardım gerektireni bağımsız olarak gösterirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından resmi gösterirse veri formuna (-) olarak kaydediniz. (**bk. Tablo 5-4.**)

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayırık Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştireçler, sembol tahtası, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

İlk yardım gerektiren durumları ayırt etmenin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel dikkat
- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme
- Eşleme
- Gruplandırma yapabilme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi "İlk yardım uygulanması gerektireni göster." sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasında ilgili resmi (örneğin burnu kanayan çocuk) gösterir/parmağı ile işaret eder ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da ipucu sunulmasının ardından tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 5-4.**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1' in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi, resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya

Tablo 5-4. İlk yardım gerektiren durumları ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Burnu kanayan çocuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Yerde uzanan kişi	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Kanayan parmak	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Kanayan kafa	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Yere düşen çocuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%0			%0			%0			%0			%0			%0		

şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirecek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

İlk yardım gerektiren durumları ayırt etmenin öğretimi için iki etkinlik gerçekleştiriniz. Etkinlik 1' in öğretimini ayrı denemelerle öğretimi yöntemi ile çalışınız (**bk. Etkinlik 1**). İlk yardım uygulaması gereken durumları bulmanın öğretimi ipucu sunma ve geri çekmeyle öğretimi yöntemi ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 2**).

Etkinlik 1. İlk yardım gerektiren durumları ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1' de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resim belirleyiniz (gülen çocuk, burnu kanayan çocuk ve diş fırçalayan çocuk). Belirlediğiniz resimleri öğrencilerinizin masasına yerleştirmesini sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 1. İlk yardım gerektiren durumları ayırt ediyorum.

Resimlere bak ilk yardım gerekeni göster.

125

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 2. İlk yardım uygulaması gereken durumları buluyorum.

Resimlere bak, ilk yardım uygulanması gerekenleri ilk yardım çantasıyla eşleştir.

131

ve yönergenizi sununuz “İlk yardım gerektiğini göster.” Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepkisi durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak doğru resmi göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz doğru resmi bağımsız olarak gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: Kalem göster, pencereyi göster vb.). Öğrencinize bu yönergeler ardından tekrar “İlk yardım gerektireni göster.” yönergesi sununuz. Öğrenciniz doğru resmi gösterirse diğer resimlerin (örneğin kanyan parmak, kanayan kafa vb.) öğretimine geçebilirsiniz. Diğer resimlerin öğretimini de ayırık denemelerle öğretim ile gerçekleştiriniz.

Etkinlik 2. İlk yardım uygulaması gereken durumları buluyorum.

Etkinlik 1’de belirlenen ölçüte ulaştıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 2’yi ilk yardım uygulanması gerekenleri bulmayı tekrar etmek için çalışabilirsiniz. Etkinlik 2’nin olduğu çalışma sayfasını öğrencinizden açmasını isteyiniz. “Resimlere bak, ilk yardım uygulanması gerekenleri ilk yardım çantasıyla eşleştir.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek ilk yardım gerektiren durumları ilk yardım çantası ile eşleştirmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkileri sembol ile pekiştiriniz.

Genelleme

İlk yardım gerektiren durumları ayırt etmenin öğretimine başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyalleri (farklı resimler) değiştirerek genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara öğretimde kullandığınız resimleri kullanarak öğrencinin çalışmayı tekrar etmesini sağlayınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin 15, 20 ve 30 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

İzleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra hedef davranışların yer aldığı, resimleri ve veri formunun örneklerini aile ile paylaşınız.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Temel bir hedef olan ilk yardım gerektiren durumları ayırt etmeyi, aile ile iş birliği yaparak çeşitli ortamlarda desteklenmesini sağlayınız.

Pekiştireçleri doğru davranışların hemen ardından sununuz.

Problem davranışlar sırasında öğrencinin resimlerle çalışmasına izin vermeyiniz. Birkaç yönerge sununuz (Örneğin: Ayağa kalk, adını söyle, kalem ver vb.) öğrenci sakinleştikten sonra çalışmaya devam ediniz.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.5.5. Hafif yaralanmalarda ilk yardım uygulamalar.

Hedef Davranış(lar)

5.1. Hafif yaraya ilk yardım uygulamalar.

Davranış Tanımı

Öğrenci “Yaraya pansuman yap.” yönergesinin ardından etkinlik çizelgesini (fotoğraflı/yazılı) takip ederek yarayı gösterir, dezenfektanlı pamuğu alır, yarayı siler ve yara bandını yapıştırır. Örnek bir etkinlik çizelgesi verilmiştir (**bk. Etkinlik 1**).

Hafif Yaraya İlk Yardım Uygulama Çizelgesinin Adımları

Fotoğraflı işaret etme/Bakma: İşaret parmağıyla çizelgede yer alan resmi işaret etmesi veya resme bakmasıdır.

Etkinliği tamamlama: Beceriyi tamamlamak için gerekli tüm basamakları yerine getirmesidir.

Tik atma/Çizme/Sembölü ilerletme: Çizelgede yer alan görsellerin yanında bulunan kutuya tik atması veya sembolü ilerletmesidir.

Öğrenciye “Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamla eşle.” yönergesi verildiğinde çalışma sayfasında resimleri oluş sırasına göre rakamlarla eşleştirir (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Hafif yaraya ilk yardım uygulama becerisinin ölçme değerlendirme aşamasında, beceri kaydı yöntemi kullanılır. Hafif yaraya ilk yardım uygulama becerisinin beceri kayıt formu örneğini inceleyebilirsiniz (**bk. Tablo 5-5.**). Öğrenci hafif yaraya ilk yardım uygulama çizelgesinde yer alan basamakları bağımsız yerine getirirse artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından yerine getirirse prova ettirilen basamakları veri formuna (-) olarak kaydediniz. Hafif yaraya ilk yardım uygulama becerisinin ölçütü %100’dür.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Etkinlik Çizelgesi, İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Çizelgeyi oluşturan çalışma kâğıdı, A-4 boyunda sekreterlik, pvc, silinebilir keçe kalem, çizelgedeki adımları ilerletmek için sembol, pamuk, yara dezenfektanı, yara bandı.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Hafif yaraya ilk yardım uygulama becerisinin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinin aşağıdaki ön-koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Nesnelere tutma, bırakma

Tablo 5-5. Hafif yaraya ilk yardım uygulama beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/işaret eder Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/ sembölü ilerletir
1. Yarayı gösterir.	+	+	-
2. Dezenfektanlı pamuğu alır.	-	+	-
3. Yarayı siler.	-	-	-
4. Yara bandını yapıştırır.	-	-	-
Doğruluk Oranı	%25		
Doğru Adım Sayısı	3		
Toplam Adım Sayısı	12		
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Adım Sayısı}}{\text{Toplam Adım Sayısı}} \times 100$		

Uygulama

Hafif yaraya ilk yardım uygulamanın öğretimi- ni etkinlik çizelgesi ile ipucunu sunma ve geri çekme yöntemini kullanarak gerçekleştiriniz. Aşağıda detaylı olarak her etkinliğin nasıl çalışı- lacağı anlatılmıştır.

Etkinlik 1. Hafif yaraya ilk yardım uyguluyo- rum.

Öğrencinize hafif yaraya ilk yardım uygulama çizelgesini vererek "Hadi, pansuman zamanı." diyerek öğrencinizi uygulama alanına yönlendiriniz. Öğrencinin fotoğraflı etkinlik çizelgesini takip ederek hafif yaraya ilky ardım uygulama becerisinin basamaklarını (yarayı gösterme, dezenfektanlı pamuğu alma, yarayı silme ve yara bandını yapıştırma) yerine getirmesini sağla- yınız. Çizelgeyi takip ederek çizelgede yer alan fotoğrafı işaret etme/bakması, etkinliği tamam- laması ve tik atması veya sembolü ilerletmesi basamaklarında elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün ol- duğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Etkinlik 2. Hafif yaraya ilk yardım uygulama- nın resimlerini oluş sırasına göre sıralıyorum.

Etkinlik 1'de belirlenen ölçüt karşılandıktan sonra öğrenciniz ile Etkinlik 2'yi çalışabilirsiniz. Etkinlik 2'nin olduğu çalışma sayfasını öğrenci- nizden açmasını isteyiniz. "Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamla eşle." yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek krem sürmenin oluş sırasına uygun şekilde re- simleri rakamlarla eşleştirmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrenci- nizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 1. Hafif yaraya ilk yardım uyguluyorum.

Haydi, yarana pansuman yap!

1. Yarayı göster.

2. Dezenfektanlı pamuk al.

3. Yarayı sil.

4. Yaraya yara bandı yapıştır.

133

Güvenliği Sağlama

Etkinlik 2. Hafif yaraya ilk yardım uygulamanın resimlerini oluş sırasına göre sıralıyorum.

Resimlere bak, oluş sırasına göre uygun rakamla eşle.

Yarasına yara bandı yapıştırıyor.

Yarasını siliyor.

Yarasını gösteriyor.

Dezenfektanlı pamuk alıyor.

1

2

3

4

135

ÖĞRENME ALANI 6

CİNSEL EĞİTİM

ÖĞRENME ALANI 6 CİNSEL EĞİTİM

Hedef: 1.6.1. Özel vücut bölümlerini ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

- 1.1. Kadınlara ait vücut bölümlerini ayırt eder.
- 1.2. Erkeklerle ait vücut bölümlerini ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye aynaya bak, "Özel vücut bölgele-
rini işaret et." yönergesi verildiğinde bağımsız
olarak özel vücut bölgelerini işaret eder (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenciye "Resimlere bak, kadınların/erkek-
lerin özel bölgelerini işaretle." yönergesi veril-
diğinde bağımsız olarak çalışma sayfasındaki
kadın/erkek özel bölgelerini işaretler (**bk. Etkin-
lik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Özel vücut bölgelerini ayırt etme ve kadınlara/
erkeklerle ait vücut bölgelerini ayırt etme dav-
ranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında,
olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %100'dür.
Öğrenci ayna karşısında özel vücut bölgelerini

işaret ederse artı (+), ipucu sunulmasının ardın-
dan işaret ederse (-) olarak veri formuna kay-
dediniz. (**bk. Tablo 6-1.**) Kadınlara/erkeklerle
ait vücut bölgelerini bağımsız olarak işaretlerse
(+), ipucu sunulmasının ardından işaretlerse (-)
olarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-2.**)

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrı Denemelerle Öğretim, İpucunu Sunma
ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, çalışma sayfası, ayna,
pekiştiriciler, sembol tahtası, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Kendi vücut bölümlerini ayırt etme ve kadın-
lara/erkeklerle ait vücut bölümlerini ayırt etme
davranışlarının öğretimini gerçekleştirmeden
önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul bece-
rilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme
- Vücut bölümlerini gösterme
- Yönerge takip etme
- Kız-erkek ayırt etme

Tablo 6-1. Özel vücut bölgelerini ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim									Genelleme								
Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
+	-	-	-	-	-	-	-	-									
+	+	+	+	+	-	-	-	-									
%33			%67			%0			%			%			%		

Tablo 6-2. Kadınlara/Erkeklerle ait vücut bölgelerini ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim									Genelleme								
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
Kadınlara ait vücut bölümleri	+	-	-	-	-	-	-	-	-									
Erkeklerle ait vücut bölümleri	+	+	+	+	+	-	-	-	-									
Doğruluk Oranı	%67			%33			%0			%			%			%		

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile ayna karşısına geçiniz. İlgili yönergeyi "Özel bölgelerini işaret et." sununuz. Öğrenci özel bölgelerini işaret ederse davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da ipucu sunulmasının ardından işaret ederse (-) olarak veri formuna kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-1.**).

Öğrencilerinizden Etkinlik 2'nin bulunduğu çalışma sayfasını isteyiniz. "Kadınların/erkeklerin özel bölgelerini işaretle." yönergesi veriniz. Öğrenci çalışma sayfasındaki kadınların/erkeklerin özel bölgelerini bağımsız olarak işaretlerse davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış yeri işaretlerse (-) olarak veri formuna kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-2.**).

Ortam düzenleme

Etkinlik 1'in öğretimi için öğretmen ve öğrenci ayna karşısında geçecek şekilde ortamı düzenleyiniz. Derse başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz. Etkinlik 2'nin öğretimi için öğrencinizin çalışma kâğidını açmasını sağlayınız.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Resimler hakkında sorular sorunuz Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştireçlerle (semboller ve/veya atıştırmalıklar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uygulama

Özel vücut bölgelerini ayırt etmenin öğretimi- ni önce ayna karşısında ayırık denemelerle öğ- retim yöntemi ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**). Öğrencileriniz özel vücut bölümlerini işaret etmede ölçütü karşıladıktan sonra masada, ça- lışma sayfası üzerinde kadınlara/erkeklerle ait vücut bölgelerini ayırt etme çalışmasını ipucu- nu sunma ve ipucunu geri çekme ile öğretim yöntemi kullanarak gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 2**).

Etkinlik 1. Kendime ait özel vücut bölgelerini ayırt ediyorum.

Öğrencilerinizden, ayna karşısına geçmesini isteyiniz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra "Aynaya bak, özel vücut bölgelerini işaret et." yönergesini veriniz. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin muhtemel üç tepki durumunda: **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak özel vücut bölgelerine dokunmadan parmağı ile özel vücut bölgelerini işaret ederek göstermesini sağlayınız. **Tepkisiz kalma** durumunda öğrencinize fiziksel ipucu sunarak özel vücut bölgelerine dokunmadan parmağı ile özel vücut bölgelerini işaret ederek göstermesini sağlayınız. Öğrenciniz bağımsız olarak özel vücut bölgelerini gösterdiğinde öğrencinize 3 tane soru sorunuz ya da yönerge veriniz (Örneğin: Kapağı göster, ışığı aç, makas ver vb.).

Etkinlik 2. Kadınlara ve erkeklere ait özel vücut bölgelerini ayırt ediyorum.

Etkinlik 2'nin olduğu çalışma sayfasını açma- sını öğrencilerinizden isteyiniz. "Resimlere bak, kadınların/erkeklerin özel bölgelerini işaretle." yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek işaretleri çalışma sayfasındaki kadın ve erkek resmindeki özel vücut bölgelerine çarpı işareti yerleştirilmesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizin-

Cinsel Eğitim

Etkinlik 1. Kendime ait özel vücut bölgelerini ayırt ediyorum.

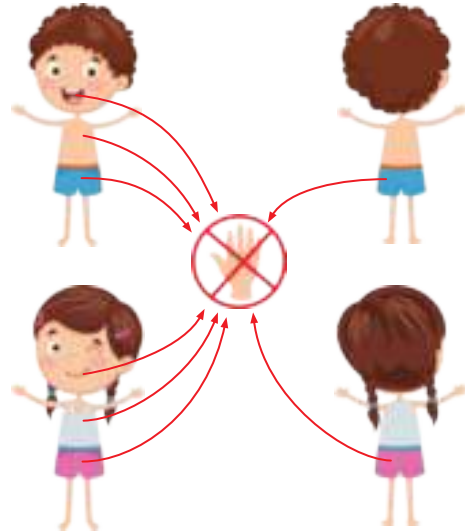
Aynaya bak, özel vücut bölgelerini işaret et.

139

Etkinlik 2. Kadınlara ve erkeklere ait özel vücut bölgelerini ayırt ediyorum.

Resimlere bak, kızların ve erkeklerin özel bölgelerini işaretle.

140

Hedef: 1.6.2. Cinsiyetine uygun giyinir.

Hedef Davranış(lar)

2.2. Kıyafetlerde cinsiyete özgü ayrıntıları ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye resimlere bak, “Kız ve erkek kıyafetlerini ayır.” yönergesi verildiğinde bağımsız olarak çalışma sayfasındaki uygun yere kız ve erkek kıyafetlerini yerleştirir (**bk. Etkinlik 1**).

Öğrenciye, “Kız ve erkek eşyaları karışmış, resimlere bak, onları ayır.” yönergesi verildiğinde bağımsız olarak çalışma sayfasındaki kız ve erkek resmi ile kıyafetleri eşleştirir (**bk. Etkinlik 2**).

Ölçme ve Değerlendirme

Kıyafetlerde cinsiyete özgü ayrıntıları ayırt etme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenci, kadınlara/erkekler kıyafetleri ayırması istendiğinde, öğrenci bağımsız olarak doğru yere doğru kıyafetleri yerleştirirse (+), ipucu sunulmasının ardından yerleştirirse (-) olarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-3.**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, çalışma sayfası, pekiştiriciler, sembol tahtası, ödül panosu

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Kıyafetlerde cinsiyete özgü ayrıntıları ayırt etme davranışının öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin yanda belirtilen ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel ayırtlaştırma
- İşaret etme
- Fiziksel yardım kabul etme
- Vücut bölümlerini gösterme
- Yönerge takip etme
- Özel vücut bölümlerini gösterme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrencinizin çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. Çalışma sayfasında yer alan kıyafetleri kesmelerini sağlayınız. Kesme işlemi bittikten sonra ilgili yönergeyi “Resimlere bak, kız ve erkek kıyafetlerini ayır.” yönergesini veriniz. Öğrenci, çalışma sayfasındaki kadınların/erkekler kıyafetleri bağımsız olarak doğru yere yerleştirirse davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış yere yerleştirirse (-) olarak veri formuna kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştiriciler vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-3.**).

Ortam düzenleme

Kıyafetlerde cinsiyete özgü ayrıntıları ayırt etmenin öğretimi için öğrencinizin çalışma kâğıdını açmasını sağlayınız. Resimleri kesmede zorlanan öğrencilere yardımcı olunuz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Resimler hakkında sorular sorunuz. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Tablo 6-3. Kıyafetlerde cinsiyete özgü ayrıntıları ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim									Genelleme								
Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
-	+	-	-	-	-	-	-	-									
-	+	-	-	-	-	-	-	-									
%33			%0			%0			%			%			%		

Hedef: 1.6.3. Tehdit/risk içeren durumlarda tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

3.1. Video ya da resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye resimlere bak, “Tanıdığın/güvenli kişileri işaretle.” yönergesi verildiğinde bağımsız olarak çalışma sayfasındaki tanıdığın/güvenli kişileri işaretler (**bk. Etkinlik 1**).

Ölçme ve Değerlendirme

Video ya da resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenciden tanıdığın/güvenli kişileri işaretlemesi istendiğinde, öğrenci, bağımsız olarak doğru kişileri işaretlerse (+), ipucu sunulmasının ardından yerleştirirse (-) olarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-4.**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu sunma ve ipucunu geri çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Çalışma sayfası, kalem, makas, yapıştırıcı, öğrencilerin baba, anne ve öğretmen fotoğrafları, silgi, pekiştireçler, sembol tahtası, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Video ya da resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme davranışının öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel ayırtlaştırma

- Fiziksel yardım kabul etme
- Meslekleri ayırt etme
- Mesleklerin görevlerini söyleme
- Aile bireylerini ayırt etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrencinizin çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. “Resimlere bak, tanıdığın/güvenli kişileri işaretle.” yönergesini veriniz. Öğrenci bağımsız olarak çalışma sayfasındaki tanıdığın/güvenli kişileri işaretler ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da ipucu kullanılmasının ardından işaretlerse (-) olarak veri formuna kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-4.**).

Ortam düzenleme

Video ya da resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etmenin öğretimi için öğrencinizin çalışma kâğıdını açmasını sağlayınız. Kalem ve silgiyi hazırlamasını sağlayınız. Sembol tahtasını öğrencinin görebileceği şekilde masaya yerleştiriniz. Her öğrencinizin anne, baba ve öğretmene ait fotoğraflarını çalışma sayfasına yapıştırmasını sağlayınız.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Resimler hakkında sorular sorunuz Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yöneltten öğrencilerin neler kazanacağı açıklayınız.

Tablo 6-4. Resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim									Genelleme								
Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
-	+	-	-	-	-	-	-	-									
-	+	-	-	-	-	-	-	-									
%33			%0			%0			%			%			%		

dıktan sonra öğretimde kullanılan materyal (farklı resimler ile çalışma kâğıdı hazırlayarak) ile genelleme verisi toplayınız.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Beceriye izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara çalışma sayfasını tekrar yapmasını sağlayınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştirebilirsiniz (örneğin 15, 25 ve 45 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

İzleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra hedef davranışların yer aldığı, resimleri ve veri formunun örneklerini aile ile paylaşınız. Evde nasıl çalışabilecekleri konusunda aileyi bilgilendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Video ya da resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme becerisi Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının **“Aile ve Yakın Çevreyi Tanıma”** öğrenme alanı **“1.3.2. “Evdeki kişileri ve nesnelere ayırt eder.”** hedefi ile ilişkilidir.

Video ya da resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme etmenin öğretilmesi tehdit-risk içeren durumlarda kendini koruma becerilerinin geliştirilmesi için ön koşul oluşturması bakımından önemlidir. Bu nedenle çeşitli ortam ve durumlarda bu becerinin aile ile iş birliği yapılarak desteklenmesi gerekmektedir.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.6.4. Tehdit/risk içeren durumlarda tanımadığı kişileri/güvenli olmayan kişileri ayırt eder.

Hedef Davranış(lar)

4.3. Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söyler.

Davranışın Tanımı:

Öğrenciye 5’li olay sıralama kartlarını oluş sırasına göre yerleştir ve anlat yönergesi verildiğinde bağımsız olarak resimleri doğru bir şekilde çalışma sayfasına sıralar ve her resimle ilgili kelime/cümle söyler (**bk. Etkinlik 1**).

Ölçme ve Değerlendirme

Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söyleme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %100’dür. Öğrenci resimleri doğru olarak sıralarsa (+) alır. İpucu sunulmasının ardından sıralarsa (-) alır. Öğrencinin her resme verdiği sözel tepki sayısı replikli ya da repliksiz olarak kaydedilir. Her söylenen replik için veri formunun replikli kısmına (/) işareti koyunuz. Öğrencinizin resme uygun söylediği replik dışında diğer kelime ya da cümleler için (φ) işaretini kullanarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-5**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme, Replikli Öğretim

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, masa, sandalye, kare bas konuş, yazılı replik, çalışma sayfası, makas

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söylemenin öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel ayırma
- Fiziksel yardım kabul etme
- İşitsel ayırma
- 3’lü olay sıralama
- Tanıdık/güvenli kişileri ayırt etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. Resimleri kesmesini isteyiniz. Kesme işlemi tamamlandıktan sonra ilgili yönergeyi “Resimleri oluş sırasına göre yerleştir ve anlat.” sununuz. Öğrencinizden resimleri oluş sırasına göre yerleştirmesini ve anlatmasını isteyiniz. Bağımsız olarak resimleri doğru sıralarsa (+), yanlış sıralarsa (-) olarak veri formunun motor kısmına kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştirme vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Resimler sıralandıktan sonra resimleri anlatmasını isteyiniz. Yazılı/sesli replikleri söylerse ya da resimlere uygun kelime/cümle kurarsa veri formunda replikli veya repliksiz kısmına kaydediniz. Sözlü ipucu ve pekiştirme sunmayınız.

Ortam düzenleme

Öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için

Tablo 6-5. Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söyleme davranış kayıt formu

Tarih	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
	Motor	R’li	R’siz	Motor	R’li	R’siz	Motor	R’li	R’siz
...../...../.....	-	/							
...../...../.....	-	/							
...../...../.....	-	//							
...../...../.....	-	//							
...../...../.....	+	///							

Cinsel Eğitim

Etkinlik 1. Tanımadığım birinin geldiğini tanıdığım kişiye söylüyorum.

Resimleri kes, oluş sırasına göre yerleştir ve anlat.

Çocuğa tanımadığı bir kişi şeker veriyor.

Çocuk tanımadığı kişiden uzaklaşıyor.

Çocuğun yanına tanımadığı bir kişi geliyor.

Tanımadığı kişiyi gösteriyor.

Çocuk tanıdığı kişinin yanına gidiyor.

161

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

öğretim öncesi resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Ders başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştiricileri kontrol ediniz. Resimlerin altında yer alan yazıları okuyan öğrencileriniz için yazılı replikleri kullanabilirsiniz. Okuma bilmeyen öğrencileriniz için dil becerilerine uygun sesli replik kaydediniz (Örneğin: Şeker veriyor).

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırmalıklar) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söylemenin öğretimini ipucunu sunma ve ipucunu geri çekme yöntemi ve replikli öğretim ile çalışınız.

Etkinlik 1. Tanımadığım birinin geldiğini tanıdığım kişiye söylüyorum.

Öğrencinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. Resimlerin her birine işaret ederek dikkatini resimlere vermesini sağlayınız. Okuma bilen öğrenciniz için resimlerin altında yer alan yazıları okumasını isteyiniz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra “Sırala ve anlat.” yönergesi veriniz. Öğrencinizin hemen

arkasına geçerek resimli kartları olay sırasına göre sıralaması için ipucunu sunma ve geri çekme yöntemini kullanınız. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Öğrenciniz resimleri sıraladıktan sonra okuma bilen öğrencileriniz için olayları oluş sırasına göre anlatması için yazılı replikleri okuması için yönlendiriniz. Eğer öğrenciniz 3 oturum üst üste replikleri başarı ile söylese replik silikleştirme sürecine başlayabilirsiniz. Önce son kelimele- rin üzerini renkli post-it ile kapatınız (Örneğin: Çocuğa tanımadığı bir kişi şeker **veriyor.**). Öğrenciniz repliği söylemeye devam ederse diğer kelimeleri post-it ile kapatabilirsiniz. Öğrenciniz tüm replikler silikleştirildiğinde cümleyi söylemeye devam ederse veya resimle ilgili bir cümle kurarsa repliksiz ifade olarak kaydediniz. Replik silikleştirildiğinde öğrenciniz repliği söylemezse silikleştirilen son kelime öğrenciye gösterilerek repliği hatırlamasını sağlayınız. Okuma bilmeyen öğrencileriniz için kare bas konuşları kullanınız. Ses kayıt cihazlarına replikleri kaydediniz. Öğrencinizin resimleri sıraladıktan sonra resimlere ait kare bas konuşları resimlerin altına veya üzerine yerleştiriniz. Öğrencinizi kare bas konuşa basması için gerekirse elle yönlendiriniz. Öğrenciniz 3 oturum üst üste replikleri başarı ile söylese replik silikleştirme sürecine başlayabilirsiniz. Kare bas konuşadaki replikleri son kelimelerini kaldırarak yeni replikleri (Örneğin: Adam şeker veriyor.) kaydediniz. Tüm replikler silikleştirilene kadar sürece devam ediniz. Öğrencinizin repliksiz ifadelerden faydalanması için her replikli ifadeyi kullandığında dil becerisine ve resimle ilgili bir cümle kurmayı unutmayınız. Öğrencilerinizin dil becerilerine göre replikleri bireyselleştirebilirsiniz.

Çocuğa tanımadığı bir kişi şeker veriyor.

Kare bas konuş

Genelleme

Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söylemenin öğretime başlamadan önce ve öğretimde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyaller (farklı resimler) veya farklı kişi (farklı öğretmen veya aile) ile genelleme verisi toplayabilirsiniz.

İzleme

Öğretimde belirlenen hedefe ulaşılmasıyla birlikte öğretilen becerinin sürdürülmesi için önemlidir. Öğrettiğiniz becerileri izlemeye alınız. Öğrencinizin beceriyi unutmaması için ara ara resimler ile tekrar çalışınız. Öğretimde belirlenen hedefe ulaşıldıktan sonra belirlenen üç farklı günde yoklama oturumları gerçekleştiriniz (örneğin; 15, 25 ve 45 gün sonra).

Aileye Yönelik Öneriler

İzleme çalışmalarınız sonlandıktan sonra etkinlik 1'de yer alan resimleri aile ile paylaşınız ve park bulunan alanlarda uygulama yapmaları konusunda yönlendiriniz.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söylemenin öğrencilere kazandırılması tehdit-risk içeren durumlarda kendini koruma becerilerinin geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle çeşitli ortam ve durumlarda bu becerinin aile ile iş birliği yapılarak desteklenmesi gerekmektedir.

Replikli öğretim ile ilgili daha fazla bilgi için iletişim becerileri öğretmen kılavuzu sözlü etkileşim başlatma ve karşılıklı sohbet etme öğrenme alanı 9'u inceleyebilirsiniz. eklenecek

Kılavuz kitabın sonunda yer alan kaynakça kısmında replikli öğretim ile ilgili daha fazla bilgi edinebileceğiniz kitap, makale ve tezler yer almaktadır

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Dersin işlenişine ilişkin olumlu yönler ve aksaklıklar ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

.....

.....

.....

Hedef: 1.6.5. Tehdit/risk içeren durumlarda kendisini korur.

Hedef Davranış(lar)

5.2. Güvenilir olmayan yakınlaşmalarda tepki verir/kaçar.

Davranış Tanımı

Öğrenciye bir çocuğu kolundan çekerek götürmek isteyen bir kişinin olduğu resim gösterilip, sen ne yapardın göster ve anlat yönergesi verildiğinde üç resim arasından seçtiği davranışı bağımsız olarak gösterir ve yapması gereken davranışı söyler (**bk. Etkinlik 1**).

Ölçme ve Değerlendirme

Güvenilir olmayan yakınlaşmalarda tepki verme/kaçma davranışının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %100'dür. Öğrenci üç resim (Dur derim, güvenli kişinin yanına giderim, çılgılık atarım.) arasından seçtiği davranışı gösterir/anlatırsa artı (+) alır. İpucu sunulmasının ardından davranışı gösterir/anlatırsa veri formuna (-) olarak kaydediniz. (**bk. Tablo 6-6.**)

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Ayrı Denemelerle Öğretim

Öğretim Araç-Gereçleri

Görsel resimler, makas, pekiştireçler, sembol tahtası, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık

Ön koşul beceriler

Güvenilir olmayan yakınlaşmalarda tepki vermenin/kaçmanın öğretimini gerçekleştirmeden

önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Tehdit/risk içeren durumlarda tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme.
- Tehdit/risk içeren durumlarda tanımadığı kişileri/güvenli olmayan kişileri ayırt etme.

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrenciniz ile yan yana oturunuz. İlgili yönergeyi "Resme bak, sen ne yapardın? Göster ve anlat." sununuz. Öğrenci önünde yer alan resimli üç kart arasından ilgili resmi seçip davranışı gösterir ise davranış kayıt formunun motor kısmına artı (+); eğer tepki vermez ya da yanlış tepkide bulunursa (-) olarak kaydediniz. Yapması gereken davranışı söylerse davranış kayıt formunun sözel kısmına artı (+); ipucu sunulduktan sonra söylerse (-) olarak kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-6.**)

Ortam düzenleme

Etkinlik 1' in öğretimi için öğretmen ve öğrenci yan yana oturacak şekilde ortam düzenleyiniz. Resimli kartları kesmekte zorlanan öğrencileriniz için öğretim öncesi, resimleri keserek hazırlayınız. Öğretim sırasında resimlerin yıpranmaması için resimleri pvc ile kaplayınız veya şeffaf yaka kartı içerisine yerleştiriniz. Ders başlamadan önce, ders sırasında kullanılacak araç-gereçleri ve somut pekiştireçleri kontrol ediniz.

Tablo 6-6. Güvenilir olmayan yakınlaşmalarda tepki verme/kaçma davranış kayıt formu

Tarih	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
	Motor	Sözel	Motor	Sözel	Motor	Sözel
...../...../.....	+	-	+	-	+	+
...../...../.....	-	-	+	-	-	-
...../...../.....	-	-	-	-	-	-
...../...../.....	-	-	-	-	-	-

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtınız. Görsel kartlara bakmalarını sağlayınız. Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmalarını gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

Güvenilir olmayan yakınlaşmalarda tepki vermenin/kaçmanın öğretimini ayrı denemelerle öğretim yöntemi ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**).

Etkinlik 1. Fiziksel güç kullanılarak yapılan girişimleri reddediyorum.

Öğrencilerinizden, Etkinlik 1’de yer alan resimleri kesmelerini isteyiniz. 3 resmi masaya yerleştirmesini (Hayır dur, deme, güvenli kişinin yanına gitme ve çığlık atma resmi) sağlayınız. Öğrencinizle yan yana oturunuz. Öğrencinizin dikkatini çektikten sonra resimlerde yer alan görselleri işaret ederek öğrencinizin resimlere bakmasını sağlayınız. Öğrenciniz resimlere dikkatini verdiğinde size bakmasını sağlayınız. Çocuğu kolundan çeken kişi resmini elinize alınız ve “Resme bak, sen ne yapardın göster ve anlat.” yönergelerini sununuz. Öğrencinizin tepki vermesi için bekleyiniz. Öğrencinizin üç resimden birini seçip resimdeki hareketi yapması ve anlatması için ipucu sununuz. **Doğru tepkide** öğrencinizi sevdiği yiyecek, nesne vb. pekiştiriniz. **Yanlış tepki** oluşmasına izin vermeden öğrencinize fiziksel ipucu sunarak göstermesini ve

Cinsel Eğitim

Etkinlik 1. Fiziksel güç kullanılarak yapılan girişimleri reddediyorum.

Resme bak, sen ne yapardın? Göster ve anlat.

Biri sana zorla istemediğin bir şey yaptırmak isterse

ne yaparsın?

Ona "Hayır, dur." derim.

Güvenli kişinin yanına giderim.

Çığlık atarım.

165

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hedef: 1.6.6. Mahremiyetini sağlamak için güvenli davranışları fark eder.

Hedef Davranış(lar)

6.1. Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt eder.

Davranış Tanımı

Öğrenciye resimlere bak, “Doğru olanları işaretle.” yönergesi verildiğinde bağımsız olarak çalışma sayfasındaki doğru davranışları işaretler (**bk. Etkinlik 1**).

Doğru davranışlar

- Tuvalete girince kapıyı kapatmalıyız.
- Kapı kapalıyken ve yalnızken giyinip soyunmalıyız.
- Duş yaparken perdenin çekili, kapının kapalı olmasına dikkat etmeliyiz.
- Duştan çıkınca havluya sarınmalı, çıplak doluşmamalıyız.

Ölçme ve Değerlendirme

Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt etme davranışlarının ölçme değerlendirme aşamasında, olay kaydı yöntemi kullanınız. Ölçüt %80’dir. Öğrenciden doğru davranışları işaretlemesi istendiğinde, öğrenci bağımsız olarak doğru resimleri işaretlerse (+), ipucu sunulmasının ardından işaretlerse (-) olarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-7**).

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İpucunu Sunma ve İpucunu Geri Çekme

Öğretim Araç-Gereçleri

Çalışma sayfası, kalem, silgi, pekiştireçler, sembol tahtası, ödül panosu.

Öğretime Hazırlık Ön koşul beceriler

Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt etme davranışının öğretimini gerçekleştirmeden önce öğrencilerinizin aşağıdaki ön koşul becerilere sahip olduğunu kontrol ediniz.

- Görsel ayırma
- Fiziksel yardım kabul etme
- Kadınlara/erkeklerle ait özel vücut bölümlerini ayırt etme
- Yönerge takip etme

Öğretim öncesi değerlendirme

Öğretime başlamadan önce ön değerlendirme verileri toplayınız. Öğrencinizin çalışma sayfasını açmasını sağlayınız. “Resimlere bak, doğru olanları işaretle.” yönergesini veriniz. Öğrenci bağımsız olarak çalışma sayfasındaki doğru davranışları işaretler ise davranış kayıt formuna artı (+); eğer tepki vermez ya da ipucu kullanılmasının ardından işaretlerse (-) olarak veri formuna kaydediniz. Doğru tepkilerin ardından sadece onay belirten ifadeler kullanınız, pekiştireç vermeyiniz. Yanlış tepkilerin ardından ise herhangi bir ipucu ya da geri bildirim vermeyiniz. Elde edilen verileri öğrencinin verdiği doğru tepkilerin yüzdesi olarak hesaplayarak veri formuna kaydediniz (**bk. Tablo 6-7**).

Ortam düzenleme

Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt etmenin öğretimi için öğrencinizin çalışma kâğıdını açmasını sağlayınız. Kalem ve silgiyi hazırlamasını sağlayınız. Sembol tahtasını öğrencinin görebileceği şekilde masaya yerleştiriniz.

Dikkati çekme

Öğrencilere ilgili çalışma sayfasını açtırınız. Resimler hakkında sorular sorunuz Ders süresince öğretmenin yönergelerine uyan, dikkatini

Tablo 6-7. Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim									Genelleme								
Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3			Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
-	+	-	-	-	-	-	-	-									
-	+	-	-	-	-	-	-	-									
%33			%0			%0			%			%			%		

Cinsel Eğitim

Etkinlik 1. Gizliliğimi korumak için yapmam gereken davranışları ayırt ediyorum.

Resimlere bak, doğru olanları işaretle.

167

ÖĞRETMENİN GÖRÜŞLERİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

yönelten öğrencilerin neler kazanacağını açıklayınız.

Güdüleme

Öğrencilerinize bu çalışmanın sonunda görevleri yerine getirenlerin istedikleri etkinlik/ nesne/yiyeceği kazanacağını söyleyiniz. Doğru davranışları ders boyunca, övgüler veya somut pekiştiricilerle (semboller ve/veya atıştırma) pekiştiriniz.

Gözden geçirme ve derse geçiş

Bir önceki derse ait çalışmaları gözden geçirek önceki ders ile ilgili hatırlatmalarda bulununuz.

Uygulama

Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt etmenin öğretimini masada, çalışma sayfası üzerinde ipucunu sunma ve ipucunu geri çekmeyle öğretim ile gerçekleştiriniz (**bk. Etkinlik 1**).

Etkinlik 1. Gizliliğimi korumak için yapmam gereken davranışları ayırt ediyorum.

Etkinlik 1'in olduğu çalışma sayfasını açmasını öğrencilerinizden isteyiniz. Resimlere bakmalarını isteyiniz. Resimlere bakmayan öğrencileriniz için resimlerin üzerlerini parmağı ile işaret ederek dikkatini resimlere vermesini sağlayınız. Dikkat çekme işlemi tamamlandıktan sonra "Resimlere bak, doğru olanları işaretle." yönergelerini veriniz. Öğrencinizin hemen arkasına geçerek resimlerde yer alan tuvalete girince kapıyı kapatan resim, kapı kapalıyken ve yalnızken giyinen, soyunan çocuk resmi, duş yaparken perdenin çekili, kapının kapalı olduğu resim ve duştan çıkınca havluya sarınmış çocuk resimlerinin yer aldığı bölümün altındaki kutucukları işaretlemesi için elle yönlendirme sununuz. Elle yönlendirme ile sunulan ipuçlarını mümkün olduğunca kısa sürede aşamalı yardım, uzamsal geri çekme, gölge olma ve yakınlık azaltma ile geri çekiniz. Başta öğrencinizin sizinle iş birliği yaptığı tüm davranışları pekiştiriniz. Zamanla öğrencinizin sadece bağımsız tepkilerini sembol ile pekiştiriniz.

■ EKLER

Beslenme Öğrenme Alanı Ekler

Ek 1. 1-1. Yemek için hazırlanma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/İşaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Çizelgeye geri döner	Tamamladığı etkinliğe tik atar
1. Ellerini yıkar					
2. Malzemeleri masaya yerleştirir (su, çatal-kaşık, peçete, ekmek sepeti).					
3. Tabildot alır.					
4. Sıraya girer.					
5. Sırasını bekler.					
6. Tabildotu uzatır					
7. Servisi bekler.					
8. Masaya oturur.					
9. Tabildota meyve/tatlı/yoğurt ekler.					
Doğruluk Oranı	%				
Doğru Adım Sayısı					
Toplam Adım Sayısı					
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tep. Sayısı}}{\text{Toplam Tep. Sayısı}} \times 100$				

Ek 2. 1-5. Yemek sırasında uyulması gereken kuralları bulma davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Ekmeği küçük parça ısırın çocuk												
Ağızı kapalı yemek yiyen çocuk												
Ağızını peçeteye silen çocuk												
Ağızına küçük lokma alan çocuk												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	

Ek 3. 1-6. Yemek sırasında kurallara uyma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/İşaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembolü iletir
1. Ekmekten küçük bir parça koparır.				
2. Ekmeği ağızına alır.				
3. Bir kaşık çorba/yemek alır.				
4. Ağızı kapalı olacak şekilde çiğner.				
5. Ağızındaki yiyeceği yutar.				
6. Ağızını peçeteye siler.				
7. Nesnelere veya tercih ettiği oyuncak hakkında sohbet eder.				
Doğruluk Oranı	%			
Doğru Adım Sayısı				
Toplam Adım Sayısı				
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tep. Sayısı}}{\text{Toplam Tep. Sayısı}} \times 100$			

Ek 4. 1-8. Çatal kullanarak yemek yeme beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/İşaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembolü iletir
1. Çatalı tutar.				
2. Çatalı yiyeceğe batırır.				
3. Yiyeceği (meyve, makarna, patates, meyve vb.) ağızına götürür.				
4. Çataldan yiyeceği dudakları ile çeker.				
5. Çatalı uygun yere bırakır.				
6. Ağızındaki yiyeceği çiğner.				
7. Ağızındaki yiyeceği yutar.				
8. Ağızını peçete ile siler.				
Doğruluk Oranı	%			
Doğru Adım Sayısı				
Toplam Adım Sayısı				
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tep. Sayısı}}{\text{Toplam Tep. Sayısı}} \times 100$			

Ek 5. 1-9. Yemek sonrası kurallara uyma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/işaret eder	Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembolü iletir
1. Yemeğini bitirir.				
2. Masadaki kişilerin yemeklerini bitirmesini bekler.				
3. Yemek masasını toplar.				
4. Ellerini yıkar.				
5. Dişlerini fırçalar.				
Doğruluk Oranı	%			
Doğru Adım Sayısı				
Toplam Adım Sayısı				
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tep. Sayısı}}{\text{Toplam Tep. Sayısı}} \times 100$			

Sağlığı Koruma Öğrenme Alanı Ekler

Ek 1. 2-1. Sağlıkla ilgili kavramları ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Sağlık Çalışanları												
Doktor												
Hemşire												
Diş hekimi												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	
Sağlık Araç-Gereçleri												
Şırınga (iğne)												
Pamuk												
Yara bandı												
Ateş ölçer												
Steteskop												
Dil çubuğu												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	
İlaçlar												
Şurup												
Krem												
Hap												
Dezenfektan												
Göz damlası												
Burun spreyi												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	

Ek 2. 2-2. Mevsime göre kıyafetleri ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme									
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3					
Yazlık																
Kışlık																
Doğruluk Oranı	%		%		%0		%		%		%		%		%	

Ek 3. 2-3. Hava durumuna göre kıyafetleri eşleme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme									
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3					
Güneşli																
Yağmurlu																
Karlı																
Doğruluk Oranı	%		%		%0		%		%		%		%		%	

Ek 4. 2-4. Saç kesimi sırasında iş birliği yapma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme									
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3					
Basamak 1. Ayna olan masanın önündeki koltuğa oturup üzerinde beyaz önlüğü ile yanına gelen kuaför, boynuna önlüğü taktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur.																
Basamak 2. Kuaför, saçlarına eli ile dokunduğunda 10 saniye boyunca kafasını öne doğru tutar.																
Basamak 3. Saç kesme makinesi (1 metre uzaklıkta) sesini duyduğunda elleri dizlerinin üzerinde olacak şekilde hareket etmeden 10 saniye boyunca uygun şekilde oturur.																
Basamak 4. Saç kesme makinesi saçının arkasında kulağına yakın mesafede çalışır bir şekilde tutulduğunda 15 saniye boyunca kafasını oynatmadan oturur.																
Basamak 5. Saçı kuaför tarafından taranırken 10 saniye boyunca hareket etmeden oturur.																
Basamak 6. Kuaför kulağının yanında ve saçının arkasında makası açıp kapattığında makas sesini duyduktan sonra 15 saniye hareket etmeden sessizce oturur.																
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%		%		%	

Ek 4. 3-4. İğne olma sırasında iş birliği yapma beceri kayıt formu

Bildirimler	Genelleme					
	Öğretim			Genelleme		
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3
Basamak 1. Tıbbi sarf malzemeleri olan bir tepsi yakınındaki bir masanın üzerine konulduğunda ve hemşire elinde iğne ile odaya girip iğneyi tepsiye bıraktığında 15 saniye boyunca sandalyesinde uygun şekilde oturur.						
Basamak 2. Bir elini avuç içi aşağıya bakacak şekilde dizinin üstüne ya da sandalyenin kenarına koyar; başını uzattığı diğer kolunun ters tarafına çevirir.						
Basamak 3. Başını uzattığı diğer kolunun ters tarafına çevirir.						
Basamak 4. Tepsideki sarf malzemeleri sesli bir şekilde (kâğıt, naylon veya tıkırtılar) 15 saniye süreyle düzenlenirken yerinde sessizce oturur.						
Basamak 5. Üst kolu alkollü pamuk veya bir mendil ile temizlenirken yerinde sessizce oturur.						
Basamak 6. Üst kolunun derisi 10 saniye süresince hafifçe sıkıştırılırken yerinde sessizce oturur.						
Basamak 7. Kolunun sıkıştırılan bölgesine buz ya da ataç dokundurulurken sessizce yerinde oturur						
Basamak 8. Koluna yara bandı yapıştırıldığında yerinde sessizce oturur.						
Basamak 9. Yerinden kalkmasına izin verilene dek yerinde sessizce oturur.						
Doğruluk Oranı	%	%	%	%	%	%

Ek 4. 4-4. Resimler arasından kesici nesneleri ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme							
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3			
Kırık cam														
Bıçak														
Makas														
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%		%	

Ek 5. 4-5. Bıçağı güvenli şekilde tutma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme							
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 1			Öğrenci 2				
	Tarih			Tarih			Tarih			Tarih				
	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..	../../..
1. Bıçağı sapından tutar.														
2. Bıçağın kesme kısmını keseceği yiyeceğin ortasına yerleştirir.														
3. Diğer eli ile yiyeceğin uç kısmından tutar.														
4. Bıçağı kaldırmadan yiyecek ortadan ikiye ayrılana kadar ileri geri hareket ettirir.														
5. Bıçağı uygun şekilde bırakır.														
Doğruluk Oranı:	%	%	%	%	%	%								

Ek 6. 4-6. Acil durumları ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme							
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3			
Mutfakta yangın														
Trafik kazası														
Mutfakta/banyoda su baskını														
Yere düşmüş kişi														
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%		%	

Ek 7. 4-7. Resimler arasından banyo, havuz, deniz ya da gölette oluşabilecek tehlikeleri ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Kurutma makinesi olan küvet												
Dalgalı deniz												
Süs havuzuna girmiş çocuklar												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	

Ek 8. 4-8. Havuz bulunan alanlarda doğru davranışları bulma (hedef 6 doğru resmi işaretlemesi)

Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Öğretim	Genelleme	Öğretim	Genelleme	Öğretim	Genelleme
...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....
...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....
...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....
...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....
...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....
...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....	...../.....

Ek 9. 4-9. Havuz bulunan alanlarda doğru davranışları sıralama ve anlatma davranış kayıt formu

Tarih	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
	Motor	R'li	R'siz	Motor	R'li	R'siz	Motor	R'li	R'siz
...../...../.....									
...../...../.....									
...../...../.....									
...../...../.....									
...../...../.....									

Güvenliği Sağlama Öğrenme Alanı Ekler

Ek 1. 5-1. Acil/doğal afetlerde güvenli bölgelere giderken iş birliği yapma beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/işaret eder Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/sembolü iletir
1. Ayağa kalkar.			
2. Kapının önüne gider.			
3. Sıraya girer.			
4. Bina dışına çık, yönergesini dinler.			
5. Sıralı bir şekilde yürür.			
6. Bekleme alanında bekler.			
Doğruluk Oranı	%		
Doğru Adım Sayısı			
Toplam Adım Sayısı			
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Adım Sayısı}}{\text{Toplam Adım Sayısı}} \times 100$		

Ek 2. 5-2. Resimler arasından adı söyleneni gösterme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme							
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3			
Okul geçidi														
Üst geçit														
Trafik ışıkları														
Hastane														
Yaya geçidi														
Alt geçit														
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%		%	

Ek 3. 5-3. Araçlarda güvenlik kurallarına uyma beceri kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 1			Öğrenci 2		
	Tarih			Tarih			Tarih			Tarih		
	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..	../..../..
Servis kapısında durur.												
Sırasını bekler.												
Servise biner.												
Koltuğa oturur.												
Emniyet kemerini takar.												
Araç durana kadar bekler.												
Kemerini açar.												
İş birliği yaparak iner.												
Doğruluk Oranı:	%	%	%	%	%	%						

Ek 4. 5-4. İlk yardım gerektiren durumları ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Burnu kanayan çocuk												
Yerde uzanan kişi												
Kanayan parmak												
Kanayan kafa												
Yere düşen çocuk												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	

Ek 5. 5-5. Hafif yaraya ilk yardım uygulama beceri kayıt formu

Beceri Analizi	Fotoğrafa bakar/işaret eder Araç-gereci alır	Etkinliği tamamlar	Tamamladığı etkinliğe tik atar/ sembolü iletir
1. Yarayı gösterir.			
2. Dezenfektanlı pamuğu alır.			
3. Yarayı siler.			
4. Yara bandını yapıştırır.			
Doğruluk Oranı	%		
Doğru Adım Sayısı			
Toplam Adım Sayısı			
Doğruluk Oranı Hesaplama	$\frac{\text{Doğru Tep. Sayısı}}{\text{Toplam Tep. Sayısı}} \times 100$		

Cinsel Eğitim Öğrenme Alanı Ekler

Ek 1. 6-1. Özel vücut bölgelerini ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim						Genelleme					
Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
%		%		%		%		%		%	

Ek 2. 6-2. Kadınlara/Erkeklere ait vücut bölgelerini ayırt etme davranış kayıt formu

Bildirimler	Öğretim						Genelleme					
	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
Kadınlara ait vücut bölümleri												
Erkeklere ait vücut bölümleri												
Doğruluk Oranı	%		%		%		%		%		%	

Ek 3. 6-3. Kıyafetlerde cinsiyete özgü ayrıntıları ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim						Genelleme					
Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
%		%		%		%		%		%	

Ek 4. 6-4. Resimden tanıdığı kişileri/güvenli kişileri ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim						Genelleme					
Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
%		%		%		%		%		%	

Ek 5. 6-5. Tanımadığı birisinin geldiğini tanıdığı kişiye söyleme davranış kayıt formu

Tarih	Öğrenci 1			Öğrenci 2			Öğrenci 3		
	Motor	R'li	R'siz	Motor	R'li	R'siz	Motor	R'li	R'siz
...../...../.....									
...../...../.....									
...../...../.....									
...../...../.....									
...../...../.....									

Ek 6. 6-6. Güvenilir olmayan yaklaşmalarda tepki verme/kaçma davranış kayıt formu

Tarih	Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
	Motor	Sözel	Motor	Sözel	Motor	Sözel
...../...../.....						
...../...../.....						
...../...../.....						
...../...../.....						

Ek 7. 6-7. Gizliliğini koruması gereken davranışları ayırt etme davranış kayıt formu

Öğretim						Genelleme					
Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3		Öğrenci 1		Öğrenci 2		Öğrenci 3	
%		%		%		%		%		%	

Kaynakça

- Akgül, H. (2010). *Otizimli çocuklara fotoğraflı etkinlik çizelgesi takip etme becerisi kazandırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aktaş, N. (2011). *İlköğretim 1-3. Sınıf hayat bilgisi ders programının besin ve beslenme ile ilgili kazanım ve etkinlikler açısından incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26.
- Arslan, E. (2017). *Zihinsel yetersizliği olan öğrencilere halı dokuma becerisinin öğretilmesinde etkinlik çizelgesi ile yapılan öğretimin etkililiği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Baran, N. ve Cavkaytar, A. (2007). *İşverenlerin zihin engelli bireylerin istihdamlarına ilişkin görüş ve önerileri*. İlköğretim Online, 6(2), 213-225. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Bastain, D. (2008). *Looking good*. Attainment Company Inc, United States of America. ISBN:1-57861-666-2.
- Başbakanlık Özürlüler Dairesi Başkanlığı (2004). *ICF: İşlevsellik, yetiyitimi ve sağlığın sınıflandırılması*. Bilge Matbaacılık, Ankara.
- Bat, Z. (2012). *6-15 yaş arasındaki otizm spektrum bozukluğu olan çocukların beslenme durumunun değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Başar Şenyılmaz, P. (2017). *Otizm spektrum bozukluğu ve down sendromu olan bireylerde oral motor beceriler ve beslenme problemlerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Blanco, S. (2014). *ABA Curriculum for the common core: Kindergarten programs and materials for teaching ELA and math in special education using applied behavior analysis*. Different Roads to Learning, Inc., New York. ISBN: 978-09907083-0-8.
- Bilgiç, E. (2015). *Zihinsel engelli ergenlerin annelerinin cinsel eğitimle ilgili görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.
- Birkan, B. (2013). *Otizm ve uygulamalı davranış analizi: toplum temelli uygulamalar*. Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 1 (2), 92-96.
- Birkan, B. (2013). *Etkinlik çizelgeleri: otizmli çocuklara bağımsızlık, sosyal etkileşim ve seçim yapmayı kazandırma*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 14(1) 61-76.
- Birkan, B. (2013). *Otizm spektrum bozukluğu gösteren çocuklar*, S. Vuran, (Ed.), Özel Eğitim: Öğretmen adayları ve öğretmenler için. Maya yayıncılık.
- Birkan, B. (2013). *Behavior Analysis and Intervention for Children with ASD at TOHUM: Turkish Perspectives*. In: Patel V.,Preedy V., Martin C. (Ed.) The Comprehensive Guide to Autism: SpringerReference (www.springerreference.com). Springer-Verlag Berlin Heidelberg. DOI: 10.1007/SpringerReference_331269 2013-02-09 21:49:51 UTC.

- Birkan, B., Krantz, P. J. ve McClannahan L. E. (2011). *Teaching children with autism spectrum disorders to cooperate with injections*. Research in Autism Spectrum Disorders, 5(2), 941-948.
- Birkan, B (2011). *Otizimli çocuklara konuşma becerilerinin öğretimi: replikli öğretim: replikli öğretim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 12(1) 57-69.
- Birkan, B. (2005). *Using simultaneous prompting for teaching various discrete tasks to student with mental retardation*. Education and Training in Developmental Disabilities, 40(1), 68-79.
- Çalışandemir, F., Bencik, S. ve Artan, İ. (2008). *Çocukların cinsel eğitimi: Geçmişten günümüze bir bakış*. Eğitim ve Bilim. Cilt 33, Sayı 150.
- Çelik İnanç, D., Baysal, S.U., Çoşgun, L., Taviloğlu, K. ve Ünivar, E. (2008). *Çocukluk çağı yaralanmalarında hazırlayıcı nedenler*. Türk Pediatri Araştırmaları.43: 84-8.
- Çelik İnanç, D., Baysal, S. U., Çoşgun, L., Taviloğlu, K. ve Ünivar, E. (2008). *Çocukluk çağında yaralanma kontrolü: ailenin davranışı ve güvenlik danışmanlığı*. Türk Pediatri Araştırmaları. 43:127-34.
- Çimen Öztürk, C. ve Eratay, E. (2010). *Eğitim uygulama okuluna devam eden zihin engelli öğrencilerin öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkında görüşlerinin belirlenmesi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi. Cilt:10 Sayı:2.
- Çuhadar, S. (2008). *Resimli etkinlik çizelgeleri ile sunulan öğretim sürecinin otistik özellikler gösteren çocukların serbest zaman becerilerini öğrenmeleri üzerindeki etkililiği*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Demchak, M. (1990). *Response prompting and fading methods: A review*. American Journal on Mental Retardation. 94, 603-615.
- Eikeseth, S., Smith, T., Jahr, E., ve Eldevik, S. (2007). *Outcome for children with autism who began intensive behavioral treatment between ages 4 and 7: A comparison controlled study*. Behavior Modification, 31, 264-278.
- Eyiip, Ö. D. (2011). *Bilgisayar destekli etkinlik çizelgeleriyle sunulan öğretimin otizm spektrum bozukluğu gösteren çocukların çizelge izleme ve rol oyun becerilerini öğrenmedeki etkileri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Eyiip, Ö. D., Ergenekon, Y. ve Çolak, A. (2018). *OSB Olan bir gence sahip annenin serbest zaman etkinliklerini içeren etkinlik çizelgesini hazırlaması ve öğretimini sunması*. International Online Journal of Educational Sciences. Vol. 10 Issue 2, p207-222. 16p.
- Gölbaşı, Z. (2003). *Sağlıklı gençlik ve toplum için bir adım: Cinsel sağlık eğitimi*. Aile ve Toplum. Cilt: 2 Sayı: 6.
- Güleç – Aslan, Y. ve Subaşı-Yurtçu, A.B. (2017). *Otistik çocuklar için davranışsal eğitim programı (OÇİDEP) öğretmenlerinin OÇİDEP'e ilişkin algıları*. Electronic Journal of Social Sciences. Cilt:16 Sayı:62, 971-984. ISSN:1304-0278.
- Hall, L.J. (1997). *Effective behavioural strategies for the defining characteristics of autism*. Behavior Change, 4, 139-154.

- Harrison, R.J. ve Green, G. (1990). *Development of conditional and equivalence relations without differential consequences*. Journal of the Experimental Analysis of Behavior. 54, 225-237.
- Horasan Mısır, M. ve Birkan, B. (2015). *Fırsat öğretiminin otizm spektrum bozukluğu olan çocuklara kaybolan nesnelere sözcük kullanarak isteme becerisinin öğretiminde etkililiği*. International Journal of Early Childhood Special Education. Dec2015, Vol. 7 Issue 2, p361-383. 23p.
- Howard, J., Sparkman, C., Cohen, H., Green, G. ve Stanislaw, H. (2005). *A comparison of intensive behavior analytic and eclectic treatments for young children with autism*. Research in Developmental Disabilities, 26, 359-383.
- Knapp, J. ve Turnbull, C. (2014). *A complete ABA curriculum for individuals on the autism spectrum with a developmental age of 1-4 years*. Jessica Kingsley Publishers, London and Philadelphia. ISBN: 9781 849059787.
- Kutlu, M. (2016). *Otizimli bireylere yabancı kişilerden korunma becerilerinin öğretiminde sosyal öykülerin yalnız sunumuyla video modelle birlikte sunulmasının karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- McClannahan, L. E., ve Krantz, P. J. (2010). *Otizimli çocukların eğitiminde etkinlik çizelgelerinin kullanımı: Bağımsızlık, seçim ve sosyal etkileşim*. İngilizceden Türkçe'ye uyarlayan: Binyamin Birkan, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- McClannahan, L. E. ve Krantz, P. J. (2010). *Otizimli çocuklara konuşma becerilerinin öğretimi: Replikler ve replik silikleştirme* (Çev. B., Birkan). İstanbul: Sistem Yayıncılık. (Orijinal eserin yayın tarihi 2005).
- MEB (2018). *Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler İçin Beslenme, Sağlık ve Güvenlik Öğretim Programı I. Kademe*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara
- Mermer, G. (1993). *Zihinsel engelli ergenlerin cinsel eğitim gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerinin değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Öztürk, B. (2013). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerine yönelik cinsel eğitim programının etkililiğinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Sungur, M.Z. (1998) *Cinsel eğitim*. Klinik Psikiyatri.2:103-108.
- Sürücü Mandan, S. (2009). *11-17 yaş orta düzeyde zihin engelli kız ergenlerin temel cinsel bilgi ve cinsel istismarı algılamalarının belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Süzer, T. (2015). *Otizim spektrum bozukluğu olan bireylere cinsel istismardan korunma becerilerinin öğretiminde sosyal öykü yönteminin etkililiği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şirin, N. (2015). *Otizim spektrum bozukluğu olan bireylere güvenlik becerilerinin öğretimine ilişkin anne-babaların, öğretmenlerin ve öğretim üyelerinin görüş ve önerileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Tuğrul, B. ve Artan, İ. (2001). *Çocukların cinsel eğitimi ile ilgili anne görüşlerinin incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 20: 141 – 149.
- Tural Büyük, E., Çavuşoğlu F., Teker, E. (2015). *Sıfır altı yaş arası çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanınması*. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi.5 (3): 17-22.
- Yılmaz, F. E. (2015). *Engellilerde cinsel gelişim ve cinsel eğitim programları*. Babil Yayınları, Ankara.
- Yılmaz, İ., Konukman, F., Birkan, B., ve Yanardağ M. (2010). *Effects of most to least prompting on teaching simple progression swimming skill for children with autism*. Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, 45(3), 440-448.
- Yılmaz, İ., Konukman, F., Birkan, B., Özen, A., Yanardağ M. ve Çamursoy, İ. (2010). *Effects of constant time delay procedure on the Halliwick's Method of swimming rotation skills for children with autism*. Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, 45(1), 124–135.

Görsel Kaynakça

Kitapta bulunan tüm görseller tasarımı yapan firma arşivinden ve www.shutterstock.com sitesinden telif hakları alınarak kullanılmıştır.

Çizilen resimler firma ressamı tarafından bu kitap için özel olarak çizilmiştir.

Bu kitaba sığmayan daha neler var!

Karekodu okutun, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaşın!

Kişiselleştirilmiş
Öğrenme ve
Raporlama

Animasyonlar,
3B Modeller,
Simülasyon ve Oyunlar

Paylaşım ve
İşbirliği

Ortak / Özel
Takvim

eBa
www.eba.gov.tr

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.